اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

دوشنبه
• ۶ شهریور ۱۴۰۲
• ۱۱ صفر ۱۴۴۵
• ۲۸ اوت ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۷۱۱ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۳۹۳ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

مسکن بالاترین سهم را در سبد هزینه‌ای خانواده دارد

رئیس‌جمهوری از نیازهای جدی کشور و مردم در شـهر و روستاها را مسکن عنـوان کرد و گفـت: مسکن به‌عنوان اقتصاد پیشران کـه می‌تواند تولید را در کشـور فعال و بخش‌های مختلفی را راه‌اندازی و شـغل مستقیم و غیرمستقیم ایجاد کند، دارای اهمیت و سهم مسکن و اجاره مسکن در سبد خانواده بالاترین سهم است.ابراهیم رئیسی گفت: از ابتدای دولت تاکید کردیم که مسئله مسکن در اولویت اسـت. مسکن‌سـازی یا کمک کردن یا پرداخت تسهیلات و اعطای مجوز و تامین زمین دغدغه جدی مردم را کاهش می‌دهد.

۲

گزارش صمت از فرآیند تامین اعتبار واردات خودرو کارکرده

پایان باز سناریو تامین ارز

در سـال‌های اخیر کمبود تولید و سرمایه‌ای شـدن خودرو، شرایط بازار این محصول را تا حدودی پیچیده کرد؛ تا جایی که خرید خودرو از سـوی مصرف‌کنندگان با نرخ واقعی دشـوار شد و یکه‌تازی دلال‌هـا در این بازار به اوج رسـید. در ماه‌هـای اخیر برای مهار و کنترل قیمـت در این بازار، با هدف افزایش عرضه واردات خودرو دست‌دوم در دستور کار قرار گرفت و در حال حاضر هم آیین‌نامه واردات خودرو برای تصویب به کمیسیون اقتصادی هیات دولت ارجاع شد تا مراحل نهایی را طی کند. اما در این مسئله پرسش مهم مطرح این است که قرار است ارز واردات خودرو از کدام محل تامین شود؟ در شرایطی که کشور برای تامین ارز کالاهای اساسی با چالش مواجه است، دو پیشنهاد کلی برای تامین ارز واردات خودروهای دسـت دوم روی میز اسـت؛ نخست تامین ارز از طریق ارزهای خانگی (یکی از نمایندگان مجلس مدعی شـد حـدود ۶۰ میلیارد دلار ارز در اختیار مردم قـرار دارد) و دوم، واردات خودرو بدون انتقال ارز یا استفاده از ارز خارج‌نشینان. تحلیلگران اقتصادی بر این باورند که احراز منشأ ارز در گزینه دوم برای بانک مرکزی دشـوار اسـت و به‌نظر می‌رسد در نهایت بانک مرکزی با این شیوه تامین ارز موافقت نکند، چرا که هر گونه سپرده ارزی باید به تایید این بانک برسد.

۴و۱۴

صمت فرصت‌ها و چالش‌های عضویت دائمی ایران در «بریکس» را بررسی کرد

تفاهم ایران با نیمی از جهان

نقشه انزوای ایران شکست خورد

۷-۸-۹-۱۲

سرمقاله

فرصت اقتصادی عضویت در بریکس

۲

یادداشت‌های امروز

پیش از تحریم‌ها هم وضعیت مناسبی نداشتیم

۴

ابهام در نقش موثر بریکس

۱۲

گفت‌وگو

معدن چه زمانی جانی دوباره می‌گیرد؟

۶

گزارش‌های روز

پلتفرم‌ها، رقیب دلالان بازار ملک

۱۲

چاردیواری، اختیاری!

پلتفرم‌های اینترنتی در بسیاری از کشورها ابزاری برای آگاهی یافتـن از قیمت‌ها و وضعیت بـازار مسکن بوده‌اند. برخی از این پلتفرم‌ها امکان جست‌وجو و مقایسه قیمت‌های مسکن را فراهم می‌کنند و برخی دیگر، امکان خریدوفروش مسکن را درون خود دارنـد. با این حـال، تاثیر این پلتفرم‌ها بر قیمت‌های مسکن در کشور ما به‌نوعی جو نامناسبی را رقم زده و به نظر می‌رسد هیچ نهادی به فکر نرخ‌گذاری‌های سـلیقه‌ای و بی‌اساس پلتفرم‌های اینترنتـی نیسـت. برخی معتقدند ایـن پلتفرم‌ها مرجعی برای قیمت‌گـذاری اشـتباه شـده‌اند و هر فردی، با هـر قیمتی که دلش بخواهد، اقدام به درج آگهی ملک خود می‌کند. گاهی این عددسازی‌ها به‌عنوان مرجعی برای قیمت‌گذاری در یک منطقه قـرار می‌گیرند و باعث می‌شـوند دیگران هم با اسـتناد به این اعداد و ارقام غیرواقعی، ملک خود را قیمت‌گذاری و شرایط بازار مسکن را از حالت فعلی نیز بدتر کنند.

۱۰

معدن کار باختر

مناقصه عمومی

شـرکت معدن کار باختر در نظر دارد **عملیات خرید و نصب سـوله‌های تجهیز کارگاه در سـایت معدن مس جانجا واقع در(اسـتان سیستان و بلوچستان، شهرستان نیمروز، آقای سامانی ۰۹۱۲۸۱۸۷۷۰۱)** از طریق مناقصه عمومی به پیمانکاران واجد شـرایط واگذار نماید. از متقاضیان محترم دعوت به عمل می‌آید پس از بازدید محـل و دریافت اسناد مناقصه از سایـت **madankarbakhtar.ir** و تحویل پاکت‌ها حداکثر تا ۷ روز کاری به واحد پشتیبانـی **۰۸۱۳۸۳۷۰۲۳۵**(همدان- خیابان مهدیه، جنب بانک صادرات، کوچه توحید، بن‌بسـت کیانیان، درب اول از سمـت راست) یا دفتـر تهران(سعادت‌آباد، نرسیده به خروجی نیایش شـرق، خیابان ۲۶(حـق طلب غربی)پلاک ۴۹ ساختمان صبانور- خانم نادر) اقدام فرمایند.

شرکت معدن کار باختر (سهامی خاص)

HOSCO شرکت فولاد هرمزگان

آگهی فراخوان ارزیابی کیفی مناقصه‌گران

شرکت فولاد هرمزگان جنوب

شماره فراخوان: ۱۴۶۰۷۹

موضـوع فراخـوان: قـرارداد بـاز جهت انجـام پروژه‌هـای سـاختمانی، تاسیسـات مکانیکی و تاسیسـات برقی در شـرکت فولادهرمزگان به روش PC

مدت اجرای پروژه: ۲۴ ماه از تاریخ شروع کار

مناقصه‌گزار: شرکت فولاد هرمزگان جنوب

نحـوه دریافـت اسـناد: کلیه متقاضیان می‌توانند با رعایت شـرایط و ضوابط ذکر شـده در آگهی فراخوان تا پایـان وقت اداری مورخ **۱۴۰۲/۰۶/۱۱** به صورت غیر حضوری و با مراجعه به وب‌سـایت شـرکت فولاد هرمزگان جنوب به آدرس **www.hosco.ir** (قسـمت درج آگهی مناقصه /مزایده/ فراخوان) نسـبت به دریافت (دانلود) فایل اسـناد شناسـایی فراخوان ارزیابی کیفی مناقصه‌گران اقدام و نسـبت به ارسال مدارک به شرح ذیل به ایمیل **naderian.r@hosco.ir** در فراخوان شرکت نمایند.

۱- واریز مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ ریال به شماره حساب ۰۱۱۱۱۱۱۱۰۰۰۰۸ نزد بانک ملی شعبه مرکزی هرمزگان، به نام شرکت فولاد هرمزگان جنوب بابت خرید اسناد ارزیابی کیفی

۲- نامه اعلام آمادگی شرکت در فراخوان با ذکر شماره تماس و ایمیل رسمی

آخرین مهلت تحویل پاکت به مناقصه‌گزار: پایان وقت اداری مورخ **۱۴۰۲/۰۶/۲۷**

تذکر۱: پس از پایان مرحله ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، دعوتنامه شرکت در مناقصه برای مناقصه‌گرانی که صلاحیت ارزیابی کیفی (حداقل امتیاز۶۵) را احراز نموده‌اند، ارسال و فرآیند انجام مناقصه وفق شرایط اعلام شده در اسناد مناقصه مورد اقدام واقع خواهد شد.

تذکر۲: شرکت‌کنندگان ملزم به ارائه گواهی حداقل رتبه ٤ در رشته ابنیه و رتبه ٤ در رشته تاسیسات می‌باشند.

تذکر۳: شرکت‌کنندگان ملزم به ارائه گواهی صلاحیت ایمنی ازسازمان تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌باشند.

تذکـر٤: ارائه مدارک و سـوابق هیچ گونه حقی را بـرای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد و هزینه‌های چـاپ آگهی به عهده برنده مناقصه خواهد بود.

متقاضیان برای آگاهی بیشـتر می‌توانند در سـاعات اداری با شـماره تلفن‌های **۳۳۵۳۰۰۰۳** با کد **۰۷۶** داخلی **۳۱۹۵** (اطلاعات بازرگانی) و داخلی **۸۰۵۶** (اطلاعات فنی) تماس حاصل نمایند.

روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان جنوب

سرمقاله

فرصت اقتصادی عضویت در بریکس

حمیدرضا جیحانی
کارشناس اقتصاد بین‌الملل

شروع هزاره سوم میلادی توأم با ظهور طیفی از قدرت‌های جدید اقتصادی همراه شده است که از آنها با نام قدرت‌های نوظهور یاد می‌شود. این سازمان در ژوئن ۲۰۰۶ در چارچوب مجمع اقتصادی سنت‌پترزبورگ با مشارکت وزرای اقتصاد برزیل، روسیه، هند و چین تاسیس شد و سپس افریقای‌جنوبی به آن پیوست. ۲۴ اوت ۲۰۲۳، مقرر شد تا سال ۲۰۲۴ میلادی، ۶ کشور آرژانتین، اتیوپی، امارات‌متحده‌عربی، ایران، عربستان‌سعودی و مصر به جمع این گروه اضافه شوند.

ظهور و بروز این کشورها، ایده جابه‌جایی قدرت سیاسی-اقتصادی را در سطح جهان مطرح کرد و یک‌چهارم تولید ناخالص ملی و حدود یک‌سوم خاک جهان را در اختیار دارد. در چند دهه گذشته، اقتصاد جهان با محوریت امریکا و متحدان خود می‌چرخید و به کشورهای خارج از این دایره اجازه ورود داده نمی‌شد و حالا اقتصاد نوظهور «بریکس» در حال دوقطبی کردن اقتصاد جهان است.

ماموریت مهم بریکس، هدف‌گذاری برای حذف دلار در مبادلات تجاری بین اعضای این گروه است و این هدف‌گذاری همان شاخصی است که بریکس را از گروه G۷ متمایز کرده است. برای تحقق این هدف، اعضای بریکس با تاسیس «بانک توسعه» به‌دنبال گسترش توسعه پایدار و رسیدگی به شکاف‌های زیرساختی و توسعه‌ای در کشورهای عضو هستند. به این ترتیب، می‌توان گفت مهم‌ترین ابتکار گروه بریکس، ایجاد بانک توسعه جدید به‌منظور رسیدگی به بخش زیرساختی و نیازهای توسعه‌ای کشورهای عضو و سایر اقتصادهای نوظهور بوده است. در مقیاس بزرگ‌تر، منطق تشکیل این بانک را می‌توان در قالب کوشش‌های بریکس به‌منظور اصلاح نظام مالی جهانی تبیین کرد.

همچنین گلدمن ساکس مدعی شده است که اقتصاد جهانی تا سال ۲۰۵۰ تحت‌سلطه اقتصاد بریکس خواهد بود. دلیل اصلی چنین ادعایی این است که چین، هند، برزیل، روسیه و افریقای‌جنوبی در زمره سریع‌ترین اقتصادهای بازار در حال رشد و نوظهور قرار گرفته‌اند. این کشورها به‌دلیل هزینه‌های پایین نیروی کار، جمعیت مطلوب و منابع‌طبیعی فراوان در میان سریع‌ترین اقتصادهای بازار در حال رشد جهان، هستند. بنابراین، توسعه روابط تجاری با این کشورها بدون‌شک به‌نفع اقتصاد ایران خواهد بود؛ به‌شرطی که توان بهره از ظرفیت‌های این تجارت را داشته باشیم.

باتوجه به موارد یادشده، فرصت تجارت و تعامل اقتصادی با کشورهای نوظهور مسئله‌ای است که طی چند وقت اخیر در عرصه‌های جهانی بسیار به آن تاکید شده، اما به‌طورکلی، افزایش همکاری‌های بین‌المللی یک اصل تقویت اقتصاد کشورها است. طی چند سال اخیر، دولت سیزدهم به‌سمت توسعه روابط با کشورهای منطقه و فرامنطقه رفته و بهبود روابط تجاری ایران با کشورهای عضو اتحادیه‌های اقتصادی و همچنین حضور در پیمان‌های بین‌المللی را با جدیت دنبال می‌کند.

این رویکرد نه‌تنها باعث رشد تجارت شده بلکه می‌تواند به تسهیل روند مبادلات تجاری بینجامد. در این بین، برای توسعه همکاری‌های تجاری نیز راهی جز تولید صادرات‌محور و افزایش کشورهای طرف معامله یا تعدد و رونق کالاهای صادراتی نداریم. در ادامه این زنجیره، برای موفقیت در بازار رقابتی باید تولید صادرات‌محور را در اولویت برنامه‌ها قرار داد. برای تحقق تولید صادرات‌محور نیز باید با ورود فناوری در مسیر تولید کالای باکیفیت و کاهش هزینه تولید گام برداشت.

یکی از ارکان اصلی افزایش صادرات، بهره‌مندی از مزایای رقابتی در تولید است. در مجموع، کشورهای منطقه و همسایگان ایران توانایی بیشتری در تولید، به‌ویژه تولید فناورانه دارند. همین توان، می‌تواند دروازه‌های جدیدی از تعاملات تجاری را برای کشور باز کند. علاوه بر آن، در زمان توسعه تجارت با کشورهای در حال توسعه و اقتصادهای نوظهور، باید نسبت به نیازهای وارداتی آنها نگاهی ویژه داشته باشیم، چراکه این کشورها اغلب خواهان محصولات و خدمات فناورانه هستند. این کشورها در تولید کالاهای سنتی خود توانایی دارند و در پی دستیابی به فناوری برای رسیدن به توسعه هستند.

کشورهای عربی حوزه خلیج‌فارس، کشورهای افریقایی و حتی کشورهای همسایه ایران نیز به‌دنبال تولید محصولات با مزیت رقابتی بالا هستند. بنابراین، اگر ایران بتواند تولید در بخش دانش‌بنیان را تقویت کند و محصولاتی با فناوری بالا را به تولید انبوه رساند، یک قدم به حضور در بازار این کشورها نزدیک‌تر می‌شود.

بدون شک فاصله گرفتن از درآمدهای نفتی و رونق بخشیدن به تجارت غیرنفتی، نیازمند وجود کالایی مناسب صادرات است. برای این کار، شرکت‌ها و صنایع دانش‌بنیان می‌توانند بیشترین کمک را در زمینه ایجاد مزیت رقابتی برای کالاهای ایرانی داشته باشند. در این بین، ضعف سایر کشورهای منطقه در تولید کالایی با ارزش و فناوری بالا، می‌تواند فرصتی جدی برای ایران فراهم آورد تا در جمع عرضه‌کنندگان این کالا حرفی برای گفتن داشته باشیم. در صورت تحقق این هدف‌گذاری و با بهره از فرصت پیش‌آمده، می‌توان به افزایش صادرات غیرنفتی امیدوار بود.

باتوجه به موارد یادشده و عضویت رسمی ایران در بریکس می‌توان از فرصت بازار صادراتی نیمی از جهان استفاده کرد، چراکه بریکس نمایانگر نیمی از جمعیت جهان است و ۲۸ درصد قدرت اقتصادی دنیا را در اختیار دارد.

از سوی دیگر، با قبول درخواست پیوستن ایران، عربستان‌سعودی، امارات‌متحده‌عربی، مصر و آرژانتین به جمع اعضا، نقش‌آفرینی بیشتری در اقتصاد جهان خواهد داشت.

بازگشت وسایل نقلیه عمومی به مدار تولید

وزیر کشور، تولید را قلب تپنده اقتصاد برشمرد و گفت: بخش‌های اقتصادی باید بیش از پیش درگیر یک تولید واقعی باشند، زیرا تولید واقعی جامعه را به‌حرکت درمی‌آورد.

به‌گزارش ایلنا، احمد وحیدی در چهارمین روز از هفته دولت، در مراسم تحویل ۴۷۰ دستگاه اتوبوس درون‌شهری و ۶۲۶ دستگاه ون وانا ایران خودرو دیزل به وزارت کشور به‌مناسبت اربعین حسینی(ع)، گفت: جوانان و بخش اقتصادی باید بیش از پیش درگیر یک تولید واقعی باشند؛ تولید واقعی جامعه را به‌حرکت درمی‌آورد و خون تازه‌ای در کالبد همه واحدهای تولیدی تزریق می‌کند.

وزیر کشور با تاکید بر اینکه کیفیت بسیار مهم است، اضافه کرد: کیفیت علاوه بر اینکه در ایمنی نقش دارد، یک فرهنگ رفتاری را تشکیل می‌دهد؛ پایبندی به ضوابطی که می‌تواند مسیر ما را یک مسیر تعالی قرار دهد، بسیار مهم است.

وی تاکید کرد: بخش خودرویی، در تمدن صنعتی کشور تاثیرگذار است. شما با مردمی سروکار دارید که امکان استفاده از خودروی شخصی را ندارند. به هر نحوی یا مسئولیت‌پذیری اجتماعی دارند یا از نظر مالی امکان خرید خودرو ندارند؛ بنابراین باید به بهترین شکل به آنها خدمات ارائه دهیم.

وحیدی تصریح کرد: حدود ۸ - ۹ سال تولید وسایل نقلیه عمومی متوقف شده بود و به‌تازگی به مدار خود برگشته است. بنابراین، در این حوزه عقب‌ماندگی داریم که باید رفع شود.

وزیر کشور افزود: با انعقاد قراردادهایی حدود ۱۰ هزار دستگاه وسایل نقلیه عمومی دیزلی و ۴ تا ۵ هزار خودرو برقی تامین کردیم. برای تامین منابع، مشکلاتی وجود داشت و با افت‌وخیزهایی مواجه بودیم. این مشکلات مالی نباید مانع از تولید شوند. از تمام کسانی که بدون تامین مالی برای تولید همکاری کردند، قدردانی می‌کنم.

وی با بیان اینکه هزینه زیادی برای تامین سوخت محصولات یورو ۶ نیاز است، گفت: می‌توانیم بخش زیادی از نیازهای خود را با محصولات یورو ۵ برطرف کنیم. البته وزارت نفت در تامین سوخت این خودروها تلاش‌های زیادی کرده است.

مسکن بالاترین سهم را در سبد هزینه‌ای خانواده دارد

رئیس‌جمهوری از نیازهای جدی کشور و مردم در شهر و روستاها را مسکن عنوان کرد و گفت: مسکن به‌عنوان اقتصاد پیشران که می‌تواند تولید را در کشور فعال و بخش‌های مختلفی را راه‌اندازی و شغل مستقیم و غیرمستقیم ایجاد کند،دارای اهمیت و سهم مسکن و اجاره مسکن در سبد خانواده بالاترین سهم است.

به‌گزارش ایرنا، ابراهیم رئیسی در آیین واگذاری بیش از ۱۰۰هزار واحدمسکونی در سراسر کشور با گرامیداشت هفته دولت و یاد و نام شهیدان باهنر و رجایی گفت: در هفته دولت به‌طبع باید عملکردها و اقدامات دولت به مردم عزیز گزارش شود و از طرفی، باتوجه به نگاه‌هایی که مردم نسبت به دولت دارند و به توقعات و انتظارات ایشان از دولت و دولتمردان ، جامه عمل پوشانده شود.

آیت‌الله رئیسی گفت: از نیازهای جدی کشور و مردم در شهر و روستا مسکن است. از ابتدای دولت تاکید کردیم که مسئله مسکن در اولویت است.

رئیس‌جمهوری ادامه داد: مسکن به‌عنوان اقتصاد پیشران که می‌تواند تولید را در کشور فعال و بخش‌های مختلفی را راه‌اندازی کند و شغل مستقیم و غیرمستقیم ایجاد کند، موضوعی بااهمیت است و از همه مهم‌تر نیاز جدی خانواده‌هاست.

آیت‌الله رئیسی با بیان اینکه سهم مسکن و اجاره مسکن در سبد خانواده بالاترین سهم است، اظهار کرد: مسکن‌سازی در کشور یا کمک کردن یا پرداخت تسهیلات و اخذ مجوز و تامین زمین دغدغه جدی مردم را کاهش می‌دهد. مسکن به‌عنوان یک پیشران اقتصادی هرجا فعال می‌شود، همراه با آن تولیدات مختلف نیز راه می‌افتد.رئیس‌جمهوری با بیان اینکه کاری که امروز در وزارت راه و شهرسازی انجام می‌شود، کار گسترده‌ای است، افزود: با همکاری استانداران، فرمانداران و همه مسئولان در سراسر کشور گام‌هایی برداشته شده که آثار آن در حال مشخص شدن است.

آیت‌الله رئیسی با قدردانی از تلاش دست‌اندرکاران برای تامین مسکن مردم و افتتاح بیش از ۱۰۰ هزار پروژه نهضت ملی مسکن در کشور، آن را موجب مباهات و خرسندی دانست و از مسئولان بخش مسکن خواست که این نهضت را با همین قوت و قدرت ادامه دهند تا کسانی که فاقد مسکن هستند، بتوانند از مسکن مناسب برخوردار شوند.

رئیس‌جمهوری به همکاری وزارت راه و شهرسازی با نهادها و دستگاه‌های دیگر برای تسریع در ساخت مسکن اشاره کرد و گفت: با پرداخت تسهیلات، احیای بافت‌های فرسوده و پروژه‌های خودمالکی، آنها هم توانستند در این نهضت سهیم باشند.آیت‌الله رئیسی یادآور شد: این نهضت فراگیر با همکاری وزارت راه و شهرسازی، سایر بخش‌ها و نیز بانک‌ها انجام شده است.

وی با بیان اینکه بانک‌ها در پرداخت تسهیلات مسکن نقش مهمی دارند، بر این نکته تاکید کرد که بانک‌ها باید به‌صورت خاص تسهیلات بخش مسکن را پرداخت کنند، زیرا این تسهیلات جزو تکالیف جدی است.

آیت‌الله رئیسی ابراز امیدواری کرد که به‌همت همه دولتمردان و مسئولان، نهضت ساخت مسکن در کشور تداوم یابد و مردم هر روز شاهد یک گشایش در زندگی خود باشند.

در این آیین به‌صورت برخط ۱۰۱ هزار و ۲۷۸ هزار واحد مسکونی نهضت ملی با حضور رئیس‌جمهوری به متقاضیان تحویل داده شد.

هدف ما تولید ۲۰ هزار مگاوات برق است

رئیس سازمان انرژی اتمی گفت: رونمایی از دستاورد امروز حاصل خودباوری و عزت‌نفسی است که در میان کارکنان صنعت هسته‌ای وجود دارد.به‌گزارش ایرنا، محمد اسلامی در زمینه تولید برق هسته‌ای گفت: هدف ما احداث ۲۰هزار مگاوات برق است که هم فرمایش رهبر معظم انقلاب و هم در دوره‌ای قانون بود و در سند راهبردی هم به آن پرداخته شد و در طول سالیان متمادی به‌دلیل تحریم، کشورهای صاحب فناوری و مزاحمت‌های ایجادشده در مسیر صنعت هسته‌ای با تاخیر مواجه بودیم. وی افزود: در حال حاضر، هزار و ۲۵ مگاوات ساعت تولید برق داریم و ۶۰ میلیارد کیلووات ساعت برق تزریق و به‌عنوان یک ظرفیت پایدار انرژی پاک را صادر می‌کنیم.

اسلامی بیان کرد: طرح‌های توسعه‌ای ما که در واحد یک بوشهر است، دچار رکود بود، اما در این دولت و با همکاری مضاعفی که انجام گرفت، واحدهای ۲ و ۳ بوشهر در همه جبهه‌ها امروز فعال و طرف خارجی که روسیه است، متعهد به پیشرفت کار است.

رئیس سازمان انرژی اتمی تصریح کرد: بالغ بر ۲ هزار نفر در این پروژه فعال هستند که در این‌باره پشتوانه حمایتی سران قوا و رهبری را هم در این امر داشتیم.وی ادامه داد: ما در افق برنامه خود تولید و برخورداری از سهم ۲۰ هزار مگاوات از سبد برق کشور را محقق خواهیم کرد.

اسلامی در زمینه همکاری‌های ایران و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تصریح کرد: این نکته را باید مدنظر داشت که مذاکرات ما با آژانس نیست، بلکه با باقیمانده ۵ به‌علاوه یک است و این امر توسط وزارت امور خارجه طی می‌شود. وی ادامه داد: چارچوب همکاری‌های ما با آژانس در قالب پادمان است و این مسیر همکاری ادامه دارد و ۴ مکان اختلافی به ۲ مکان کاهش یافته است.

رئیس سازمان انرژی اتمی بیان کرد: مذاکراتی که برای حل و فصل مسائل فی‌مابین بوده، در چارچوب سیاست‌های کلی نظام پیش می‌رود.

اسلامی تصریح کرد: یکی از نیازهای فوری و مبرم ما دیپلماسی هسته‌ای است که این را به‌ویژه برای کشورهای منطقه مطرح کنیم و مورداستقبال وزارت امور خارجه هم واقع شده و در شرایطی که ما امروز تعاملات خوبی را با کشورهای مختلف داریم روزنه‌های خوبی ایجاد می‌شود تا فهم فراگیرتری از صنعت هسته‌ای ایران داشته باشیم. وی گفت: امیدواریم بتوانیم همکاری‌های پایدار هسته‌ای را با کشورهای مختلف داشته باشیم.

رئیس سازمان انرژی اتمی تصریح کرد: چرخه سوخت هسته‌ای سوختی است که میرا نیست و می‌تواند ارزش فوق‌العاده‌ای داشته باشد و فرآیند آن هم در چارچوب پادمان است و تحت‌نظارت آژانس صورت می‌گیرد.

وی افزود: با بازطراحی که روی رآکتور خنداب صورت گرفت، قرار است نیازهای کشور را تامین کند و هدف از بازطراحی آن، تولید ایزوتوپ‌های پایدار است که برای ما نیازی مبرم است، چراکه ما تنها کشور مستقلی هستیم که وارد این جریان شدیم و توانستیم این سامانه را طراحی و تولید کنیم.

شناسایی ۱۷۰هزار خودرو لوکس برای اخذ مالیات

رئیس سازمان امور مالیاتی گفت: در سال ۱۴۰۱ تعداد ۲۵۲ هزار خودروی لوکس را شناسایی کردیم که مبلغ مالیات این خودروها ۲هزار و۳۰۰ میلیارد تومان بود و امسال نیز ۱۷۰ هزار خودرو شناسایی و ۳هزار میلیارد تومان مالیات برای این تعداد تعیین شد. به‌گزارش ایسنا، محمدهادی سبحانیان به‌مناسبت هفته دولت اظهار کرد: برای ۵۰۰ سلبریتی و اینفلوئنسر پرونده تشکیل داده‌ایم که مالیات آنها ۳۰ میلیارد تومان است.

وی افزود: برداشت غلطی به‌وجود آمده که فقط از کارتخوان‌ها مالیات دریافت می‌شود؛ در حالی که این‌گونه نیست. ما با استفاده از هوش‌مصنوعی، واریزی به حساب افراد را بررسی می‌کنیم و حساب‌های شخصی مشکوک به تجاری را موردرصد قرار می‌دهیم.

رئیس سازمان امور مالیاتی تاکید کرد: مودیان، فعالان اقتصادی و اصناف، خودشان و مردم را برای کارت به کارت کردن به زحمت نیندازند، زیرا حساب‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد.

وی با بیان اینکه سازمان امور مالیاتی براساس اطلاعات اقتصادی مودیان مالیات‌ستانی عادلانه انجام می‌دهد، گفت: ویژگی مالیات‌ستانی سنتی براساس چانه‌زنی است که طبق قانون، این نوع اخذ مالیات برچیده می‌شود.

سبحانیان ادامه داد: اطلاعات افراد را براساس عملکرد آنها طی یک سال مورد بررسی قرار می‌دهیم؛ گاهی اطلاعات براساس رفتار پرخطر خود مودیان است. به‌عنوان‌مثال، فردی حساب تجاری را معرفی کرده، اما هنگام خرید و فروش ملک یا خودرو از این حساب استفاده می‌کند که این امر منجر به کارکرد حساب و مالیات می‌شود.

وی بااشاره به اینکه بانک‌هایی که در پرداخت تسهیلات کم‌کاری کرده‌اند، مشمول مالیات می‌شوند، گفت: بانک مرکزی سهمیه پرداخت تسهیلات برای بانک‌ها تعیین کرده بود که برخی بانک‌ها به آن عمل نکرده‌اند و ما برای همه بانک‌ها برگه تشخیص مالیات صادر کرده‌ایم.

رئیس سازمان امور مالیاتی کشور بیان کرد: ۶۰ هزار میلیارد تومان از حساب بانک‌ها در این‌باره مطالبه شده است که این بانک‌ها اعتراض کرده‌اند که افراد برای دریافت تسهیلات مراجعه نکرده‌اند و اکنون این موضوع در مرحله دادرسی است. ما به‌دنبال اخذ مالیات از بانک‌ها در قبال اشخاصی هستیم که به بانک‌ها مراجعه کردند،اما تسهیلات دریافت نکرده‌اند.

وی با بیان اینکه در حوزه خانه‌های خالی و خانه‌ها و خودروهای لوکس طبق قانون عمل می‌کنیم، گفت: در سال ۱۴۰۱ خودروهای بالای یک میلیارد تومان لوکس محسوب می‌شدند. ما ۲۵۲ هزار خودرو را شناسایی کردیم که مبلغ مالیات آنها ۲.۳ هزار میلیارد تومان بود. امسال خودروهای بالای ۳ میلیارد تومان لوکس هستند؛ از این‌رو تعداد خودروهای لوکس به ۱۷۰هزار دستگاه با مالیات ۳هزار میلیارد تومان رسید.

سبحانیان ادامه داد: در سال ۱۴۰۱ خانه‌های بالای ۱۵ میلیارد تومان لوکس حساب می‌شدند که ۴۳ هزار مورد با مبلغ مالیاتی ۲.۲ هزار میلیارد تومان شناسایی شد و امسال خانه‌های بالای ۲۰میلیارد تومان لوکس به‌حساب می‌آیند که در این رابطه ۱۱۰هزار خانه لوکس در تهران داریم.

وی بیان کرد: سازمان امور مالیاتی، مسئول شناسایی خانه‌های خالی نیست، بلکه وزارت راه و شهرسازی متولی این امر است. ما در این سازمان در راستای شناسایی فرارهای مالیاتی از روش‌های مبتنی بر دانش استفاده می‌کنیم. رئیس سازمان امور مالیاتی با بیان اینکه عزم سازمان امور مالیاتی برای مالیات‌ستانی عادلانه جدی است، گفت: مالیات بیش از ۵۰ درصد اصناف صفر است. برنامه ما به‌سمت مالیات‌ستانی شفاف و مبتنی بر داده‌محوری است که نیازمند گفت‌وگو و تفاهم است و اکنون نیز روابط خوبی با اصناف داریم. وی گفت: مالیات پرداختی یک سال اصناف، معادل مالیات پرداختی کارمندان است؛ ضمن اینکه بعضی از کارکنان که حقوق آنها زیر ۱۰ میلیون باشد، مالیات نمی‌دهند.

سبحانیان یکی از مهم‌ترین دستاوردهای سازمان امور مالیاتی را در دولت سیزدهم سامانه مودیان و قانون پایانه‌های فروشگاهی عنوان کرد و گفت: استقرار این سامانه باید ۲ دهه پیش در کشور انجام می‌شد و هیچ زمانی به این اندازه اراده برای پیشبرد این سامانه وجود نداشت که با همراهی وزیر امور اقتصادی و دارایی و مجلس پیشرفت‌های خوبی در این زمینه حاصل شده است. به‌گفته وی، در ابتدای امسال برای حدود هزار و ۹۵۰شرکت در سامانه مودیان صورت‌حساب الکترونیک صادر می‌شد که ظرف ۵ماه این تعداد به بیش از ۳۳ هزار شرکت رسید.

رئیس سازمان امور مالیاتی با بیان اینکه قانون تسهیل مودیان در سامانه قانون پایانه فروشگاهی در مجلس به تصویب رسیده است، گفت: برای فروشندگانی که در حلقه‌های پایانی قرار دارند، تسهیلگری انجام گرفته است. نباید مردم را به سختی بیندازیم، اما فروشندگانی که در حلقه‌های میانی قرار دارند، باید به تکالیف قانونی عمل کنند. وی بیان کرد: سامانه مودیان با سرعت خوبی پیش می‌رود و اگر مشکلی وجود دارد به‌خاطر موانع فنی است که باید پیچیدگی‌های رفتارهای اقتصادی مودیان را در سامانه لحاظ کنیم. با حل این موارد، مانعی در پیشرفت این سامانه وجود نخواهد داشت.

ویژه‌تر از خبر

آغاز فروش مرحله سوم بلیت قطارهای اربعین

زائران اربعین در پایانه مرزی مهران

عکس: ایرنا

مدیرعامل راه‌آهن ضمن اشاره به اینکه از ساعت ۱۰ صبح امروز، پیش‌فروش مرحله سوم بلیت قطارهای اربعین آغاز شده، درباره افزایش ظرفیت قطارها، توضیح داد: به‌منظور تسهیل زیارت اربعین و باتوجه به افزایش شدید تقاضا، ظرفیت قطارهای مسیر تهران -خرمشهر به ۴ برابر ایام عادی افزایش می‌یابد. به‌گزارش ایسنا، میعاد صالحی عنوان کرد: نرخ بلیت اتوبوس از تهران به خرمشهر حدود ۸۰۰ هزار تومان تعیین شده است؛ اما در بحث قطار، هیچ‌گونه افزایشی در نرخ بلیت قطار روی نداده و نرخ قطارهای ۴ تخته ۳۹۰ هزار تومان تعیین شده است و در قطارهای ۶تخته، این نرخ پایین‌تر نیز خواهد بود.وی اظهار کرد: مسافرانی که دیروز ساعت ۱۱ و ۴۰ دقیقه از تهران به مقصد کربلا با قطار عازم شده بودند، حوالی ساعت ۶صبح امروز به شلمچه رسیدند و قبل از غروب به ایستگاه کربلا در ۵ کیلومتری حرم حضرت ابوالفضل (ع) خواهند رسید. صالحی از افزایش ۲برابری قطار مشهد ـ کرمانشاه خبر داد و عنوان کرد: از فردا تا پایان هفته، قطارهای تهران به مقصد اهواز و خرمشهر را تا ۴برابر نسبت به ایام عادی سال افزایش خواهیم داد. باتوجه به تقاضا در سایر استان‌ها، قطارهای فوق‌العاده از شهرهای زاهدان، کرمان، ساری و یزد به‌سمت خرمشهر و کرمانشاه تدارک دیده شده است.مدیرعامل راه‌آهن در گفت‌وگو با رادیو اربعین از حرکت مستقیم قطار از ساری به مقصد کرمانشاه برای نخستین‌بار خبر داد و اظهار کرد: امسال قطارهای مشهد به کرمانشاه را نیز به ۲برابر افزایش داده‌ایم.صالحی با بیان اینکه امسال قطارهای ریل‌باس در مسیر رفت‌وبرگشت خرمشهر ـ شلمچه به‌طور رایگان زائران اربعین را جابه‌جا خواهند کرد، افزود: ۲ دستگاه ریل‌باس با ظرفیت ۸۰۰ نفر نشسته و ۷۰۰ نفر ایستاده به‌طور شبانه‌روزی، زائران را، اعم از کسانی که با قطار یا خودروی شخصی یا عمومی به خرمشهر آمده باشند، در مسیر شلمچه به خرمشهر و برعکس جابه‌جا می‌کنند. صالحی پیش از این گفته بود که «در هفته‌های منتهی به اربعین افزایش ۲برابری قطارها در مسیر تهران -خرمشهر را خواهیم داشت و در هفته منتهی به اربعین با افزایش ۳برابری قطارها، به زوار خدمت‌رسانی می‌کنیم.» حالا به‌نظر می‌رسد باتوجه به افزایش تقاضا، این عدد به ۴ برابر حالت عادی افزایش یافته است. به‌گزارش ایسنا، نخستین قطار ترکیبی تهران به مقصد کربلا برای ایام اربعین، هفته گذشته حرکت خود را آغاز کرد، بدین‌صورت که این مسیر از تهران تا مرز شلمچه در داخل ایران است و پس از آن، از مرز شلمچه یک مسیر ۳۰ کیلومتری تا بصره با اتوبوس خواهد بود و از بصره تا کربلا نیز ادامه مسیر ریلی است.

زیان خودروسازان ترمز برید

عکس: صمت

صنعت خودروسازی کشور با چالش‌های متعددی همچون بهره‌وری پایین، تنوع و کیفیت پایین محصولات، نبود رضایتمندی بالا از سوی مشتریان، ضعف در ساختارهای مالکیتی و مدیریتی، مشکلات همسانی تفاهم و درک مشترک بین تصمیم گیران و ذی‌نفعان اصلی بازار و صنعت خودرو مواجه است. برهمین اساس نیز وضعیت نامطلوب مالی، زیان انباشته و بدهی شرکت‌های خودروسازی یکی از نتایج اخذ تصمیمات نادرست و چالش‌های مزبور است. بررسی صورت‌های مالی خودروسازان تا پایان خرداد ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که مجموع بدهی و زیان انباشته سه خودروساز بزرگ کشور -فقط شرکت‌های مادر- نزدیک به ۴۰۰ هزار میلیارد تومان رسیده است.

آخرین وضعیت صورت‌های مالی خودروسازان

بررسی آخرین وضعیت صورت‌های مالی خودروسازان که البته یک گزارش غیر تلفیقی بوده و فقط به سه شرکت مادر ایران خودرو، سایپا، پارس خودرو مربوط می‌شود و شرکت‌های زیرمجموعه را لحاظ نکرده است، منتهی به ۳۱ خرداد سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که زیان انباشته این صنعت در مجموع حدود ۱۱ هزار میلیارد تومان افزایش یافته و مجموع زیان انباشته را به حدود ۱۴۱ هزار میلیارد تومان رسانده است.

به گزارش مهر، همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد که میزان بدهی شرکت‌های مادر خودروسازان در مجموع حدود ۲۵۴ هزار میلیارد تومان شده است.

به این ترتیب مجموع زیان انباشته و بدهی خودروسازان - فقط شرکت‌های مادر- به ۳۹۵ هزار میلیارد تومان رسیده است.

در حال حاضر ورشکسته محسوب نمی‌شوند!

هرچند ممکن است تحصیل زیان انباشته هنگفت خودروسازان، به ورشکستگی آنها تعبیر شود، با این حال کارشناسان مالی معتقدند اگرچه این شرکت‌ها مشمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت شده و آنها در مسیر ورشکستگی قرار گرفته‌اند، اما در حال حاضر ورشکسته محسوب نمی‌شوند. به عبارت دیگر قرار گرفتن خودروسازان در شمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت، به معنای قرار گرفتن آنها در مسیر ورشکسته شدن است؛ اما اگر ثابت شود توانایی پرداخت بدهی‌های خود را دارند، این موضوع به معنای بازگشت از مسیر ورشکستگی خواهد بود.

با توجه به گفته‌های این کارشناسان مالی، برای تشخیص اینکه خودروسازان بزرگ کشور روی کاغذ ورشکسته هستند یا نه، باید علاوه بر ارقام زیان، بدهی‌های آنها را هم در نظر گرفت. نگاهی به صورت‌های مالی خودروسازان در سال گذشته نشان می‌دهد آنها جدا از زیان انباشته هنگفتی که نصیب‌شان شده، بدهی کلانی نیز به بار آورده‌اند. این بدهی، شامل مواردی مانند بدهی به سیستم بانکی و بدهی به قطعه‌سازان می‌شود که در این بین، مورد دوم هر چند وقت یک‌بار حاشیه‌هایی را ایجاد کرده و حتی گاهی منجر به کندی یا توقف تولید می‌شود. به‌هرحال با توجه به زیان انباشته خودروسازان از یک سو و بدهی سنگین آنها از سوی دیگر، هرچند مشمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت شده‌اند، اما این فرصت را دارند تا با تعیین تکلیف بدهی خود، از خطر ورشکستگی دور شوند.

تجدید ارزیابی و فرار از ورشکستگی

خودروسازان برای دور ماندن از ورشکستگی و خارج شدن از شمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت، راه دیگری به نام تجدید ارزیابی را نیز دارند؛ اما گفته می‌شود با توجه به اینکه پیش‌تر از این حربه استفاده کرده‌اند، در حال حاضر و برای مدتی امکان بکارگیری آن را نخواهند داشت. طبق این روش، خودروسازان امکان بروزرسانی ارزش اموال و دارایی خود دارند که این ارقام جدید در قالب افزایش سرمایه، در صورت‌های مالی می‌نشیند. با افزایش سرمایه ثبتی، نسبت زیان انباشته به سرمایه خودروسازان، اصلاح می‌شود و در نتیجه ایران‌خودرو و سایپا و پارس‌خودرو از شمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت خارج می‌شوند و خطر ورشکستگی نیز دیگر (تا وقتی باز هم زیان آنها از نصف سرمایه‌شان بیشتر نشود) آنها را تهدید نخواهد کرد.

خودروسازان بزرگ کشور در گذشته نیز مشمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت شده‌اند و یکی از راهکارهای اصلی که برای خروج از آن و فرار از ورشکستگی به کار بردند، همین تجدید ارزیابی بود. به گفته کارشناسان مالی، املاک، مستغلات، زمین‌ها، سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت و احتمالا ماشین‌آلات، جزو موارد تجدیدارزیابی‌شده توسط خودروسازان بوده است. به عنوان مثال در سال ۹۹ اعلام شد ایران‌خودرو سرمایه ثبتی‌اش را در بورس بیش از ۲۸ هزار و ۶۳۵ میلیارد تومان افزایش داده و با توجه به سرمایه قبلی (هزار و ۵۳۰ میلیارد تومان) آن را به بیش از ۳۰ هزار میلیارد تومان رسانده است.

در همان سال اعلام شد سایپا نیز توانسته با افزایش سرمایه از محل تجدید ارزیابی اموال و دارایی خود، از شمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت خارج شود. طبق گزارش اعلامی این شرکت به بورس، سرمایه سایپا بیش از ۱۵ هزار و ۶۲۴ میلیارد و ۳۸۵ میلیون تومان بالا رفت و به بالای ۱۹ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان رسید.

در آن مقطع زمانی، خودروسازان توانستند با حربه تجدید ارزیابی از شمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت خارج شوند و خطر ورشکستگی را از خود دور کنند، اما همان زمان بسیاری از کارشناسان و فعالان صنعت خودرو هشدار دادند که ایران‌خودرو، سایپا و پارس‌خودرو باز هم در شمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت قرار خواهند گرفت. آنها می‌گویند چون خودروسازان محصولات خود را با زیان به تولید می‌رسانند، بنابراین بالقوه در خطر ورشکستگی مجدد هستند. در واقع چون روند زیاندهی خودروسازان متوقف نشده و همچنان ادامه دارد، پیش‌بینی می‌شود تا چند ماه دیگر باز هم زیان انباشته‌شان از نصف سرمایه ثبتی آنها بیشتر و ورشکسته شوند.

جزئیات زیان خودروسازان تا پایان خرداد ۱۴۰۲

بررسی جزئیات گزارش مذکور نشان می‌دهد که گروه صنعتی ایران خودرو با سرمایه ثبت شده ۳۰ هزار میلیارد تومانی در صدر این لیست قرار دارد و مجموع زیان انباشته این شرکت به ۸۳ هزار میلیارد تومان رسیده است؛ یعنی از اسفند تا پایان خرداد امسال ۸ هزار میلیارد تومان (۱۱ درصد) به زیان انباشته ایران خودرو اضافه شده است. همچنین میزان بدهی این شرکت ۱۳۶ هزار میلیارد تومان ثبت شده که نسبت به اسفند ما افزایش ۵ هزار میلیارد تومانی را نشان می‌دهد.مجموع زیان انباشته شرکت سایپا با سرمایه ثبت شده ۱۹ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان نیز رقم ۴۱ هزار میلیارد تومان را نشان می‌دهد که نسبت به اسفند پارسال ۲ هزار میلیارد تومان (۵ درصد) افزایش یافته است. بدهی این شرکت نیز حدود ۹۸ هزار میلیارد تومان است که نسبت به اسفند پارسال ۵ هزار میلیارد تومان افزایش یافته است. شرکت پارس‌خودرو نیز با سرمایه ثبت شده ۱۱هزار و ۳۰۰ میلیارد تومانی تا انتهای خرداد امسال زیان انباشته حدود ۱۷ هزار میلیارد تومانی را ثبت کرده است که نسبت به اسفند پارسال ۱۷۰۰ میلیارد تومان (۱۰.۵ درصد) افزایش یافته است. همچنین میزان بدهی این شرکت هم ۲۰ هزار میلیارد تومان ثبت شده است.

سخن پایانی

کارشناسان زیاندهی خودروسازان را ناشی از ۳ منشأ اصلی می‌دانند که شامل سوءمدیریت خودروساز در مدیریت منابع مالی و مدیریت بنگاه، قیمت‌گذاری دستوری و سیاست‌های کلان وزارت صمت می‌شود. به گفته این گروه در منشأ اولیه، هدررفت منابع مالی ناشی از سرمایه‌گذاری‌های غیراقتصادی مانند سایت‌های داخلی و خارجی و تولید ناقص، هزینه‌کرد در نیروی انسانی، عدم مدیریت مالی بنگاه را می‌توان عمده‌ترین‌ها دانست. همچنین سرمایه‌گذاری‌های غیراقتصادی در داخل و خارج، منابع مالی سازمان را هدر داده و در بسیاری از موارد این سرمایه‌گذاری هیچ بازگشتی نداشته است، این وضعیت سبب شده بخشی از سرمایه شرکت از بین برود. خرید سهام‌های تو در تو نیز خود باعث خروج منابع مالی از شرکت‌ها شده است.

اعلامیهٔ پذیره‌نویسی سهام

شرکت حمل‌ونقل توکا (سهامی عام) ثبت شده به شمارهٔ ۸۵۱۶ و شناسهٔ ملی ۱۰۲۶۰۲۹۶۰۸۶

به‌اطلاع می‌رساند به استناد مصوبهٔ مجمع عمومی فوق‌العاده ۱۴۰۱/۱۲/۰۸ و مجوز شمارهٔ ۲۱۶-۰۱۴/۹۷۷۲۱۹ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۲۴ سازمان بورس و اوراق بهادار مقرر گردید سرمایهٔ شرکت از مبلغ ۹۹۰ میلیارد ریال به‌مبلغ ۳،۵۴۰ میلیارد ریال، افزایش یابد. در مهلت تعیین‌شده جهت استفاده از حق تقدم خرید سهام، تعداد ۱،۹۸۱،۹۲۸،۷۰۸ سهم از سهام جدید توسط سهامداران شرکت پذیره‌نویسی گردیده است. با عنایت به انقضای مهلت استفاده از حق‌تقدم مذکور و به‌منظور تحقق افزایش سرمایه، تعداد ۵۶۸،۰۷۱،۲۹۲ سهم ۱،۰۰۰ ریالی استفاده نشدهٔ سهامداران برای پذیره‌نویسی عمومی با عنایت به مجوز شمارهٔ ۱۴۰۲۳۰۴۰۲۰۸۵۰۱۱۵۰۳ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۱ ادارهٔ ثبت شرکت‌ها به‌شرح زیر عرضه می‌گردد:

۱) موضوع فعالیت شرکت: موضوع فعالیت شرکت طبق ماده۲ اساسنامه عبارت است از: الف: موضوعات اصلی - انجام امور حمل و نقل جاده‌ای داخلی کالا از مبدا شهرستان اصفهان به سایر نقاط کشور و همچنین تأسیس شعبه و نمایندگی با کسب موافقت قبلی و کتبی از واحد مربوطه وزارت راه و شهرسازی، - انجام هر گونه نگهداری و تعمیرات خودروهای سبک و سنگین و فروش قطعات یدکی مربوطه. ب: موضوعات فرعی - انجام کلیه معاملات، مبادلات مالی، بازرگانی و صنعتی و سرمایه‌گذاری در سایر مؤسسات و شرکت‌ها به نحوی که در ارتباط با موضوع فعالیت شرکت باشد.

۲) مرکز اصلی و نشانی شعب شرکت و کدپستی: اصفهان - شهر مبارکه - جنب در ورودی مجتمع فولاد مبارکه - شرکت حمل و نقل توکا-کدپستی ۸۴۸۸۱۱۱۴۸۵ و همچنین شرکت در شهرهای رشت-بندرعباس -کاشان و مبارکه دارای شعبه فعال می‌باشد.

۳) سرمایهٔ فعلی شرکت: ۹۹۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ریال

۴) موضوع افزایش سرمایه: اجرای طرح توسعه ناوگان حمل‌ونقل شرکت و تأمین مخارج سرمایه‌ای

۵) محل افزایش سرمایه: از محل مطالبات حال شده سهامداران و آورده نقدی

۶) مبلغ افزایش سرمایه: ۲،۵۵۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال

۷) مبلغ سرمایه پس‌ازافزایش: ۳،۵۴۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ریال

۸) مدت شرکت: نامحدود

۹) نوع سهام: عادی با نام و شرکت فاقد سهام ممتاز است.

۱۰) ارزش اسمی هر سهم: ۱،۰۰۰ ریال

۱۱) مبلغ مشارکت شده توسط سهامداران شرکت: ۱،۹۸۱،۹۲۸،۷۰۸،۰۰۰ریال

۱۲) تعداد سهام قابل عرضه به عموم : ۵۶۸،۰۷۱،۲۹۲ سهم

۱۳) مشخصات اعضای هیئت‌مدیره و مدیرعامل شرکت:

اشخاص حقیقی یا حقوقی	شمارهٔ ثبت اشخاص حقوقی	شناسهٔ ملی اشخاص حقوقی	نماینده	نام پدر	شماره شناسنامه	کد ملی	سمت
سرمایه‌گذاری توسعه توکا	۲۳۱۶۹	۱۰۲۶۰۴۳۹۸۶۳	بنیامین حیدرزاده	خداکرم	۷۹۳	۳۵۰۰۹۰۳۶۳۰	نایب‌رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل(موظف)
سرمایه‌گذاری توکافولاد	۶۱۲۴	۱۰۲۶۰۲۷۲۵۱۸	رحیم خلقی	رضا	۲۷۵۲	۱۲۸۸۱۶۶۵۳۲	رئیس هیأت‌مدیره(غیرموظف)
توکا بتن	۴۵۴۹۲	۱۴۰۰۲۰۸۲۸۷۲	مهدی توانگرریزی	علی	۱۱۵۸۰	۱۱۷۰۱۱۴۴۸۲	عضو هیأت‌مدیره(غیرموظف)
بازرگانی توکاتدارک	۷۹۲۱	۱۰۲۶۰۲۹۰۲۴۷	احسان عباد اصفهانی	عباس	۵۱۶	۱۲۸۸۹۳۲۵۹۶	عضو هیأت‌مدیره(غیرموظف)
مهندسی راه‌آهن بهین ریل	۱۹۸۵۲	۱۰۱۰۱۲۴۶۳۵۲	علی یار عراقی	اسفندیار	۲۹	۵۴۱۹۶۹۰۲۳۳	عضو هیأت‌مدیره(غیرموظف)

* شرکت فاقد عضو علی‌البدل هیات‌مدیره می‌باشد.

۱۴) شرایط حضور و حق رأی صاحبان سهام در مجامع عمومی: در کلیه مجامع عمومی، صاحبان سهام میتواند شخصاً، یا وکیل یا قائم مقام قانونی اشخاص حقیقی، و نماینده یا نمایندگان شخص حقوقی، صرف نظر از تعداد سهام خود به شرط ارائه مدرک وکالت یا نمایندگی حضور به هم رسانند. هر سهامدار، برای هر یک سهم فقط یک رأی خواهد داشت.

۱۵) مقررات اساسنامه راجع به تقسیم سود، تشکیل اندوخته و تقسیم دارایی بعد از تصفیه: تقسیم سود طبق ماده ۹۰ اصلاحیه قانون تجارت بین صاحبان سهام فقط پس از تصویب مجمع عمومی عادی جایز خواهد بود و در صورت وجود منافع، تقسیم حداقل ۱۰ درصد از سود سالانه بین صاحبان سهام الزامی است.

طبق مواد ۱۴۰ و ۲۳۸ اصلاحیه قانون تجارت هیئت‌مدیره مکلف است هر سال یک بیستم از سود خالص شرکت را به‌عنوان اندوخته قانونی منظور نماید. همین که اندوخته به یک دهم سرمایه رسید، منظور کردن آن اختیاری است و در صورتی که سرمایه شرکت افزایش یابد، کسر یک‌بیستم مذکور ادامه خواهد یافت تاوقتی که اندوخته قانونی به یک دهم سرمایه بالغ گردد. به پیشنهاد هیئت‌مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی ممکن است قسمتی از سود خالص برای تشکیل سایر اندوخته‌ها کنار گذاشته شود. تقسیم دارایی بعد از تصفیه طبق مفاد اساسنامه و با رعایت قوانین و مقررات مربوطه بعمل خواهد آمد.

۱۶) تعداد و امتیازات سهام ممتاز شرکت: شرکت فاقد سهام ممتاز است.

۱۷) مبلغ و تعداد اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهم: شرکت فاقد هر گونه اوراق مشارکت قابل تبدیل به سهام است.

۱۸) مبلغ بازپرداخت نشدهٔ اوراق مشارکت: شرکت فاقد هر گونه مبلغ بازپرداخت نشدهٔ اوراق مشارکت است.

۱۹) مطابق با صورت‌های مالی حسابرسی شدهٔ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ مجموع بدهی‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت شرکت به ترتیب برابر با ۳،۹۰۵،۴۱۳ و ۲۴۹،۹۰۲میلیون ریال می‌باشد. همچنین بر اساس یادداشت ۳۷ همراه صورت‌های مالی حسابرسی شده مزبور بدهی‌های احتمالی به‌همراه مبلغ تضمین‌های اعطایی در خصوص بدهی‌های اشخاص ثالث برابر با ۶،۸۲۴،۲۵۸ میلیون ریال می‌باشد.

۲۰) مدت پذیره‌نویسی: پذیره‌نویسی از اول وقت اداری روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۷ آغاز و تا پایان وقت اداری روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۰۵ به‌مدت ۳۰ روز ادامه خواهد داشت.

تذکر: چنانچه سقف سرمایهٔ تعیین‌شده قبل از انقضای مهلت پذیره‌نویسی تکمیل و وجوه مربوطه تأمین گردد، عملیات پذیره‌نویسی متوقف خواهدشد.

۲۱) حداقل و حداکثر سهامی که هنگام پذیره‌نویسی باید تعهد شود: حداقل ۱ سهم و حداکثر ۵۶۸،۰۷۱،۲۹۲ سهم

۲۲) مشخصات متعهد پذیره‌نویسی و میزان تعهدات آن:

نام متعهد	شخصیت حقوقی	میزان تعهدات	موضوع فعالیت
سرمایه‌گذاری توکافولاد	سهامی عام	خرید کلیه حق‌تقدم‌های باقیمانده ظرف مدت ۵روز پایانی	سرمایه‌گذاری در سهام، سهم‌الشرکه، واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌ها یا سایر اوراق بهادار انجام فعالیت‌های در ارتباط با اشخاص سرمایه‌پذیر سرمایه‌گذاری با هدف کسب انتفاع و کنترل عملیات یا نفوذ قابل ملاحظه در سهام، سهم‌الشرکه و سایر اوراق بهادار

۲۳) روزنامهٔ کثیرالانتشار: روزنامهٔ‌کثیرالانتشاری که اطلاعیه‌ها و آگهی‌های ناشر در آن منتشر می‌شود روزنامهٔ دنیای اقتصاد می‌باشد. همچنین اعلامیهٔ مذکور در روزنامه‌های صمت و رویداد امروز (بر اساس مفاد مادهٔ ۱۷۷ لایحهٔ اصلاحی قسمتی از قانون تجارت) نیز منتشر می‌گردد.

۲۴) چگونگی پذیره‌نویسی: با توجه به ثبت شرکت حمل‌ونقل توکا(سهامی‌عام) نزد سازمان بورس و اوراق بهادار، پذیره‌نویسی سهام این شرکت تماماً از طریق شبکه کارگزاری انجام خواهد شد. متقاضیان پذیره‌نویسی می‌توانند در مهلت تعیین‌شده برای پذیره‌نویسی نسبت به ارائه تقاضای سفارش خرید اقدام نمایند. ضمناً خریداران حق تقدم فوق، می‌بایست علاوه بر مبلغ پرداختی بابت حق تقدم، مبلغ اسمی هر سهم را نیز به کارگزار مربوطه بپردازند.

۲۵) مشخصات حساب بانکی ناشر: مبالغ ارزش اسمی حق‌تقدم‌های دریافتی توسط کارگزار ناظر در پایان هر روز معاملاتی، پس از تسویهٔ وجوه در اتاق پایاپای شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویهٔ وجوه، به حساب زیر واریز می‌گردد:

حساب شمارهٔ ۰۳۲۰۳۱۲۷۸۱ به‌نام شرکت حمل و نقل توکا(سهامی عام)، نزد بانک رفاه شعبهٔ مرکزی مبارکه

۲۶) کلیهٔ اطلاعات و مدارک مربوط به شرکت شامل: اساسنامه، طرح اعلامیهٔ پذیره‌نویسی و آخرین صورت‌های مالی به ادارهٔ ثبت شرکت‌های اصفهان تسلیم شده است. همچنین گزارش توجیهی هیئت‌مدیره درخصوص افزایش سرمایه، گزارش بازرس قانونی و بیانیهٔ ثبت سهام در دست انتشار در سایت اینترنتی شرکت به آدرس https://tukatransport.ir و سیستم جامع اطلاع‌رسانی ناشران اوراق بهادار به آدرس www.Codal.ir در دسترس علاقه‌مندان می‌باشد

۲۷) مشخصات سهامداران: (دارای حداقل ۱۰درصد سهام):

نام سهامدار	نوع شخصیت حقوقی	تعداد سهام	درصد مالکیت
سرمایه‌گذاری توکافولاد	سهامی عام	۴۶۵،۶۱۶،۵۳۹	۴۷

۲۸) نحوهٔ عمل در صورت عدم تکمیل پذیره‌نویسی سهام شرکت: شرکت سرمایه‌گذاری توکافولاد متعهد گردیده در صورت وجود حق‌تقدم استفاده نشده، حداکثر ظرف مدت ۵روز پایانی مدت پذیره‌نویسی عمومی نسبت به خرید کل حق‌تقدم باقیمانده اقدام نماید.

نکات مهم:

* مسئولیت صحت و قابلیت اتکای اطلاعات اعلامیهٔ پذیره‌نویسی بر عهدهٔ ناشر است.
* ناشر، شرکت تأمین سرمایه، حسابرس، ارزش‌یابان و مشاوران حقوقی ناشر، مسئول جبران خسارت وارده به سرمایه‌گذارانی هستند که در اثر قصور، تقصیر، تخلف و یا به‌دلیل ارائهٔ اطلاعات ناقص و خلاف واقع در عرضهٔ اولیه که ناشی از فعل یا ترک فعل آنها باشد، متضرر گردیده‌اند.
* ثبت اوراق بهادار نزد سازمان بورس و اوراق بهادار، به‌منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات قانونی و مصوبات سازمان بورس و اوراق بهادار و شفافیت اطلاعاتی بوده و به‌منزلهٔ تأیید مزایا، تضمین سودآوری و یا توصیه و سفارشی در مورد شرکت‌ها یا طرح‌های مرتبط با اوراق بهادار توسط سازمان نمی‌باشد.
* پذیره‌نویسان می‌توانند در صورت مشاهده هر گونه تخلف از موارد یادشده در این اعلامیه مراتب را کتباً به سازمان بورس و اوراق بهادار به آدرس زیر ارسال نمایند.

تهران - ابتدای خیابان ملاصدرا - شمارهٔ ۱۳ سازمان بورس و اوراق بهادار - ادارهٔ نظارت بر انتشار و ثبت اوراق بهادار سرمایه‌ای

هیئت‌مدیرهٔ شرکت حمل‌ونقل توکا(سهامی عام)

یادداشت

پیش از تحریم‌ها هم وضعیت مناسبی نداشتیم

سعید مدنی
تحلیلگر صنعت خودرو

در گذشته صادرات به‌نسبت خوبی در صنعت خودرو داشتیم، اما در ۷، ۸ سال گذشته به‌علت دخالت‌های دولت، خودروسازان ما در حاشیه زیان قرار گرفتند. در نتیجه برای حفظ بقا و ادامه حیات این صنعت، برای خودروسازان اولویت‌های دیگری ایجاد شد و در ای فرآیند جدید دیگر صادرات در اولویت نبود. به این ترتیب کیفیت تولید و قیمت تمام شده موضوع صادرات را به محاق برد تا آنجا که امروز در شرایطی که خودروهای تولید داخل، دارای تکنولوژی قدیمی بوده و خارج از مرزها، بازاری برای آنها وجود ندارد، صحبت از صادرات خودرو، شعاری بیش نیست. این درحالی است که صادرات لازمه توسعه است؛ بنابراین باید برای گام برداشتن در مسیر صادرات، حرکت در مسیر تولید صادرات‌محور به مدیران تکلیف و همچنین چالش‌های مربوط به سود و زیان خودروسازان برطرف شود.

قطعا اعمال تحریم‌ها در تضعیف صادرات خودرو نقش داشته، اما واقعیت این است که پیش از تحریم‌ها هم برنامه و وضعیت مناسبی در صادرات خودرو نداشتیم. اندک صادراتی هم که انجام می‌شد، متاثر از توانمندی‌ها و تلاش‌های خودروسازان بود و از سوی دولت، هیچ سیاست‌گذاری کلانی در راستای حمایت از صادرات خودرو وجود نداشت؛ هرچند به‌ظاهر از صادرات حمایت می‌کنند و درباره آن شعار می‌دهند.

در توسعه محصول عقب افتاده‌ایم که در توسعه محصول بیش از تحریم‌ها بر روند صادرات خودرو ما تاثیر گذاشت. اگر این عقب‌افتادگی رخ نمی‌داد، دست‌کم می‌توانستیم در بازارهای منطقه حرفی برای گفتن داشته باشیم. به‌عنوان نمونه، یکی از دلایلی که بازار خودرو عراق را از دست دادیم، عدم‌تنوع محصولات بود. هرچند در کاهش صادرات خودرو و کمرنگ شدن آن، تحریم نقش داشت، اما تاثیر عدم‌برنامه‌ریزی مناسب در این مسئله به‌مراتب بیشتر بود.

البته در کشور زیرساخت‌های لازم برای توسعه صنعت خودرو را در اختیار داریم. ما ظرفیت تولید ۲ میلیون خودرو را داریم که با یک سرمایه‌گذاری جزئی به ۳ میلیون خودرو هم می‌رسد. زنجیره تامین تولید خودرو در داخل کشور شکل گرفته که می‌تواند توسعه یابد تا ما در کلاس جهانی تولید کنیم.

زنجیره تامین و خدمات پس از فروش را به‌عنوان پیش‌زمینه توسعه در اختیار داریم و به‌راحتی و با دانش فنی داخلی می‌توانیم خطوط تولید جدیدی را احداث کنیم. در این مسیر شاید نیاز به ورود برخی ماشین‌آلات خارجی داشته باشیم که طبیعی است، اما مهم این است که توان داخلی طراحی و احداث خطوط ساخت بدنه و مونتاژ نهایی را داریم.

در بخش طراحی و ایجاد پلتفرم، توانمندی‌های خوبی داریم که به‌عنوان نمونه می‌توان به تولید خودروهایی مانند تارا و شاهین اشاره کرد. این زیرساخت‌ها و توانمندی‌های داخلی، جاذبه بسیار خوبی برای شرکت‌های خارجی است که در قالب قراردادهای مشخص با حداقل سرمایه‌گذاری، تولید روزآمدی داشته باشیم. حضور شرکت‌های خارجی در ایران در عین حال، منجر به توسعه طراحی خودرو در داخل می‌شود و می‌توانیم با کمک آنها روی پلتفرم‌های خودمان کار کنیم. حتی اگر همکاری با خودروسازهای خارجی امکان‌پذیر نشد هم می‌توانیم در بخش پلتفرم‌های داخلی از شرکت‌های بزرگ مهندسی و قطعه‌سازی دنیا استفاده کنیم تا ضمن همکاری با آنها خودروهایی را در داخل طراحی و تولید کنیم. این رویکرد را چین در پیش گرفت و موفق هم بود.

صادرات جزء لاینفک توسعه صنعت خودرو است؛ به‌عبارتی اگر در این صنعت صادرات نداشته باشیم، توسعه‌ای هم محقق نخواهد شد.

امتیازهایی که در داخل کشور داریم، می‌تواند در صنعت خودرو ما تحول بزرگی ایجاد کند که منوط به برقراری رابطه با دیگر کشورهاست. تا زمانی که روابط بین‌المللی مشخصی نداشته باشیم، سرمایه‌گذاری‌هایی که انجام‌شده و زیرساخت‌هایی که وجود دارد صرف تولیدات فعلی می‌شود که در کوتاه‌مدت می‌تواند نیازهای داخلی ما را تامین کند، اما در ادامه به جایی می‌رسد که مجبور به واردات خودروهای دست‌دوم می‌شویم.

نیاز اصلی کشور در بخش‌های گوناگون، از جمله خودرو، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری درست است. البته برنامه‌هایی هم داریم که به محاق رفته و در حالی که براساس سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ باید تا ۲ سال دیگر به تولید ۳ میلیون خودرو برسیم، کسی از آن صحبت نمی‌کند. این در شرایطی است که با فعال کردن ظرفیت تولید داخل می‌توانیم در راستای تحقق اهداف سند ۱۴۰۴ حرکت کنیم. با این حال به‌دنبال واردات خودرو هستیم. البته واردات خودرو در حد معقول لازم است و اگر ناچاریم می‌توانیم در مدت کوتاهی و با تعداد کمی خودرو وارد کنیم تا بتوانیم کم‌کم ظرفیت تولیدمان را فعال کرده و افزایش دهیم. واردات خودرو دست دوم نباید تبدیل به یک رویکرد ثابت شود، چراکه این خودروها رقیب تولیدات داخلی می‌شوند و عملا صنعت خودرو ما را زمینگیر می‌کنند. متاسفانه دولتمردان ما نگاه توسعه‌ای ندارند و در این میان، گرچه صحبت از تولید خودروهای برقی، توزیع، صادرات خودرو و...می‌شود، اما در عمل حرکتی را شاهد نیستیم.

آیین‌نامه واردات خودروهای کارکرده راهی هیات دولت شد

بازار خودرو در فاز انتظار

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

وزیر صمت، اوایل هفته جاری از تنظیم آیین‌نامه واردات خودروهای کارکرده و ارسال آن به هیات دولت خبر داد و گفت: آیین‌نامه واردات خودروهای کارکرده به‌زودی در دولت بررسی و تصویب و پس از تصویب، واردات خودروهای کارکرده وارد فاز اجرایی خواهد شد. کارشناسان معتقدند با تحقق وعده دولت و واردات خودروهای کارکرده، اعتمادسازی در بازار خودرو بیشتر شده و می‌توان به بازگشت آرامش به این بازار امیدوار بود. در بخشی از ماده ۵ این آیین‌نامه آمده است دو دسته از افراد حقیقی و حقوقی می‌توانند نسبت به واردات خودرو اقدام کنند. طبق این بند و در صورت تایید هیات دولت، واردکنندگان حقیقی می‌توانند نسبت به ورود یک دستگاه خودرو به ازای هر کد ملی، بدون نیاز به ثبت‌سفارش، از محل سپرده ارزی خود که به تایید بانک مرکزی رسیده، اقدام کنند. فعالان بازار معتقدند وزارت صمت به‌دنبال افزایش میزان عرضه خودرو است تا به‌نوعی بازار را متعادل کند. هرچند گروهی دیگر نیز بر هدف جمع‌آوری ارزهای خانگی تاکید دارند. به‌گونه‌ای که دو سیاست تامین ارز موردنیاز واردات خودرو از طریق ارزهای خانگی و واردات خودرو بدون انتقال ارز در دست بررسی است. صمت در این گزارش از کارشناسان و فعالان بازار خودرو درباره آیین‌نامه جدید وزارت صمت برای واردات خودروهای دست دوم و تاثیر آن بر بازار به گفت‌وگو نشسته که در ادامه می‌آید.

رکود عجیب و بی‌سابقه در صنعت خودرو

رضا آریاراد، پژوهشگر و تحلیلگر صنعت خودرو درباره آیین‌نامه واردات خودروهای دست‌دوم در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: در ظاهر در این آیین‌نامه، آیتم‌های جدیدی را اضافه کرده‌اند تا شرایط را بازتر کنند و هر قدر امکان‌پذیر است، واردات خودروهای دست‌دوم انجام شود؛ یعنی به‌نوعی شاهد افزایش تیراژ واردات خودرو باشیم با کمترین مداخله ارزی بانک مرکزی. البته در سال‌های گذشته هم صحبت از این بود که ارزهای خانگی که طبق آمارهای غیررسمی عددهای قابل‌توجهی را شامل می‌شود، جمع‌آوری شود.

وی افزود: دولت با واردات خودروهای دست دوم یک هدف دوسویه را دنبال می‌کند؛ از یک سو کمترین میزان تخصیص ارز به این بخش را خواهد داشت و از سوی دیگر، با بزرگ کردن دایره افرادی که می‌توانند نسبت به واردات خودرو کارکرده اقدام کنند، ضمن تحقق واردات حداکثری بتواند سریع‌تر بازار خودرو را کنترل کند.

ابهاماتی که باید برطرف شود

آریاراد با اشاره به ابهامات آیین‌نامه وزارت صمت در زمینه واردات خودروهای کارکرده گفت: یکی از ابهامات این آیین‌نامه مربوط به تنوع این خودروهاست. اگر قرار است تنوع بالایی از خودروهای دست دوم وارد شود، موضوع مهمی که نباید از آن غافل شد، بحث ارائه خدمات پس از فروش به این خودروهاست. در این زمینه این پرسش مطرح است که شناسایی میزان کارآیی و استاندارد بودن این خودروها تحت چه مکانیسمی و چگونه انجام می‌شود؟ رویکرد وزارت صمت برای اثبات کیفیت موردپذیرش برای واردات این خودروها چیست؟

چگونه دولت اطمینان کسب می‌کند که این خودروهای از نظر شاخص‌هایی مانند نداشتن آلایندگی و کاهش مصرف سوخت که از دغدغه‌های بزرگ کشور است موردتایید هستند؟ آن هم در حالی که خودروهای تولید داخل مصرف سوخت بالایی دارند و یکی از دلایلی که دولت به‌دنبال واردات خودرو است به این موضوع برمی‌گردد و براساس آن تاکید دارند خودروهای هیبرید وارد شوند که با پیمایش هر ۱۰۰ کیلومتر ۳ تا ۵ لیتر بنزین مصرف کنند.

وی ادامه داد: این خودروها دیر یا زود نیاز به تعمیر پیدا می‌کنند و در این باره نیز این پرسش مطرح است که چگونه قطعات موردنیاز این خودروها تامین می‌شود و ارائه چنین خدماتی چگونه خواهد بود؟

انتظار داریم تنظیم‌کنندگان این آیین‌نامه نسبت به رفع این ابهامات اقدام کنند. البته بخشی از این ابهامات در صورتی که مدل و نوع خودروهای وارداتی مشخص باشد تا حدودی برطرف خواهد شد، اما تاکنون در این زمینه دستورالعمل خاص و مشخصی تعیین نشده و برند، کلاس و نوع خودرو مشخص نیست.

از سوی دیگر شاید هدف دولت از محدود نکردن واردات خودروهای کارکرده به نوع یا برند خاص این باشد که دست واردکننده خودرو کارکرده را باز بگذارد تا واردات خودرو در حجم بالا در نهایت منجر به برقراری تعادل بین عرضه و تقاضا در بازار خودرو شود.

این کارشناس صنعت خودرو درباره نتیجه این اقدام دولت در راستای واردات خودروهای دست دوم براساس آیین‌نامه جدید اظهار کرد: آنچه در حال حاضر شاهدیم تاثیری است که بازار خودرو از خبرهای مربوط به عملی شدن واردات خودروهای دست‌دوم گرفته است. به‌دنبال این اخبار، تقاضا در بازار خودرو کم و بازار دچار رکود عجیبی شده که بی‌سابقه است.

باوجود اینکه از ابتدای سال تاکنون واردات خودرو فقط در حد اخبار بوده، شاهد اتفاقات مثبت در بازار خودرو بوده‌ایم، چراکه به‌نظر می‌رسد اقدامات در این زمینه جدی‌تر شده است. انتظار می‌رود با افزایش تیراژ واردات خودرو کارکرده، بازار به تعادل برسد و نوعی بدبینی‌هایی که بر بازار خودرو حکمفرما شده بود، کم شود و می‌توان گفت درباره بازار خودرو، خوش‌بینی نسبی در جامعه شکل گرفته است.

بلایی به‌نام قیمت‌گذاری دستوری

این پژوهشگر حوزه خودرو با اشاره به توان صنعت خودرو کشور افزود: در گذشته خودروسازهای داخلی و دو خودروساز بزرگ که به غول‌های خودروسازی کشور معروفند، بیش از ۹۵ درصد نیاز بازار داخل را تامین می‌کردند، اما در چند سال اخیر متاثر از شرایط اقتصادی و سیاست‌گذاری‌های اشتباه این خودروسازی‌ها زیانده شدند و در مقابل باوجود تورم، تحریم و نوسانات نرخ ارز و اینکه صنایع ما، از جمله خودروسازان کشور مجبور به تامین نقدینگی موردنیاز خود با بهره‌های بالا هستند، شاهدیم که دولت با قیمت‌گذاری دستوری به این بخش فشار مضاعف وارد می‌کند. این رویکرد در نهایت خودروساز را مجبور می‌کند خودرویی که با سختی تولید کرده را با قیمتی از پیش تعیین شده به فروش برساند و همین یکی از دلایل اصلی زیانده شدن خودروسازان ما است.

آریاراد همچنین گفت: دولت هم برای حمایت یا به‌نام حمایت از اقشار گوناگون، اقدام به قیمت‌گذاری می‌کند، اما همین قیمت‌گذاری در این سال‌ها، ۲۰ تا ۲۵ هزار میلیارد تومان رانت ایجاد کرده است. در این بخش دولت از یک سو قیمت‌گذاری تکلیفی را سد راه خودروساز قرار داده و از سوی دیگر برای جبران مابه‌التفاوت بهای تولید با بازار اقدامی نمی‌کند تا خودروساز از زیان خارج شود، بتواند طرح توسعه‌ای داشته باشد و خودرویی باکیفیت بهتر تولید کند و به تقاضاهای بازار پاسخ بدهد. واحد اقتصادی در حال زیان که نمی‌تواند به فکر توسعه و کیفیت باشد و صورت‌های مالی خودروسازان بزرگ بیانگر این است که کمترین طرح توسعه‌ای را برای خودروسازان داشته‌ایم.

وی تاکید کرد: در حال حاضر باتوجه به صحبت‌های وزیر صمت به‌ظاهر بنا بر آزادسازی قیمت‌هاست؛ یعنی دخالت دولت در دادوستد مردم به کمترین حد می‌رسد و دولت اجازه می‌دهد کشف نرخ را در بازار شاهد باشیم تا خودروساز بتواند با نرخ مناسب محصولاتش را در بازار عرضه کند و تقاضا برای آن ایجاد شود. اگر این اتفاق بیفتد، نرخ خودروها واقعی‌تر خواهد شد. البته تحت‌تاثیر تورم و شرایط اقتصادی نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم سال آینده نرخ خودرو کمتر از امسال باشد.

آریاراد در پایان اظهار کرد: تصور من از آینده بازار خودرو حتی با واردات خودروهای نو و دست‌دوم این است که قیمت‌ها واقعی‌تر و شفاف‌تر می‌شود و رانت هم به‌شدت کاهش خواهد یافت. این آیین‌نامه هم خبر خوبی بوده و چون جامعه پذیرای آن است، تاثیر مثبتی هم بر بازار خودرو خواهد داشت.

> انتظار می‌رود با افزایش تیراژ واردات خودرو کارکرده بدبینی‌هایی که بر بازار خودرو حکمفرما شده بود، از بین برود

تنظیم‌کنندگان آیین‌نامه ابهامات آن را برطرف کنند

مهدی دادفر، رئیس انجمن واردات خودرو درباره تاثیر واردات خودروهای دست دوم بر بازار به صمت گفت: ما از هر اقدامی که باعث کاهش نرخ خودرو در بازار شود، استقبال می‌کنیم. واردات خودروهای دست دوم نیز از جمله مواردی است که قطعا منجر به کاهش قیمت‌ها در بازار خواهد شد. بارها تاکید کرده‌ایم که واردات خودرو چه خودروهای نو و چه دست‌دوم، منجر به کاهش نرخ خودرو در بازار خواهد شد. ما از واردات خودروهای دست دوم استقبال می‌کنیم؛ با این حال آیین‌نامه واردات خودرو ابهاماتی دارد که لازم است بررسی شود و تنظیم‌کنندگان این آیین‌نامه باید به آن پاسخ بدهند. یکی از مواردی که درباره واردات خودروهای دست دوم در این آیین‌نامه آمده و مورد پرسش ما قرار دارد این است که چگونه برای خودروهای صفرکیلومتر، حجم دور موتور و ارزش سقف دارد، اما این محدودیت برای خودروهای دست‌دوم مطرح نیست؟ خودرو نو نیاز به مرجع ارز و تخصیص ارز دارد اما خودرو دست دوم ندارد؟ برای واردات خودرو صفرکیلومتر حتما باید یک نمایندگی داشته باشیم، اما برای خودروهای کارکرده چنین مواردی در نظر گرفته نشده است؟

تاثیر مثبت بر بازار

دادفر با بیان اینکه سه موردی که مطرح شد، بخشی از ابهاماتی است که در زمینه آیین‌نامه واردات خودروهای دست دوم وجود دارد، ادامه داد: اگر این ابهامات برطرف شود، روند واردات بهتر طی می‌شود. با تمام اینها معتقدیم چنین طرح‌هایی به نفع عامه مردم است و منجر به کاهش نرخ خودرو می‌شود.

این فعال حوزه خودرو افزود: مهم کلیت واردات خودرو است که مورد‌حمایت انجمن است و بر آن تاکید داریم؛ ضمن اینکه انتظار داریم تنظیم‌کنندگان آیین‌نامه واردات خودروهای کارکرده نسبت به اصلاح یا شفاف‌سازی بخش‌های گوناگون این آیین‌نامه اقدام کنند.

دادفر درباره بند ۵ این آیین‌نامه که براساس آن هر شخص حقیقی می‌تواند یک‌بار نسبت به واردات خودرو کارکرده، اقدام کند و اینکه آیا این رویکرد رانتی به‌دنبال خواهد داشت یا خیر گفت: این موضوع انحصاری ایجاد نمی‌کند، چراکه همه می‌توانند خودرو وارد کنند؛ پس رانت‌زا نیست. وی در پایان تاکید کرد: امیدواریم هر چه سریع‌تر آیین‌نامه تصویب و ابلاغ شود و به نفع مردم پیش برود.

> واردات خودروهای دست‌دوم از جمله مواردی است که قطعا منجر به کاهش قیمت‌ها در بازار خواهد شد

سخن پایانی

آیین‌نامه واردات خودروهای دست دوم نهایی و ارسال شده و در انتظار تصویب هیات دولت است. البته جسته‌وگریخته درباره ابهامات این آیین‌نامه ازسوی فعالان و کارشناسان بازار خودرو اظهارنظرهایی شنیده می‌شود که ماحصل تمام این اظهارنظرها، بازاری است که در رکود فرورفته و در مقابل اعتمادی است که به‌ظاهر به بازار خودرو برگشته و تا حدودی متقاضیان را به اینکه بالاخره گره بازار خودرو باز می‌شود، امیدوار کرده است. حال متقاضیان این بازار چشم‌انتظارند تا زمان بگذرد و نتیجه عملکرد دولت را در این بخش ببینند. هرچه هست، دولت باید گام‌های دقیق‌تری بردارد تا اعتمادی که به‌تازگی در آحاد جامعه نسبت به بازار خودرو ایجاد شده از بین نرود.

باتوجه به چالش‌های بی‌شماری که در این مدت بازار خودرو ما را درگیر کرده، اگر در این بخش خطایی رخ دهد و در جایی از مسیر، به هر دلیلی، ورق به ضرر مردم و متقاضیان برگردد، شاید دیگر هرگز نتوان آن را جبران کرد. البته انتظار این است که دولت نه‌تنها درباره بازار خودرو، بلکه در تمام بخش‌ها، به‌ویژه آنجا که به‌طور مستقیم مردم تاثیر می‌پذیرند با دقت‌نظر، تیزبینی و نکته‌سنجی مسائل را دنبال کند و به‌دنبال راهکارهای کارشناسانه برای حل مسائل و مشکلات باشد. این مهم نیز محقق نمی‌شود؛ مگر با داشتن سیاست‌گذاری منسجم بلندمدت و کوتاه‌مدت و استراتژی کلان برای اقتصاد.

زنگ خطر کمبود نیروی متخصص معضل جدید معدنی‌ها

کارشناسان و صاحب‌نظران بخش معدن همواره به چند نگرانی عمده در باب آموزش نیروی انسانی اشاره می‌کنند. یکی از مهم‌ترین دغدغه‌ها، کاهش تعداد متقاضیان تحصیل در رشته معدن است که چشم‌انداز نگران‌کننده‌ای ایجاد کرده است. نکته دیگر کیفیت آموزش ارائه شده به دانشجویان است که پاسخگوی نیاز بخش معدن و صنعت نیست و درنهایت کمبود یا نبود دوره‌های عملی یا بازآموزی‌های ضروری هنگام خدمت است. این نکات در عصر توجه به معدن و معدنکاری اهمیت زیادی دارد و نباید آنها را به هیچ بهانه‌ای پشت گوش انداخت.

در گزارش امروز صمت مروری داریم به دیدگاه مسئولان و آنچه درباره بایدها و نبایدهای آموزش معدن باید موردتوجه قرار گیرد.

عکس: آیدا فریدی

کاهش نگران کننده داوطلبان رشته معدن

معاون وزیر صمت با بیان اینکه ورودی دانشگاه‌ها در رشته‌های معدن به‌شدت نگران کننده است، گفت: یکی از آسیب‌های نظام آموزش عالی در جریان مهاجرت، افزایش ظرفیت دانشجویان در دانشگاه‌های تهران است.به گزارش معدن ۲۴، رضا محتشمی پور معاون وزیر صمت اظهار کرد: در حوزه صنعت با نیروهای ورودی‌ها دچار چندین مسئله هستیم که نخستین موضوع شامل مهارت فارغ‌التحصیلان دانشگاهی است که اهمیت فراوانی دارد.وی افزود: در صنایع به متخصصان با سطح و کیفیت بالای و دغدغه دانش نیاز داریم، اما باید به این موضوع توجه شود که چند درصد فارغ‌التحصیلان را در اشتغال به کار می گیرد.

اشتغالزایی صنایع کوچک

محتشمی پور تصریح کرد: ۹۵ درصد اشتغال کشور در صنایع کوچک است و آمار اشتغال صنایع بزرگ بیش از این عدد است که تجربه‌ها نشان از نبود برنامه‌ریزی در صنایع بزرگ دارد و مدرک گرایی تا میزانی بر صنایع بزرگ غلبه دارد. معاون وزیر صمت ادامه داد: بخش‌بندی بازار کار مهم است؛ چراکه نشان از خروجی‌های تولیدی صنایع دارد و هم‌اکنون صنایع با یکدیگر همگن نیستند و تقاضاهای متفاوتی دارند.محتشمی پور گفت: در برخی از رشته‌ها فراتر از نیاز و حتی بدون نیاز خروجی زیادی داشته‌ایم که عدم توازن در رشته‌های دانشگاهی را نشان می‌دهد و این موضوع تنها مربوط به مشکل کار آموزش عالی نیست و ممکن است بخش سیاست‌گذار صنعت هم در آن دخیل باشد. وی افزود: در بخش معدن نسبت به آینده شغلی زمین‌شناسی و... نگران هستیم و ورودی دانشگاه‌ها به‌شدت کاهش یافته است و امکان تامین نیروی متخصص و پس‌از آن موضوع مهاجرت معضل است.

تقویت علاقه به یادگیری

معاون وزیر صمت اضافه کرد: عدم توان یادگیری یکی دیگر از معضلات عمده است. البته خیلی ایراد ندارد که فارغ‌التحصیلان خط فکری صنایع را به‌صورت کامل نشناسند؛ چراکه به‌مرور یادگیری هم اتفاق می‌افتد، اما موضوع مهم علاقه به یادگیری است که باید در دانشجویان تقویت شود. محتشمی پور تاکید کرد: دانشجویی که در دانشگاه معتبر کشور پذیرفته می‌شود، حتما توان یادگیری دارد، اما باید دید که آیا تعامل یادگیری هم دارد یا خیر؟ که هم‌اکنون با این معضل در ارتباط با دانش‌آموختگان در بدو ورود به بازار کار مواجه هستیم و در صورت توجه به این مورد حتما بسیاری از مشکلات کشور حل می‌شود و این موضوع فراتر از نظام آموزش است و وزارت علوم باید برای آن راه‌حلی بیندیشد که اگر دانشجو تعامل به یادگیری دارد تقویت شود و اگر ندارد چاره‌ای اندیشیده شود.

افت انگیزه در ترم اول

وی گفت: تجربه مطالعات نشان می‌دهد که عمده افت توانمندی و انگیزه دانشجویان در ترم اول اتفاق می‌افتد و اگر توانستیم در همان زمان این را احیا کنیم، می‌توانیم انتظار اتفاقات مثبت باشیم و درس‌های کاروزری حتما در این زمینه مؤثر است؛ بنابراین به استادان آموزش عالی پیشنهاد می‌کنم تا برای ترم‌های اول و دوم دانشجویان حساب ویژه باز کنند و تا تکلیف دانشجویان از همان ابتدا روشن شود، یعنی اگر دانشجو علاقه به رشته‌ای ندارد تغییر رشته دهد و اگر تمایل دارد، مهارت در آنها تقویت شود.

معاون وزیر صمت بیان کرد: نظام ارتقای اساتید مهم‌ترین عامل دامن زدن به این موضوع است که پژوهش‌های کاربردی اساسا آورده‌ای ندارد و اگر دانشجو حمایت نشود تولید مقاله ISI را به‌عنوان مسئله‌ای اساسی برای آن به ارمغان می‌آورد.

ریشه یابی معضل در آموزش‌وپرورش

معاون وزیر صمت ادامه داد: تمام مسائل در وزارت علوم قابل حل نیست و آموزش‌وپرورش هم دخیل است؛ چراکه دانش آموزان را به سمت مباحث نظری سوق می‌دهند و انتظار مهارت‌های کاربردی از آنان دارند که این موضوع غیرقابل انتظار است؛ بنابراین آموزش‌وپرورش باید ارتقای کیفیت هدایت تحصیلی را به‌صورت جدی مدنظر قرار دهد و اصرار آموزش‌وپرورش بر مباحث نظری نتیجه‌ای جز مهارت محور نبودن دانشجویان آموزش عالی نیست. وی گفت: یکی از آسیب‌های نظام آموزش عالی در جریان مهاجرت فارغ‌التحصیلان افزایش ظرفیت دانشجویان در دانشگاه‌های تهران است و این موضوع به‌شدت برای صنعت زیان‌آور بوده است؛ بنابراین در آمایش آموزش عالی نیازمند کاهش ظرفیت دانشجویان در دانشگاه‌های تهران و افزایش کیفیت و پذیرش در مقطع تحصیلات تکمیلی هستیم.

زنگ خطر به صدا در آمد

رضا جدیدی سقوط آمار نیروی متخصص در رشته‌های معدن، جغرافیا و زمین‌شناسی طی ۱۰ سال اخیر را زنگ خطری برای استمرار چرخه حکمرانی معدن و علوم زمین دانست و بر ضرورت برنامه‌ریزی هدفمند و توسعه‌ای نیروی انسانی براساس نیازسنجی دقیق و آینده‌نگرانه بازار کار (بخش دولتی و خصوصی) تاکید کرد. به گزارش انجمن سنگ آهن ایران، وی گفت: مسئولان آموزش عالی و سیاست گذاران امر باید با استمرار مطالعه تحولات و نیازهای اقتصادی کشور در شرایط حال و آینده بازار کار، از جنبه‌های کمی و کیفی این موضوع مطلع شوند و سیاست‌های کلان اقتصادی را با محوریت نیروی انسانی، انتقال تجربه، دانش و مهارت‌آموزی موردنیاز به آنان، موردبررسی و واکاوی بیشتر قرار دهند. جدیدی درباره کاهش ظرفیت بخش خصوصی و دولتی برای جذب نیروهای متخصص گفت: ظرفیت بخش خصوصی و دولتی برای جذب نیروهای متخصص رو به کاهش است که مصداق این امر را می‌توان در سامانه سازمان برنامه‌وبودجه کشور مشاهده کرد که نشان‌دهنده آمار کاهنده شرکت‌های مهندسین مشاور طی سالیان اخیر است. جدیدی اشاره کرد: ایفای مطلوب نقش اقتصادی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی مستلزم داشتن اطلاع دقیق و بهنگام سیاست گذاران این مراکز از نیازها و شرایط بنگاه‌های اقتصادی است که به‌شدت در حال تحول است. بدیهی است تحقق این امر منوط به تحکیم پیوندها و روابط بین دانشگاه‌ها و مراکز صنعتی، تسهیل تبادل نظرها، تجارب و پیشنهادها میان این دو طرف به‌منظور اصلاح مکانیسم آموزش و آماده‌سازی دانشجویان است.

کلاف سردرگم بخش اکتشاف

وی معتقد است: تحکیم هر چه بیشتر این ارتباطات مزایای بی‌شماری برای دو طرف درگیر این فرآیند خواهد داشت. از طرف دیگر برای تقویت بخش خصوصی و شرکت‌های مهندسین مشاور شایسته است بستر قانونی مناسب و اعتبارات کافی برای برون‌سپاری فعالیت‌ها از بخش دولتی به خصوصی فراهم شود. وی در بخش دیگر این گزارش یادآور شد: مرزبندی ساختاری میان منابع مالی و نیروهای انسانی متخصص در حوزه اکتشاف و همچنین نبود برنامه هدفمند و خردمندانه زمین‌شناسی و اکتشافی باعث به وجود آمدن کلافی سردرگم در بخش کشف ذخایر معدنی و به‌تبع آن وجود ضعف در چرخه بخش معدن کشور شده که تسریع در اجرای پروژه‌های معدنی نیازمند رفع چالش فعالیت‌های زمین‌شناسی و اکتشافی است.

سرمایه گذاری روی سرمایه انسانی

از آنجایی که بزرگ‌ترین سرمایه هر مجموعه‌ای نیروی انسانی آن است و رشد و توسعه فعالیت‌های مجموعه در گرو برخورداری از نیروهای مجرب و متعهد است، توانمندسازی این بخش از مهم‌ترین مسئولیت‌های کارفرمایان به شمار می‌رود، اما هنوز راه درازی برای رسیدن به نقطه مطلوب در این حوزه وجود دارد.به نظر می‌رسد اقدام عاجلی که برای پر کردن فاصله میان نقطه موجود و مقصد مطلوب باید انجام شود، برنامه‌ریزی دقیق برای بهره‌گیری از رویکردهای نوین و سرمایه‌گذاری در زمینه آموزش نیروی انسانی است تا از مزایا و مواهب آن همه فعالان این عرصه بهره‌مند شوند.

سخن پایانی

به گفته برخی از صاحب‌نظران حوزه معدن باید در نخستین قدم و به‌عنوان یک مطالبه ملی خواستار آن شد که اداره کل آموزش در وزارتخانه راه‌اندازی و ردیف بودجه خاصی هم به آن تخصیص داده شود تا تحولی که در زمینه آموزش نیاز است پایه‌گذاری شود. در قدم دوم منابع مالی موردنیاز آن باید تامین و سیاست‌ها و برنامه‌ها تدوین شود و درنهایت برای اجرایی شدن برنامه‌های تدوین‌شده باید همت گماشت.

آگهی فراخوان مناقصه عمومی دو مرحله‌ای
همزمان با ارزیابی (یکپارچه)

نوبت اول
شناسه ۱۵۵۵۱۸۰

شرکت ملی گاز ایران
شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی

شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی پالایشگاه هشتم در نظر دارد اقلام مورد نیاز خود را با شرایط ذیل بصورت برگزاری مناقصه عمومی دو مرحله‌ای همزمان با ارزیابی (یکپارچه) از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) تامین نماید.

شماره فراخوان در سامانه ستاد ایران	۲۰۰۲۰۹۶۴۱۲۰۰۰۰۲۹
شماره مناقصه و تقاضا	تقاضای ۰۰۴۰۰۳۴-R8 مناقصه شماره R۸/۱۴۰۱/۰۰۸
موضوع مناقصه/ شرح مختصر اقلام درخواستی	SPARE PARTS FOR CENTRIFUGAL COMPRESSOR SBW
مبلغ تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار	۳۶،۵۲۶،۸۱۷،۷۴۸ ریال
نوع تضمین شرکت درفرایند ارجاع کار	تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار بصورت یکی از تضامین قابل قبول وفق آیین‌نامه تضمین شماره ۱۲۳۴۰۲/ت۵۰۶۵۹ ه مورخ ۹۴/۰۹/۲۲ هیات وزیران می‌باشد.
مبلغ برآوردی مناقصه	۳/۷۵۱/۲۱۸.۷۲ یورو
آخرین مهلت دریافت اسناد ارزیابی کیفی در سامانه ستاد	۱۴۰۲/۰۶/۲۰ ساعت ۱۹:۰۰
آخرین مهلت بارگذاری و ارسال مستندات ارزیابی کیفی (رزومه) و پاکات الف، ب، ج (رزومه) در سامانه ستاد	۱۴۰۲/۰۷/۰۳ ساعت ۱۹:۰۰
زمان بازگشایی پاکات استعلام ارزیابی کیفی در سامانه ستاد	۱۴۰۲/۰۷/۰۴ ساعت ۰۹:۰۰
زمان بازگشایی پیشنهادات فنی در سامانه ستاد	۱۴۰۲/۰۷/۱۸ساعت ۰۹:۰۰
زمان بازگشایی پیشنهادات مالی در سامانه ستاد	۱۴۰۲/۰۸/۰۲ساعت ۰۹:۰۰
آدرس مناقصه‌گزار	استان بوشهر - شهرستان عسلویه - شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی پالایشگاه هشتم - ساختمان انبار کالا - طبقه اول - اداره خرید

بدیهیاست کلیه فرآیند برگزاری مناقصه الکترونیکی از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) به نشانی: WWW.SETADIRAN.IR انجاممی‌پذیرد وبه پیشنهادهای خارج از سامانه ستاد هیچگونه ترتیب اثری داده نخواهد شد و مناقصه گران بایستی نسبت به ثبت‌نام در سامانه ستاد و دریافت گواهی امضاء الکترونیکی اقدام نمایند.

مناقصه گران می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن‌های ۰۷۷۳۱۳۱۹۶۶۲-۹۶۶۱ تماس حاصل فرمایند.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۶/۰۶ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۶/۰۸ روابط عمومی شرکت مجتمع گاز پارس جنوبی

آگهی مزایده
مزایده شماره: ۱۴۰۲/۰۱

نوبت دوم

ایران خودرو

شرکت ایران‌خودرو در نظر دارد **یک باب واحد تجاری** را از طریق مزایده عمومی به صورت اجاره واگذار نماید. متقاضیان می‌توانند از تاریخ چاپ این آگهی تا پایان وقت اداری روز **شنبه** مورخ **۱۴۰۲/۰۶/۱۱** جهت دریافت و تحویل اسناد شرکت در مزایده به نشانی تهران کیلومتر ۱۴ اتوبان تهران-کرج خروجی شهرک آزادشهر، شهرک پیکانشهر، درب ۲ شرکت ایسیکو ساختمان سمند ۷ طبقه همکف، مدیریت املاک و مستغلات گروه مراجعه نمایند و یا جهت پاسخگویی به سوالات با شماره تلفن ۴۸۲۲۵۲۲۴ و ۴۸۲۲۵۲۰۳-۲۱ تماس حاصل فرمایید.

توضیحات	سپرده شرکت در مزایده	مبلغ پایه مزایده جهت اجاره ماهیانه	متراژ	کاربری	نوع ملک	آدرس
ششدانگ یک باب مغازه با کاربری تجاری دارای انشعاب برق اختصاصی و آب و گاز مشاعی شهرک و نیم طبقه فوقانی می‌باشد	۲۷۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۹۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۳۸/۳۷ مترمربع	تجاری	مغازه	تهران کیلومتر ۱۴ جاده قدیم کرج، شهرک پیکانشهر، نبش ورودی پاساژ پیکانشهر

توجه:

۱- متقاضیان می‌بایست مبلغ مندرج در جدول فوق را به‌عنوان سپرده شرکت در مزایده به صورت چک تضمین شده بانکی ارائه نمایند.

۲- مهلت دریافت و تحویل مدارک تا پایان وقت اداری روز **شنبه** مورخ **۱۴۰۲/۰۶/۱۱** ساعت **۱۶** امکان‌پذیر می‌باشد.

۳- برگزارکننده مزایده در رد و یا قبول هر یک از پیشنهادات مختار می باشد و ارائه پیشنهاد حقی را برای شرکت کننده ایجاد نمی‌نماید.

۴- سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مزایده درج گردیده است.

شرکت ایران‌خودرو

یادداشت

ظرفیت‌های پیشرانی معدن

داریوش اسماعیلی
کارشناس و فعال معدنی

به باور من، مهم‌ترین پیشران اقتصادی در کشور ما بخش معدن است، اما تاکنون چنان‌که بایدوشاید موردتوجه و عنایت قرار نگرفته است. در دوره تحریم به‌وضوح روشن شد که این حوزه اقتصادی، در مقایسه با دیگر حوزه‌ها قدرت مانور و گریز بیشتری دارد. در این دوران، منابع عمده تامین ارزی کشور ما عبارت بود از: صادرات تولیدات زیرمجموعه مس، صنایع فولادی و در نهایت محصولات پتروشیمی که نقش خود را در اقتصاد مقاومتی نشان داد.

بنابراین می‌توان با تمرکز در حوزه معدن، پروژه‌های پیشران اقتصادی تعریف و مواد معدنی مختلف را اکتشاف و استخراج کرد، در گام دوم باید فرآوری انجام داد و از محصولات به‌دست‌آمده برای توسعه صنایع‌معدنی بهره برد.به‌عنوان‌مثال، سنگ‌آهن شناسایی، اکتشاف و استخراج و در بخش تولید صنایع‌معدنی تبدیل به ورق می‌شود و در گام آخر در تولید خودرو و لوازم منزل به کار می‌رود و زنجیره ارزش‌افزوده را ادامه می‌دهد؛ پس فرآیندی را آغاز می‌کند که نقطه ابتدایی آن معدن است.

نکته بعدی، تعریف پروژه‌های عظیم است که بتواند بر اقتصاد کشور در برنامه هفتم توسعه تاثیرگذار باشد. به‌گمان من، حداقل یکی از چند پروژه عظیم را می‌توان در حوزه معدن و صنایع‌معدنی تعریف کرد.

به‌عنوان‌مثال، ظرفیت بخش فولاد که قرار بود روی ۵۵ میلیون تن بسته شود، امروزه به بیش از ۷۰ تا ۸۰ میلیون تن افزایش پیدا کرده است. اما حجم سنگ‌آهن اکتشاف‌شده به‌هیچ‌وجه حتی پاسخگوی ۵۵ میلیون تن هم نیست. بنابراین، چاره‌ای نداریم جز اینکه روی اکتشاف و استخراج عمیق سرمایه‌گذاری کنیم.

از سوی دیگر، در سال‌های گذشته پروژه‌های بزرگ فولادی در کشور احداث شده، اما در مناطقی است که فاقد زیرساخت‌های لازم هستند و با مشکلاتی برای تامین آب، برق و گاز دارد و به‌این‌ترتیب، آرام‌آرام به‌سوی عدم‌صرفه اقتصادی پیش می‌رود.

بنابراین، آمایش سرزمین مسئله بسیار مهمی است که متاسفانه در این مدت چنان‌که بایدوشاید موردتوجه قرار نگرفته است. موضوع در همه زیرمجموعه‌های صنعتی اهمیت دارد، اما اهمیت آن در حوزه معدن و صنایع‌معدنی بیشتر است. باید باتوجه به ظرفیت‌های موجود به‌خوبی تعریف کنیم و ببینیم کدام نقطه کشور برای احداث کدام کارخانه ظرفیت دارد. بنابراین باید آمایش سرزمین در حوزه معدن به‌سرعت و به‌خوبی تعریف و اجرا شود تا زمینه برای اجرای طرح‌های پیشران معدنی فراهم شود.

نکته مهم دیگر هوشمندسازی است که باید در تمام بخش‌های زیربنایی کشور اعمال شود، اما در معدن و صنایع‌معدنی اولویت بیشتری دارد.

متاسفانه در حال حاضر در بسیاری از بخش ممیزی اتفاق می‌افتد و به‌عنوان‌نمونه، موضوع حقوق دولتی را در نظر بگیریم که اگر هوشمند شود، نقش عوامل انسانی در آن کم خواهد شد و به‌این‌ترتیب، بسیاری از سرمنشأهای ظلم و فساد به‌ویژه برای معادن کوچک از میان می‌رود.

این هوشمندسازی باید در همه ابعاد پیاده شود و اهمیت فراوانی دارد. به‌عنوان‌مثال، دیگر می‌توان سیستم‌های مکانیکی و ماشین‌آلات تولیدی را به‌شکلی هوشمند درآورد تا اگر سنگ معدنی با عیار خاصی در نظر هست، سیستم به‌گونه‌ای تنظیم شود که حداکثر بهره‌وری را ایجاد کند و اگر عیار عوض شد، سیستم به‌شکل هوشمندانه تغییرات لازم را ایجاد کند تا دوباره حداکثر بهره‌وری ایجاد شود.درباره افزایش ارزش‌افزوده و مبارزه با خام‌فروشی گام‌های خوبی برداشته‌ایم، اما باید تکمیل شود. تجربه نشان داده است که اگر قرار بود در بخش آهن و فولاد ما سنگ معدن صادر کنیم با زیان‌های هنگفتی روبه‌رو می‌شدیم. اما به‌گمان من، معنی این گزاره این نیست که نباید هیچ‌گونه ماده معدنی را به‌صورت خام صادر کنیم، زیرا برخی از مواد معدنی ما حجم بسیار زیادی دارد. برای مثال، سنگ‌های تزئینی را باید فرآوری کنیم، اما هرچقدر فرآوری کنیم، بازهم حجم عظیمی از آنها را در اختیار داریم. پس چرا باید سنگ را در کوهستان‌ها و بیابان‌ها رها کنیم؟ دولت باید مشوق‌هایی ایجاد کند که سنگ فرآوری‌شده سود بیشتری داشته باشد، اما سنگ‌های زیادی مانده‌اند که می‌توانند به‌صورت فرآوری‌نشده هم به بازارهای جهانی عرضه شوند. بنابراین، باید بخش فرآوری و جلوگیری از خام‌فروشی در معدن به‌درستی و با دقت تدوین شود.

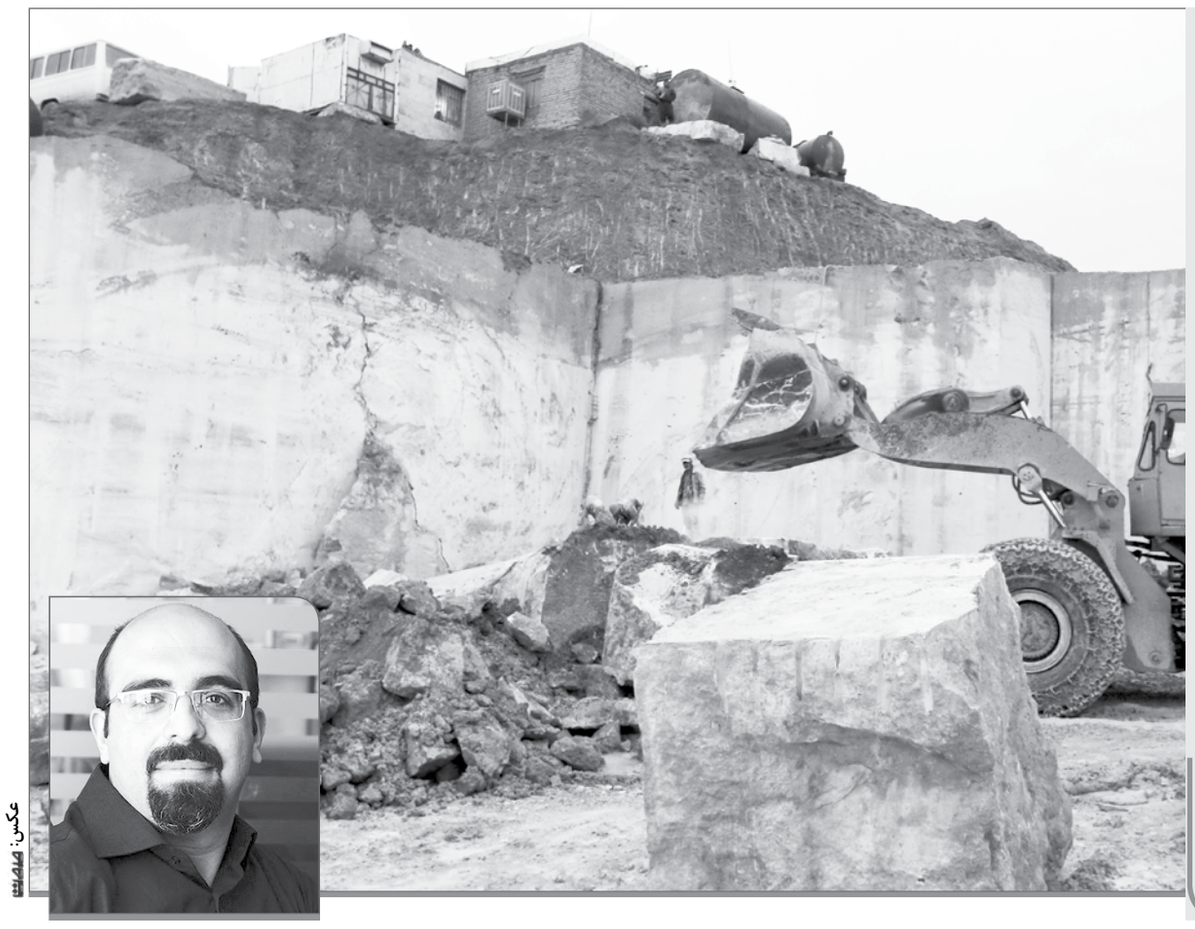
ضرورت دیگر برای رونق‌بخشی در حوزه معدن، تامین امنیت اقتصادی است. نباید شرایط به‌گونه‌ای باشد که بخش خصوصی در منطقه دورافتاده‌ای هزینه کند و بعد در آستانه رسیدن به نتیجه تعدادی از افراد رأسا یا تحت‌تاثیر تحریک عده‌ای دیگر جلوی سرمایه را بگیرند. این نبود امنیت اقتصادی است که باعث شده سرمایه‌های قابل‌توجهی به‌سمت معدن نرود. در حال حاضر کار به جایی رسیده است که در برخی از استان‌ها؛ شورای تامین، استانداری یا دیگر مسئولان می‌گویند ما اجازه خروج ماده معدنی از منطقه خود را نمی‌دهیم. این چه معنایی دارد؟ بر این اساس، خوزستان هم می‌تواند بگوید نفت نباید از استان خارج شود یا تولیدات دیگر از شهرستان‌های دیگر...این بنای نادرستی است که در بخش معدن گذاشته شده است و حتما باید در برنامه هفتم توسعه، برای حل آن تدابیری اندیشید.

به‌گمان‌من، زمینه‌های مناسبی برای رشد معدن و صنایع‌معدنی وجود دارد و امیدواریم با همفکری و تبادل‌نظر فعالان این حوزه و محوریت بخش خصوصی بتوان مجموعه‌ای از پیشنهادات را آماده و ارائه کرد که چالش‌های موجود را حل کند.

گفت‌وگوی صمت درباره دستورالعمل جدید ثبت محدوده‌های معدنی

معدن چه زمانی جانی دوباره می‌گیرد؟

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

به باور کارشناسان برگزاری مزایده‌های معدنی یکی از راهکارهای، اساسی و پایه در زمینه کمک به رشد و بالندگی بخش معدن و ایجاد ظرفیت‌های اقتصادی جدید است. این راهکار باعث ایجاد منافع فردی برای بهره‌برداران و منافع ملی از طریق جذب مبالغ بالاتر حقوق دولتی برای عموم خواهد بود. خوشبختانه طی سالیان اخیر مزایده‌های معدنی رونق گرفته و از جمله اهداف مسئولان مستقر در وزارت صنعت، معدن و تجارت، پرداختن به این موضوع است.

اما دستورالعملی که به‌تازگی معاونت معدنی صادر کرده و از طریق بخشنامه جامع معدنی منتشر شده است، در بخش مربوط به صلاحیت فنی و مالی تغییرات گسترده‌ای داشته که نظر منفی بسیاری از فعالان این حوزه را به‌دنبال داشته است. این تغییرات ثبت معدن برای افراد حقیقی را بسیار دشوارتر کرده و می‌توان گفت موضوع صلاحیت فنی و مالی به صلاحیت مالی و اندکی فنی تبدیل شده است.

در گفت‌وگوی امروز صمت، نائر رحمانی، کارشناس و فعال حوزه معدن به‌طورخلاصه ایرادات وارده به این دستورالعمل را موردبررسی قرار داده است.

◉ چه تغییراتی در زمینه ثبت محدوده‌های معدنی به‌وجود آمده است؟

لازمه ثبت معادن، اخذ امتیاز متناسب با نوع ماده معدنی مورد درخواست و اکتساب امتیاز توأمان پارامترهای فنی و مالی است که تحت لوای صلاحیت فنی و مالی و مطابق دستورالعمل‌های محاسباتی وزارت صمت، صادر می‌شود. این امتیاز و صلاحیت صادره فقط مربوط به ثبت معادن نیست و در بسیاری امور مربوط به وزارت صمت (در حوزه معادن) کاربرد دارد. شرکت در مزایده‌های معادن و محدوده‌های معدنی، انتقال محدوده‌های معدنی، شرکت در تشریفات مربوط به اکتشاف پهنه‌های مصوب و... همگی نیازمند اخذ این صلاحیت و کسب امتیاز مربوطه است. در شرایط بی‌ثبات و پرریسک فضای معدنی داخل کشور، به‌جای تسهیل امور و برقراری ثبات با آرام ساختن فضای مشوش مربوطه، دولت سیزدهم با تغییرات چندین‌باره دستورالعمل‌های مهم و ناامن‌تر کردن فضای کسب‌وکار، شرایطی را فراهم آورده است که دلیل آن برای جامعه معدنی ناشناخته و غیرقابل‌درک است. دستورالعمل ۶۰.۲۴۹۵۹۶ به تاریخ ۱۸ بهمن ۱۳۹۵ آخرین موردی است که بدون هیچ حاشیه‌ای و با مقبولیت حداکثری مبنای محاسبات امتیازات فنی و مالی بوده و تا حدود تیر سال ۱۴۰۱ اعتبار داشت، اما بعد از آن در طول حدود یک سال و ۲ ماه، این دستورالعمل ۴بار دستخوش تغییر و تحولات عمده و حتی غیرقابل‌انتظار شد. پارامترهای مختلفی در این دستورالعمل موردبحث قرار گرفته که پرداختن به همه آنها خارج از حوصله است، اما به‌عنوان‌مثال می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

میزان سرمایه معادل یک امتیاز برای اشخاص حقیقی، در دستورالعمل‌های متوالی ابلاغ شده به‌ترتیب از ۵۰ میلیون ریال به ۱۰۰۰، ۱۰۰۰، ۵۰۰ و هزار و ۴۵۰میلیون ریال، تغییر کرده است.

میزان امتیاز لحاظ‌شده برای افراد حقیقی دارای مدرک فوق‌لیسانس در تمامی دستورالعمل‌های ابلاغی معادل ۱۰ امتیاز و در آخرین دستورالعمل ابلاغی (بخشنامه جامع معدنی ۱۴۰۲) به ۶ امتیاز کاهش پیدا کرده است!

میزان امتیاز لازم برای ثبت درخواست و صدور پروانه اکتشاف مواد معدنی گروه ۶ در دستورالعمل‌های مذکور از ۲۵ به ۵۰، ۱۰۰، ۵۰ و در نهایت ۵۰ امتیاز، تغییر پیدا کرده است.

سقف امتیاز کسب‌شده توسط اشخاص حقوقی در تمام دستورالعمل‌ها یکسان و برابر ۵۰۰ امتیاز در نظر گرفته شده است.

تغییرات این‌چنینی و بدون مقیاس نسبت به یکدیگر، به‌وضوح در این دستورالعمل‌ها دیده می‌شود. شاید کمتر کسی بتواند غایت امر و دلیل تغییرات این‌چنینی را حتی به حدس و گمان دریابد.

متاسفانه این تغییرات فضای کسب‌وکار را به‌شدت تحت‌تاثیر قرار می‌دهد و فعالان معدنی را با نبودقطعیت و ریسک بالا مواجه می‌کند. اینکه در این فضا و ریسک بالای عملیات معدنی رفتار فعالان اقتصادی چگونه خواهد شد، خارج از موضوع بحث ما است،اما مطمئنا نتیجه آن برای هیچ‌کسی مطلوب نخواهد بود.

◉ تغییرات اعمال‌شده چرا با نارضایتی بخش زیادی از جامعه معدنی همراه بوده است؟

کاهش امتیاز تحصیل‌کردگان رشته‌های معدنی و زمین‌شناسی، دست متخصصان را از اثرگذاری مفید در جامعه معدنی کوتاه خواهد کرد. به‌مرور زمان و با حذف متخصصان فاقد سرمایه مالی، تعادل محیط کار به‌هم‌خورده و سرمایه‌داران دست بالاتری پیدا کرده و نقش متخصصان از بین خواهد رفت. حذف متخصصان آگاه که از درجات بالایی از تخصص برخوردارند سبب می‌شود افرادی که توان و دانش کافی دارند و می‌توانند از این طریق در مسیر رشد فردی قرار گیرند و اشتغالزایی داشته باشند، از گردونه رقابت حذف شوند. این‌فرآیند همزمان باعث می‌شود سرمایه‌داران به‌منظور کاهش هزینه‌های نیروی انسانی به استخدام نیروهای فارغ‌التحصیل کم‌تجربه روی آورند که باعث هدررفت منابع ملی و سرمایه خصوصی می‌شود و اقدامات عملیاتی به‌دور از استانداردهای ضروری انجام می‌گیرد.

گذشته از موارد فوق، طبق آخرین دستورالعمل‌ها و با عنایت به مندرجات آن، تنها بخش کوچکی از جامعه معدنی و فعالان آن، موفق به دریافت این صلاحیت خواهند شد و این دستورالعمل به‌ظاهر تنها به‌نفع هلدینگ‌های بزرگ و منتفع از سرمایه‌های عظیم است که بارها به تجربه ثابت شده، نقشی در رشد و توسعه بخش معدن نداشته‌اند و تنها با سرمایه خود، صحنه را کارگردانی می‌کنند.

◉ نظر شما درباره این تغییرات چیست؟

اجازه دهید نظر خود را به‌صورت یک سناریو برای شما بیان کنم. در گام اول، دریچه‌های ورود همگان به عرصه ایفای نقش در حوزه معدن (به‌واسطه دستورالعمل مذکور و سایر قوانین مربوطه) محدود می‌شود.

بعد از گذشت مدت‌زمانی اندک (در نهایت یک سال)، قوانینی جدید و اثرگذار در حوزه معدن ابلاغ خواهد شد (که ما الان در همین مقطع هستیم)، این قوانین دسترسی به ذخایر معدنی جدید را تسهیل می‌کند (چه از طریق آزادسازی‌ها و مزایدات و چه وضع قوانین جدید). تعداد افراد حقیقی فعال در حوزه معدن که پیشبرد فعالیت آنها منوط به دریافت خدمات از سازمان نظام‌مهندسی معدن، شرکت‌های کوچک مشاور و متخصصان مستقل معدنی است، به‌شدت کاهش می‌یابد و از دور رقابت خارج می‌شود. تعداد زیادی از شرکت‌های معدنی در سایزهای کوچک، متوسط و بزرگ نوپا با مشکلات جدی مواجه می‌شوند و بخش عمده‌ای از آنها که ارائه‌دهنده خدمات به خرده‌معدنکاران هستند نیز، مجبور به تعطیلی یا در نهایت تعدیل نیرو خواهند شد. به‌این‌ترتیب، فضا از حالت رقابتی خارج می‌شود و هلدینگ‌های بزرگ که در اغلب استان‌ها شعب یا دفتری دارند، به کار خود ادامه می‌دهند و از آنجا که سقف امتیاز کسب‌شده آنها افزایشی نداشته است (و حتی امتیاز لازم برای کسب معادن و محدوده‌های معدنی افزونی یافته)، به‌ناچار در قالب شرکت اصلی قادر به ثبت تعداد محدودی معدن یا شرکت در مزایدات محدود خواهند بود.

بنابراین، رشدی در این زمینه وجود نخواهد داشت، اما به‌عنوان یک راهکار جانبی و زیان‌آور، این شرکت‌ها دست به تاسیس شرکت‌های زیرمجموعه و همکار می‌زنند و این شرکت‌ها به‌صورت قارچی افزایش خواهند یافت. واضح است که تاسیس این شرکت‌ها به‌هیچ‌عنوان جوابگوی بیکاری به‌وجودآمده نبوده و اصولا اساس بهره‌مندی از آنها نیز پیشبرد اهداف و اشتغالزایی نخواهد بود و تنها راهکاری برای دور زدن مشکل به‌وجود آمده است.

◉ چطور این تغییرات موجب افزایش شانس گروه‌هایی خاص می‌شود؟

همان‌طور که پیش‌تر نیز توضیح دادم، حذف رقبا باعث می‌شود که برخی افراد شانس بیشتری دریافت کنند و بیشتر از میزان استحقاق خود، از مزایای موجود بهره‌مند شوند. فکر می‌کنم این تغییرات در ظاهر ممکن است به مذاق برخی شرکت‌های متمول خصوصی خوش بیاید، اما در درازمدت، مطمئنا آنها هم صدماتی جدی از بابت این تصمیمات را متحمل خواهند شد. تنها ۲ شخصیت حقوقی از این تصمیم به تمام معنی منتفع خواهند شد که عبارتند از: سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور و سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع‌معدنی ایران، چراکه این‌دو سازمان براساس قانون نیازی به دریافت صلاحیت ندارند و از آن اصل مستثنا هستند.

نیازی به یادآوری نیست که این‌دو سازمان (به‌ویژه سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور) باوجود دریافت بودجه‌های ملی و صرف هزینه از بیت‌المال، تاکنون گامی موثر در این زمینه برنداشته است و در انجام امور محوله خود (در مقایسه با هزینه انجام‌گرفته) ناکام بوده‌اند.

◉ مافیای معدن چه کسانی هستند؟

افرادی در پشت‌پرده، که مالکیت چندین شرکت را برعهده دارند و از معادن متعدد و مستعد در سراسر ایران بهره‌مند هستند و با دریافت رانت اطلاعاتی، نفوذ تصمیم‌گیری و قدرت خود، به‌جای شرکت در رقابت سالم، قوانین بازی را به‌نفع خود تغییر می‌دهند و سعی در محدود ساختن بازی به سود خود دارند.

این افراد به‌اذعان وزرای گوناگون و نمایندگان مجلس شورای اسلامی، دارای قدرتی به‌مراتب بیشتر از وزارتخانه هستند و مقابله با آنها کار آسانی نخواهد بود. عملکرد اصلی آنها خارج از چارچوب تولید و اشتغالزایی برمبنای شایسته‌سالاری است و با قدرت تمام و استادانه سعی دارند که مناطق مختلف را در ید اختیار خود باقی نگه دارند و باوجود اینکه ناتوان از اجرای کامل فرآیند بهره‌برداری هستند و محدوده‌ها را از دسترس دیگران هم خارج می‌کنند. آنها بیشتر به بدنه دولت‌های مختلف و مجلس شورای اسلامی متصل و در جریان عزل و نصب وزرا نیز اثرگذار هستند. از سوی دیگر، ورود ارگان‌ها و سازمان‌های نظارتی، امنیتی و نظامی نیز از جمله موارد دیگری است که راه را برای ورود مافیای معدن، هموارتر می‌کند. در نهایت و در یک‌کلام، برآورده کردن هرچه بیشتر خواسته این گروه، باعث قدرتمندتر شدن آنها خواهد شد.

◉ با چه توجیهی، امتیاز مالی افزایشی جهشی داشته است و آیا به اهداف موردنظر (فعال شدن معادن واگذارشده) می‌رسد؟

اصلی‌ترین توجیهی که معمولا ارائه می‌شود، فراهم شدن شرایط حضور سرمایه‌گذاران و تامین امنیت سرمایه‌گذاری برای آنها است. به‌عبارت‌دیگر، درباره علت این تغییرات گفته می‌شود که بهتر است افراد اصلح (چه از نظر فنی و چه از نظر مالی) به معدنکاری وارد شوند و شرایط برای حضور آنها مهیا شود. اما از نظر من، در تمام ادوار گذشته دیدگاه حاکم بر اتمسفر معدنی معیوب و عقب‌مانده‌تر از جامعه معدنی بوده و ادراکی صحیح از نیازمندی‌ها و مشکلات آن وجود نداشته‌است. در رخدادهای بزرگ معدنی اخیر به‌ویژه مزایده عمومی ۱۴۰۲ تلاش‌های زیادی همراه با تبلیغات گسترده در رابطه با فعال‌سازی معادن متروکه و فاقد بهره‌بردار انجام می‌پذیرد که نتایج آن متناسب با انتظارات اولیه نیست.

برای حل مشکل معادن غیرفعال و فاقد بهره‌بردار باید دلیل راکد ماندن آن معادن، موشکافی و علل و عوامل آن مرتفع شود. شاید بهتر است به این موضوع از منظر دیگری نگریسته شود. هیچ‌گاه بهره‌برداران، کارگاه و بنگاه اقتصادی سودده را رها نخواهند کرد. بنابراین، تلاش برای راه‌اندازی مجدد بنگاه‌های زیانده و خارج از علاقه بهره‌برداران، کاری بیهوده است. از این‌رو برای اینکه حوزه معدن جانی دوباره پیدا کند، باید علاوه بر شناسایی موانع مهم‌تر به رفع مشکلات اساسی، این حوزه پرداخت.

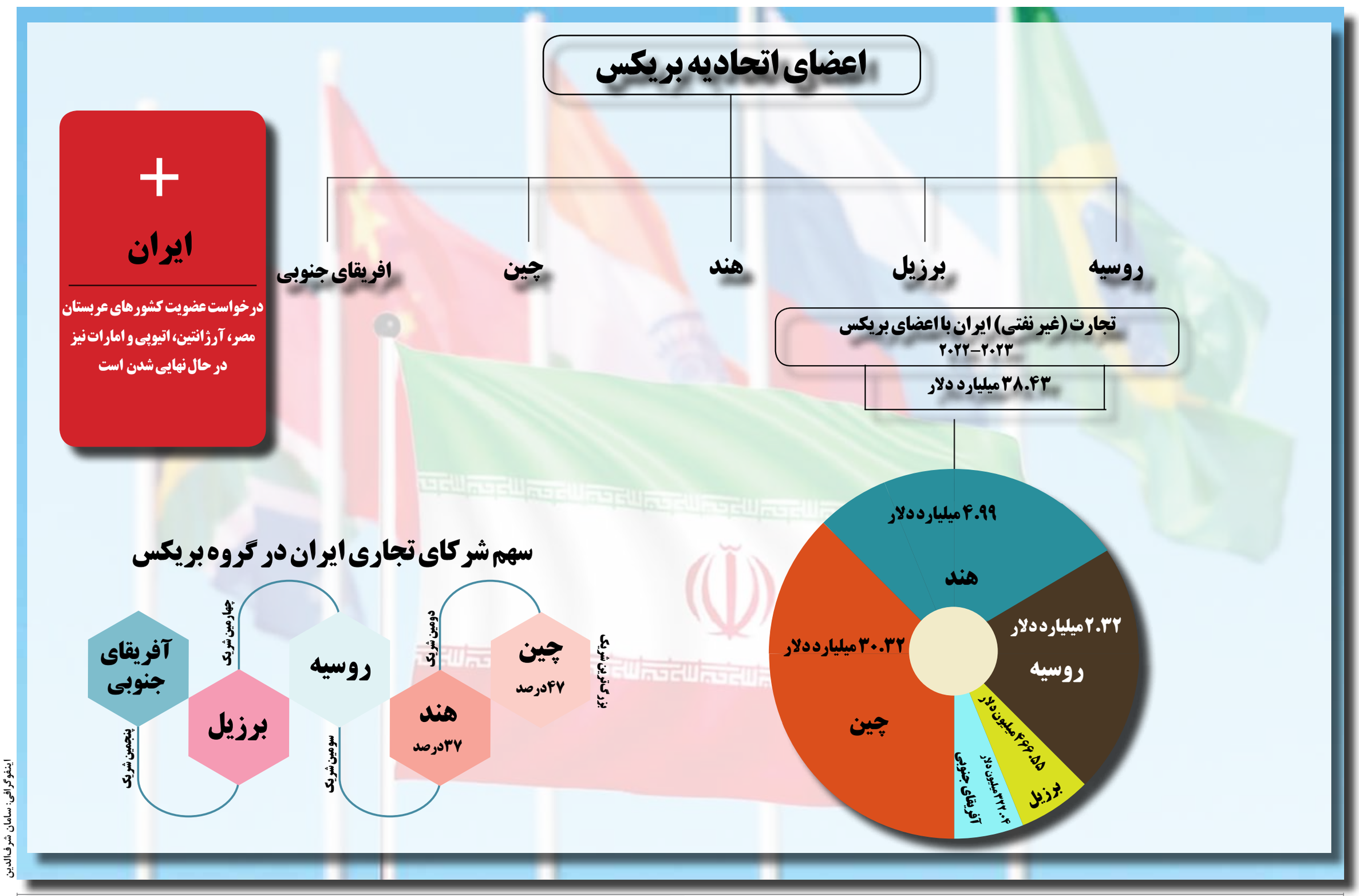
به‌نظر متخصصان چیزی که امروز ایران از آن رنج می‌برد، کمبود یا نبود ماشین‌آلات معدنی مناسب و روزآمد، عمق ناکافی اکتشافات، ناهماهنگی بین ارگان‌های مختلف و مهم‌تر از همه عدم‌اجرای تکالیف قانونی وزارت صمت است.

سامانه کاداستر مملو از محدوده‌های مزایده‌ای است که در طول سالیان و با بی‌توجهی وزارت صمت، در جریان واگذاری قرار نگرفته و به‌جای اینکه موتور محرکه معدنی کشور باشند، مانعی بزرگ برای رشد و بالندگی این حوزه شده است. از سوی دیگر، ناهماهنگی بین ارگان‌های مختلف و بلوکه بی‌حدوحصر مناطق مختلف (حتی گاهی بدون دلیل منطقی) از جمله موارد دیگری است که رشد معدن را متوقف کرده است.

◉ عملکرد وزارتخانه دولت سیزدهم را در زمینه واگذاری محدوده‌های معدنی و اکتشاف چگونه ارزیابی می‌کنید.

تاکنون شاهد اقدامی جدی و اثرگذار در این حوزه نبوده‌ایم، عمده اتفاقات انجام‌گرفته، در حد تغییراتی جزئی در امور جاری اداری و کاری است و زمان سپری‌شده از عمر دولت سیزدهم، برای ارزیابی عملکرد دولت کافی نیست، اما ناتوانی در آرامش‌بخشی و امن کردن فضای سرمایه‌گذاری، در مصوبات و اجراییات دولت سیزدهم بسیار واضح است. مدت باقیمانده از عمر دولت سیزدهم احتمالا مملو از آزادسازی‌های معدنی، مزایدات و باز شدن فضای سامانه کاداستر، خواهد بود. امیدواریم تصمیمات اتخاذشده به‌صلاح جامعه و کشورمان باشد و برای آیندگان افسوس و حسرت به‌ارمغان نیاورد.

> بهتر است افراد اصلح (چه از نظر فنی و چه از نظر مالی) به معدنکاری وارد شوند و شرایط برای حضور آنها مهیا شود

اینفوگرافی: سامان شرف‌الدین

آگهی دعوت مجمع عمومی‌عادی و مجمع عمومی فوق‌العاده و مجمع عمومی‌عادی به‌طور فوق‌العاده

شرکت خدماتی شهرک صنعتی یک بروجن (سهامی خاص) شماره ثبت ۲۹۲۳ شناسه ملی ۱۴۰۰۴۸۱۷۸۸۱

بدینوسیله از کلیه سهامداران شرکت خدماتی شهرک صنعتی یک بروجن به شماره ثبت ۲۹۲۳ و شناسه ملی ۱۴۰۰۴۸۱۷۸۸۱ دعوت بعمل می‌آید تا در جلسه **مجمع عمومی** شرکت راس ساعت ۱۴ مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۱ و **مجمع عمومی عادی به طور فوق‌العاده** ساعت ۱۵ مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۱ و **مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده** ساعت ۱۶ مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۱ در محل شرکت به آدرس: بروجن- شهرک صنعتی خادم‌القرآنی بروجن- روبه‌روی دانشگاه آزاد تالار پیوند برگزار می‌گردد حضور بهم رسانید.

- **دستور جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده:**
  - ۱. تصویب اساسنامه جدید
  - ۲. پرداخت سرمایه تعهدی
  - ۳. افزایش سرمایه
- **دستور جلسه مجمع عمومی عادی به‌طور فوق‌العاده**
  - ۱. انتخاب مدیران
  - ۲. تعیین سمت مدیران
  - ۳. انتخاب روزنامه
  - ٤. تعیین دارندگان حق امضاء

شرکت خدماتی شهرک صنعتی یک بروجن

آگهی استعلام عمومی (تجدید نوبت چهارم)

شماره: ۴۰۱/۱۴/س

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد "راهبری، تعمیرات، سرویس و نگهداری سیستم‌های آنلاین کارخانجات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در بخش هوا و تصفیه‌خانه فاضلاب بهداشتی هر دو ماه یکبار" را از طریق برگزاری استعلام عمومی به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. لذا کلیه متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد استعلام به آدرس الکترونیکی WWW.GEG.IR مراجعه و اسناد مذکور و دستورالعمل ارزیابی کیفی و فنی را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین کنندگان از قسمت - مناقصه و مزایده دانلود نمایند. مهلت تحویل پاکات ساعت ۹ الی ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۱۲ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. لازم به ذکر است شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول و یا رد هر یک یا تمام پیشنهادات واصله بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

شناسه ۱۵۵۵۲۱۲

شهرداری بندرعباس (سازمان عمران و بازآفرینی فضاهای شهری) در نظر دارد **فراخوان عمومی یک‌مرحله‌ای تهیه (خرید)، بارگیری، حمل و تخلیه نرمه سنگ، شن ۱/۵ و ۲/۵ جهت تولید آسفالت به شماره ۲۰۰۲۰۰۴۹۱۶۰۰۰۰۳۶** را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید.

کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت و تحویل اسناد فراخوان تا بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد.

متقاضیان شرکت در فراخوان در صورت عدم عضویت در سامانه، نسبت به ثبت‌نام و دریافت گواهی امضای الکترونیکی (به صورت برخط) برای کلیه صاحبان امضای مجاز و مهر سازمانی اقدام لازم را به عمل آورند.

- **مواعد زمانی:**
  - **تاریخ انتشار فراخوان:** تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۰۶ ساعت: ۱۲:۰۰
  - **مهلت دریافت اسناد فراخوان:** تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۱۲ ساعت: ۱۹:۰۰
  - **مهلت ارسال پیشنهادات:** تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۲ ساعت: ۱۹:۰۰
  - **زمان بازگشایی پاکت‌ها:** تاریخ: ۱۴۰۲/۰۶/۲۶ ساعت: ۰۸:۰۰

این آگهی برابر آئین‌نامه معاملات جدید شهرداری تهران تسری به مراکز استان‌ها صرفاً یک نوبت منتشر می‌گردد.

نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرایند ارجاع کار: ضمانتنامه بانکی یا فیش واریزی به مبلغ ۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

اطلاعات تماس و آدرس دستگاه: بندرعباس- خیابان فجر- کوچه عدالت یک- ساختمان حوزه معاونت‌ها- طبقه اول شماره ۰۷۶۳۳۶۲۵۰۹۰ - ۰۷۶۳۳۶۲۵۰۲۳

روابط عمومی و امور بین‌الملل شهرداری بندرعباس

فراخوان مناقصه عمومی

همزمان با ارزیابی کیفی (فشرده) یک‌مرحله‌ای

نوبت دوم
شناسه ۱۵۵۶۱۶۶

شرکت شهرکهای صنعتی استان اصفهان

شرکت شهرکهای صنعتی استان اصفهان در نظر دارد اجرای پروژه زیر را به پیمانکاران واجد شرایط از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت(ستاد) واگذار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد قیمت مناقصه گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات دولت به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند. تاریخ انتشار مناقصه در سامانه تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۵ می‌باشد..

آخرین مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه از سایت: ساعت ۱۹ روز یکشنبه تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۱۲

آخرین مهلت زمانی ارائه پیشنهاد: ساعت ۱۳:۰۰ روز یکشنبه تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۶

زمان بازگشایی پاکت‌های ارزیابی کیفی: ساعت ۸:۰۰ صبح روز دوشنبه تاریخ ۱۴۰۲/۰۶/۲۷

اطلاعات تماس دستگاه مناقصه گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت الف: آدرس اصفهان، خیابان ۲۲ بهمن، مجموعه اداری امیر کبیر، شرکت شهرکهای صنعتی استان اصفهان و تلفن ۰۳۱۳۲۶۴۷۳۰۰

اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس ۱۴۵۶-۰۲۱

هزینه درج آگهی روزنامه به عهده برنده مناقصه می‌باشد.

- **موضوع مناقصه:** اجرای کانال و حوضچه‌های جمع‌آوری و دفع آب‌های سطحی ضلع غربی شهرک صنعتی بزرگ (شماره ۲۰۰۲۰۰۱۲۸۱۰۰۰۰۴۵ در سامانه ستاد)

مبلغ برآورد اولیه: ۳۰۸,۹۷۵,۵۷۶,۱۹۶ریال و براساس فهارس بهای ۱۴۰۲ (اعتبار طرح جاری)

مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار: ۱۴,۸۷۹,۵۱۲,۰۰۰ ریال

رشته و پایه تشخیص صلاحیت پیمانکاران: رتبه ۵ یا بالاتر در رشته آب و فاضلاب

مدت اجرا: ۱۲ ماه

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۶/۰۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۶/۰۶

امور پیمانهای شرکت شهرکهای صنعتی استان اصفهان

آگهی مفقودی

برگ سبز و سند کمپانی و کارت ماشین خودروی پژو پارس مدل ۱۳۹۹ به رنگ سفید به شماره موتور ۱۲۴K۱۴۴۸۴۷۰ و شماره شاسی NAAN۰۱CE۷LH۲۴۷۵۵۱ به شماره پلاک ۱۷-۶۸۳ و ۱۱ به نام حسین رنجبر مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.

گپ‌وگفت

قیمت‌گذاری ضوابط دارد

کیمیا ملکی: بازار مدت‌هاست مشکلاتی اساسی دارد و هر بار یکی از مسئولان برای بهبود وضعیت آن نسخه‌ای جدید می‌پیچد؛ این در حالی است که بررسی‌ها نشان می‌دهد تولید در ایران مشکلات متعددی دارد، اما می‌توان از «مقررات و قوانین مخل و تصمیمات خلق‌الساعه»، «تامین اجتماعی»، «قیمت‌گذاری دستوری»، «تامین مواد اولیه»، «نظام بانکی»، «اشکالات سیستم حمل‌ونقل کشور»، «بدهی‌های معوق واحدهای تولیدی»، «تامین نقدینگی» و «مالیات» به‌عنوان مهم‌ترین مشکلات تولید نام برد. قیمت‌گذاری دستوری به‌معنای کنترل نرخ با تعیین حداقل یا حداکثر قیمت‌های قانونی برای کالاهای مشخص است.

به‌طور کلی قیمت‌گذاری دستوری یعنی کنترل نرخ توسط دولت در بازار آزاد. مدت‌هاست که قیمت‌گذاری کالا به محل اختلاف سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان و فعالان حوزه تولید بدل شده، زیرا به‌عقیده سازمان حمایت بخشی از وظایف این سازمان مربوط به تعیین نرخ کالاهای اساسی و نظارت بر قیمت‌ها است، اما تولیدکنندگان معتقدند قیمت‌گذاری دستوری، در شرایطی که نظارت بر نرخ مواد اولیه مانند نظارت بر نرخ کالای نهایی در بازار نیست و باوجود شرایط تورمی حاکم بر بازار، برای آنها مشکل ایجاد می‌کند.

سیاست قیمت‌گذاری دستوری موضوعی قدیمی با حاشیه‌های زیاد است که از ۴ دهه گذشته یعنی از زمان جنگ و کوپنی شدن اقتصاد به‌منظور حمایت از قشر کم‌درآمد به کار گرفته شد، اما این اقدام بیش از منفعت برای اقشار ضعیف، به‌نفع دلالان و واسطه‌گرانی تمام شد که از این موقعیت به نفع خود استفاده کردند و توانستند سودهای کلانی را از فاصله‌های قیمتی ایجادشده به جیب بزنند.

به‌عقیده برخی کارشناسان قیمت‌گذاری دستوری ممکن است در کوتاه‌مدت نرخ برخی کالاها و خدمات را کنترل کند، اما در ادامه باعث اختلال در بازار، زیان تولیدکنندگان و کاهش کیفیت کالا و محصولات تولیدی می‌شود. در مجموع تجربه قیمت‌گذاری دستوری در اقتصاد ایران نشان می‌دهد اعمال این سیاست نه‌تنها پیامد مطلوبی نداشته، بلکه باعث شکل‌گیری رانت‌های بزرگ نیز شده است. اصلا قیمت‌گذاری دستوری یعنی چه؟ نرخ تمام‌شده کالا چقدر است؟ با دریافت پاسخ این سوالات گاهی به این حقیقت می‌رسیم که هیچ امیدی به اصلاح و بهبود وضعیت اقتصادی نیست. به‌عقیده کارشناسان لغو قیمت‌گذاری دستوری به قدری مهم است که دولت باید به‌عنوان اولویت به این موضوع بپردازد. از سوی دیگر برخی کارشناسان معتقدند قیمت‌گذاری دستوری می‌تواند اوضاع را بدتر کند.

صمت به‌منظور بررسی بیشتر ابعاد قیمت‌گذاری دستوری به گپ‌وگفت با علی توسطی، رئیس سابق اتاق اصناف تهران پرداخت.

◉ قیمت‌گذاری دستوری چه تاثیری بر بازار دارد؟

در وضعیت بازار کالاها و خدمات گوناگون، دو فاکتور کیفیت و نرخ تاثیرگذار است. در همه جای دنیا نسبت بین عرضه و تقاضا تعیین‌کننده قیمت‌ها است، زیرا سرکوب قیمت‌ها و قیمت‌گذاری آمرانه کیفیت را فدای کمیت می‌کند؛ بر همین اساس تاکید بنده بر اجرای نظام عرضه و تقاضا است. با قیمت‌گذاری دستوری نمی‌توانیم به رشد و توسعه در جهت زنجیره تولید، مصرف و رضایت مصرف‌کننده برسیم. البته در زمینه کالاهای اساسی بی‌شک نظارت دولت بر قیمت‌ها نیاز است.

◉ نظر شما در زمینه قیمت‌گذاری دستوری چیست؟

آنالیز نرخ مهم‌ترین بخش قیمت‌گذاری است، اما متاسفانه در کشور ما در آنالیز نرخ یکسری از فاکتورها در نظر گرفته نمی‌شود. برای مثال در کشور ما انرژی ارزان است و از سوی دیگر تولیدکنندگان برای ضربه‌ای که به بهداشت محیط می‌زنند هیچ هزینه‌ای پرداخت نمی‌کنند. همچنین در حال حاضر که کشور ما با چالش کم‌آبی مواجه است، آب به رایگان در اختیار برخی صنایع گذاشته می‌شود. بر همین اساس برای تعیین نرخ اصولی باید صاحب‌نظران در جلسات تعیین نرخ شرکت کنند و در کنار مدیران بخش دولتی از قیمت‌گذاری دفاع کنند. بی‌شک قیمت‌گذاری کالا، بدون کارشناسی و نظر فعالان حوزه با شکست روبه‌رو خواهد شد. در حقیقت تنها راه، آنالیز نرخ منطقی با همفکری تصمیم‌گیران دولتی، ذی‌نفعان و فعالان اقتصادی است.

◉ قیمت‌گذاری دستوری چه پیامدهایی دارد؟

قطعا قیمت‌گذاری دستوری نقش مهمی در بازار ایفا می‌کند. در هر اقتصاد و کشوری که قیمت‌گذاری اجباری در دستور کار سیاست‌گذاران اقتصادی قرار گرفته، در کوتاه‌مدت عدم شفافیت شکل گرفته و در بلندمدت کاهش بهره‌وری بنگاه‌های تولیدی، افول رقابت‌پذیری و در نهایت کاهش صادرات رقم خورده است.

◉ به‌نظر شما منطقی‌ترین روش برای مدیریت بازار چیست؟

قیمت‌گذاری کالاها و خدمات براساس عرضه و تقاضا، معقول‌ترین و منطقی‌ترین روشی است که می‌توان ادعا کرد حداقل مشکلات و تبعات را برای زنجیره‌های تولید، اقتصاد و جامعه به همراه دارد. هیچ زمانی اقتصاد دستوری نمی‌تواند منجر به افزایش تولید و رونق شود؛ در نتیجه نه باید قیمت‌گذاری کرد و نه نرخ را رها کرد، بلکه باید ضوابط و ساختاری برای قیمت‌گذاری داشت.

صمت فرصت‌ها و چالش‌های عضویت دائمی ایران در «بریکس» را بررسی کرد

تفاهم ایران با نیمی از جهان

نقشه انزوای ایران شکست خورد

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

در سال‌های اخیر تمرکز زیادی بر عضویت ایران در سازمان‌ها، نهادها و گروه‌های سیاسی و اقتصادی جهانی شده است. مدت‌هاست که ایران در تلاش برای رفع تاثیرات منفی و زیانبار تحریم‌ها است و به‌عقیده کارشناسان عضویت ایران در ترتیبات منطقه‌ای و بین‌المللی به‌ویژه از نوع اقتصادی، در درجه اول منجر به رشد اقتصادی کشور و در درجه بعد تامین امنیت بیشتر در برابر تغییرات ژئوپلتیک جهانی می‌شود. مدت زیادی از عضویت ایران در سازمان همکاری‌های شانگهای نگذشته که خبر عضویت دائمی ایران در «بریکس» به گوش رسید. مهم‌ترین انگیزه‌های ایران برای عضویت در بریکس شامل کسب پرستیژ بین‌المللی، برقراری پیوندهای ژئوپلتیک و ژئواکونومیک با قدرت‌های جدید جهانی، پیشبرد برنامه توسعه اقتصادی کشور، ارتقای جایگاه منطقه‌ای و بین‌المللی، جذب شرکای اقتصادی جدید در سطح منطقه و بین‌المللی، دسترسی به منابع مالی جدید، دسترسی به یافته‌ها و ابتکارهای جدید در حوزه‌های فناوری، دانش‌بنیان، کشاورزی و امنیت غذایی، تجارت و افزایش امکان مقابله با تحریم‌های بین‌المللی است. صمت در این گزارش به بررسی فرصت‌ها و چالش‌های عضویت دائمی در «بریکس» پرداخت.

بریکس را بشناسید

بریکس نام گروهی از کشورهای نوظهور اقتصادی است که از به‌هم پیوستن حروف اول نام انگلیسی آن کشورها یعنی برزیل، روسیه، هند، چین و افریقای جنوبی ساخته شده است. پیشنهاد ایجاد بریکس‌پلاس نخستین بار در اجلاس سران این گروه در چین در سال ۲۰۲۲ توسط رئیس‌جمهوری این کشور مطرح شد تا مکانیسمی برای نزدیک کردن کشورها به این گروه قبل از اعطای عضویت کامل باشد. در نشست سال ۲۰۱۵ بریکس در روسیه، وزرای کشورهای بریکس رشته رایزنی‌هایی را برای ایجاد نظام پرداختی که بتواند جایگزین سامانه سوئیفت (جامعه جهانی ارتباطات مالی بین بانکی) شود، آغاز کردند. در همان زمان سرگئی ریابکوف، معاون وزیر امور خارجه روسیه در گفت‌وگویی گفت: وزرای دارایی و مدیران بانک‌های مرکزی کشورهای عضو بریکس در حال مذاکره برای راه‌اندازی نظام‌های پرداخت مستقل و حرکت به سمت تسویه‌حساب با ارزهای ملی خودشان هستند. سوئیفت یا هر چیز دیگری که باشد، یک سیستم پرداخت چندجانبه جهانی که استقلال بیشتری را برای کشورها فراهم کند، تضمینی قطعی برای بریکس خواهد بود. همچنین بانک مرکزی روسیه (CBR) رایزنی‌هایی را با کشورهای بریکس برای ایجاد نظام پرداختی که جایگزینی برای نظام سوئیفت باشد آغاز کرد. مزایای اصلی راه‌اندازی چنین سیستمی، پشتیبان‌گیری و جایگزینی در صورت بروز اختلال در نظام سوئیفت است.

سران گروه بریکس شامل برزیل، روسیه، چین، هند و افریقای جنوبی در نشست اخیر خود که در افریقای جنوبی برگزار شد، با عضویت قطعی و دائمی ایران و ۵ کشور دیگر شامل عربستان، امارات، مصر، اتیوپی و آرژانتین در این گروه موافقت کردند.

یکی از مهم‌ترین دلایل اهمیت حضور در گروه بریکس این است که این گروه به‌واسطه دارا بودن نیمی از جمعیت جهان و بین ۲۵ تا ۲۸ درصد اقتصاد جهانی، ظرفیت بالایی برای تاثیرگذاری بر اقتصاد جهانی دارد و از رشد پرشتاب اقتصادی و نفوذ در امور جهانی هم برخوردار است و از سوی دیگر یکی از رویکردهای اصلی اعضای بریکس این است که همیشه حامی کشورهای درحال توسعه و کشورهای جنوب و برقرارکننده تعادل و عدالت اقتصادی در مقابله با نظام پولی و بانکی غربی بوده‌اند.

البته بریکس یک ائتلاف فراقاره‌ای هم محسوب می‌شود که شاکله جدیدی را برای اقتصاد و سیاست جهانی تعریف کرده و اهمیت مضاعف آن در این نکته است که این ائتلاف قدرتمند جهانی بدون مشارکت اروپا و امریکا تشکیل شده و این ظرفیت را دارد تا صدایی بلند در مباحث مهم اقتصادی و سیاسی بین‌المللی باشد و نظم فعلی را به چالش بکشد؛ کما اینکه در حال حاضر دو کشور عضو بریکس، عضویت دائم شورای امنیت و ۳ کشور دیگر داعیه عضویت دائم در این شورا و اصلاح ساختارهای سیاسی و مالی جهانی را دارند. کشورهای بریکس که همگی از بزرگ‌ترین اقتصادهای جهانی هستند و تاثیرگذاری بسیار بالایی بر گردش نقدینگی و روابط بین‌المللی دارند، بعد از تحریم‌های گسترده غرب و همپیمانانش علیه روسیه، به سمت ایجاد زیرساخت مالی مستقل رفتند تا امنیت تراکنش‌های گسترده مالی‌شان به‌واسطه تحریم‌های یکجانبه غرب به خطر نیفتد.

لازم به ذکر است که ساحت کشورهای عضو بریکس مجموعا ۳۹.۷۴۶.۲۲۰ کیلومتر مربع (۱۵.۳۴۶.۱۰۰ مایل مربع) و جمعیت کل حدود ۳.۲۱ میلیارد یا حدود ۲۶.۷ درصد سطح زمین و ۴۱.۵ درصد جمعیت جهان است. برزیل، روسیه، هند و چین جزو ۱۰ کشور بزرگ جهان از نظر جمعیت، مساحت و تولید ناخالص داخلی هستند. در سال ۲۰۲۲، کشورهای عضو بریکس حدود ۲۶.۲ درصد تولید ناخالص جهانی را به خود اختصاص داده‌اند.

> اندازه اقتصادی، سیاسی و جمعیتی و حتی وسعت خاک کشورهایی که با آنها روابط داریم، بیانگر این است که انزوی ایران با تحریم‌ها تحقق پیدا نکرده است

هدف تحریم‌کننده محقق نشد

مجیدرضا حریری، رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و چین درباره عضویت ایران در بریکس به صمت گفت: ایران ظرفیت‌های بسیار زیادی برای همکاری در بخش‌های مختلف با اعضای بریکس دارد. بازار ایران بازار بسیار بزرگی است که می‌تواند موردتوجه بسیاری از کشورها برای توسعه تجارت باشد. البته همین موضوع که ایران از بین ۲۴ کشور متقاضی پیوستن به بریکس، انتخاب شده نیز نشان‌دهنده این است که تاثیرگذاری کشور ما به‌حدی است که نمی‌توان از حضور آن در گروه‌های تجاری جدید چشم‌پوشی کرد.

وی درباره تلاش‌های گوناگون برای برقراری ارتباط با سایر کشورها بیان کرد: در ۳ سال اخیر ابتدا قرارداد تعرفه آزاد را با اوراسیا منعقد کردیم و منع تعرفه با اوراسیا نیز در دست پیگیری است. عضویت در سازمان همکاری‌های شانگهای از دیگر دستاوردهای ۳ سال اخیر بود و در حال حاضر هم عضویت در بریکس مطرح است. عضویت در بریکس حاکی از این است که ایران با نیمی از جهان به تفاهم‌هایی می‌رسد.

■ هدف، انزوای ایران بود!

رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و چین با اشاره به تاثیرات عضویت ایران در بریکس اظهار کرد: عضویت ایران در بریکس جنبه‌های مختلفی دارد. هدف از اعمال تحریم‌ها علیه ایران، انزوای این کشور در دنیا است؛ در نتیجه عضویت در باشگاه‌های بین‌المللی، قراردادهای دوجانبه، چندجانبه یا پیمان‌های منطقه‌ای به این معنا است که هدف اصلی تحریم‌کننده که انزوای مطلق ایران است، هر روز به شکست نزدیک‌تر می‌شود و تحریم‌کننده به مقصود خود نخواهد رسید. همچنین در میان سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی جایگاه اصلی خود را پیدا خواهیم کرد؛ به‌بیانی دیگر اندازه اقتصادی، سیاسی و جمعیتی و حتی وسعت خاک کشورهایی که با آنها رابطه داریم، بیانگر این است که انزوا تحقق پیدا نکرده است.

■ نمی‌توان چشم از ایران بست

حریری درباره آثار اقتصادی حضور در بریکس نیز بیان کرد: از دیدگاه اقتصادی باید در بازارهای جهانی حاضر بود و با دنیا ارتباط داشت. در برخی شرایط که حمایت لازم از تولید داخل نمی‌شود، می‌توان در بازارهای جهانی به عرضه تولیدات مصرفی، صنعتی یا مواد اولیه پرداخت و البته ابعاد مختلف این ارتباط را پذیرفت. اقتصاد ما اقتصادی نیست که کشورهای مختلف به‌ویژه کشورهای توسعه‌یافته یا رو به توسعه از آن چشم‌پوشی کنند و به‌دلیل تحریم‌ها تمایلی به توسعه روابط تجاری با ایران نداشته باشند؛ ممکن است اقتصاد ایران به‌دلیل تحریم‌ها در کوتاه‌مدت تحت فشار باشد، اما قطعا در میان‌مدت و بلندمدت کشورهایی که با ایران تجارت نکنند، زیان‌های بزرگی می‌بینند.

وی با اشاره به ضعف‌های موجود بیان کرد: بی‌شک ما در حوزه سیاست خارجی و روابط بین‌الملل با نقطه مطلوب فاصله داریم و باید به دنبال توسعه باشیم. البته باوجود اینکه ایران تحت تحریم‌های گسترده و شدید امریکا قرار دارد، بسیاری از کشورهای صنعتی و رو به توسعه دنیا مایل به گسترش همکاری‌های تجاری با ایران هستند.

■ باید صبور بود

رئیس اتاق بازرگانی ایران و چین درباره مدت زمان بروز آثار عضویت ایران در بریکس گفت: آثار این قبیل اتفاقات به‌تدریج نمود می‌یابد و نمی‌توان به‌سرعت شاهد تاثیرات آن بود. دنیا در حال تغییر شکل است و به‌مراتب جغرافیای سیاسی-اقتصادی ایران نیز در حال تغییر است و تسلط کاملی که امریکا و کشورهای غربی بر جهان داشتند اکنون با توجه به نشانه‌ها به سمت ضعف می‌رود.

شیوه مبادله و نحوه ارزش‌گذاری کالا مهم‌ترین موضوع

مسعود دانشمند، کارشناس تجاری درباره عضویت ایران در بریکس و تاثیر آن بر اقتصاد به صمت گفت: ایران قرار است از ابتدای ژانویه به‌صورت رسمی وارد بریکس شود. ورود عربستان و امارات به این تشکل جهانی در حال بررسی است، اما ورود آرژانتین و ایران موردقبول اعضا قرار گرفته است. اگر بریکس به سمت و سویی که به آن فکر و برای آن برنامه‌ریزی کردیم، پیش برود می‌تواند برای اعضا، به‌ویژه ایران موثر باشد. دستیابی به بازار سایر کشورها به ما در توسعه صادرات کمک می‌کند و توسعه صادرات به افزایش تولید ناخالص داخلی و افزایش اشتغال می‌انجامد که تمام معیارهای اقتصاد کلان ما را تحت تاثیر قرار خواهد داد.

وی با اشاره به جمعیت کشورهای عضو بریکس، افزود: چین و هند حدود ۳ میلیارد جمعیت دارند که این رقم با جمعیت سایر کشورهای عضو این تشکل به ۳ و نیم میلیارد می‌رسد. با اضافه شدن ایران، آرژانتین، عربستان و امارات به اعضای دائمی این نهاد، جمعیت آن به حدود ۴ میلیارد نفر یعنی نصف جمعیت کره زمین می‌رسد؛ با این حساب بریکس بازار بسیار بزرگی است. این در حالی است جمعیت اتحادیه اروپا با ۲۷ کشور عضو به یک میلیارد نفر نیز نمی‌رسد.

■ اتحادیه اروپا، بهترین الگو

دانشمند ضمن تاکید بر ضرورت همفکری و تصمیم‌گیری برای تبادلات تجاری اظهار کرد: اتحادیه اروپا باوجود جمعیتی کم، بهترین الگوی رفتاری را دارد، زیرا ابتدا قواعد گمرکی را بین خودشان تنظیم کردند و سپس تخفیفاتی برای هم قائل شدند. همچنین برای خودشان پول واحدی برای انجام تبادلات به‌وجود آوردند. از سوی دیگر به افزایش تعداد اعضا نیز روی خوش نشان دادند که در نتیجه آن از ۶ عضو اولیه به ۲۷ کشور فعلی رسیدند.

■ دلارزدایی ممکن است؟

این کارشناس تجاری با اشاره به عقیده اعضای بریکس مبنی بر دلارزدایی گفت: شیوه مبادله و نحوه ارزش‌گذاری کالا در دادوستد میان اعضای هر نهادی از مهم‌ترین موارد است. اگر قرار به کنار گذاشتن دلار است، باید یک جایگزین داشته باشیم. قرار است چگونه کالاهای خود را مبادله کنیم؟ اگر قرار است کالایی را از ایران به هند صادر کنیم، مبنای اندازه‌گیری ما چیست؟ قرار است کالای دریافتی یا ارسالی را به چه واحد پولی ارزش‌گذاری کنیم؟ همچنین لازم است در یک زمان مشخص به تسویه‌حساب بپردازیم تا دریابیم در این مدت زمان با کشورهای چه مقدار مبادلات صورت گرفته است.

■ پول فرضی راه درست است

دانشمند در ارائه پیشنهادی برای تحقق هدف دلارزدایی اظهار کرد: می‌توانند یک صندوق در بریکس تشکیل دهند؛ مانند صندوق پول و اعتبار پس از جنگ ویتنام که یک پول فرضی دارد و ارزش کالاها را با آن پول فرضی می‌سنجند. برای مثال هر روز باید نسبت ریال ایران را با پول فرضی بریکس اندازه‌گیری کرد و کالای ریالی را با آن تطبیق داد. اگر بتوانیم با همین روند پیش برویم بی‌شک توسعه تجارت بی‌دلار محقق می‌شود و کم‌کم گستره نفوذ پول بریکس بسیار وسیع‌تر از دلار می‌شود و حتی می‌تواند به‌عنوان دومین پول مهم دنیا مطرح شود.

> عضویت در بریکس حاکی از این است که ایران با نیمی از جهان به تفاهم‌هایی می‌رسد

سخن پایانی

بی‌شک عضویت در بریکس برای رهایی از فشار تحریم‌ها بسیار حائز اهمیت است؛ با این حال رسیدن به نتایج مطلوب نیاز به زمان و برنامه‌ریزی بسیار دارد.

یکی از اهداف اصلی اعضای بریکس دلارزدایی در مبادلات تجاری است که رسیدن به این هدف نیز برنامه‌ریزی جامع و کاملی را می‌طلبد.

بررسی مزایای عضویت در بریکس برای اقتصادهای نوظهور

«بانک توسعه» به کمک دلارزدایی می‌آید؟

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

۳۱ مرداد تا ۲ شهریور شهر ژوهانسبورگ افریقای‌جنوبی میزبان پانزدهمین نشست سران گروه بریکس و همچنین نشست بریکس پلاس با حضور سران ۷۰ کشور جهان بود. دوم شهریور «سیریل رامافوزا» رئیس‌جمهوری افریقای‌جنوبی با اعلام حضور ۶ عضو جدید شامل ایران، آرژانتین، عربستان‌سعودی، امارات متحده عربی، مصر و اتیوپی به این گروه خبر از پذیرفته شدن درخواست این کشورها به جمع اعضای بریکس خبر داد. به این ترتیب، این کشورها از اول ژانویه ۲۰۲۴ (۱۱ دی ۱۴۰۲) به عضویت کامل این گروه درمی‌آیند.

گردهمایی ۵ اقتصاد بزرگ

سازکار بریکس (BRICS) شامل ۵ اقتصاد بزرگ در حال ظهور، یعنی برزیل، روسیه، هند، چین و افریقای‌جنوبی است. برای نخستین‌بار وزرای امور خارجه چین، هند، برزیل و روسیه در حاشیه نشست مجمع عمومی سازمان ملل در سال ۲۰۰۶ با هم دیدار کردند و نخستین نشست رسمی سران این گروه در سال ۲۰۰۹ در روسیه برگزار شد. افریقای‌جنوبی هم در سال ۲۰۱۰ به شورای تجاری این گروه پیوست و ریاست این گروه در سال ۲۰۲۳ را نیز برعهده دارد. در سالی که گذشت؛ الجزایر، آرژانتین، مصر، اندونزی، ایران، نیجریه، عربستان‌سعودی، ترکیه و امارات متحده عربی تمایل خود را برای پیوستن به بریکس اعلام کردند. بریکس از کنار هم گذاشتن حرف اول نام ۵ کشور برزیل، روسیه، هند، چین و افریقای‌جنوبی در زبان انگلیسی تشکیل شده است که قبل از پیوستن افریقای‌جنوبی بریک بود و بعد از آن به بریکس تغییر نام داد. کشورهای بریکس در مجموع، حدود ۴۲ درصد جمعیت، نزدیک به یک‌چهارم تولید ناخالص ملی و حدود یک‌سوم خاک دنیا را تشکیل می‌دهند. ۲ کشور عضو آن (روسیه و چین) از اعضای دائم شورای امنیت هستند و ۳ عضو دیگر (برزیل، هند و افریقای‌جنوبی) خواستار عضویت دائم در شورای امنیت و تغییر ساختار این سازمان هستند.

ایران در جمع اقتصادهای نوظهور جهان

در دوران ریاست چین بر بریکس در سال ۲۰۲۲ رئیس‌جمهوری چین از آیت‌الله رئیسی برای شرکت در این نشست دعوت کرد که بر این اساس رئیس‌جمهوری در این نشست به‌صورت آنلاین شرکت و به ایراد سخنرانی پرداخت. پیش از این، سعید خطیب‌زاده، سخنگوی سابق دستگاه دیپلماسی از ارسال درخواست عضویت ایران در بریکس از سوی حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه خبر داده بود. رئیس دستگاه دیپلماسی جمهوری اسلامی ایران همچنین ۱۲ خرداد در نشست دوستان بریکس در کیپ‌تاون افریقای‌جنوبی شرکت کرد. وزیر خارجه در سخنان خود در نشست دوستان بریکس اعلام کرد که بزودی کنفرانسی در تهران با همکاری سفارتخانه‌های کشورهای عضو بریکس برگزار خواهد شد تا ظرفیت‌های همکاری ایران با بریکس تبیین شود که این نشست ۱۷ مرداد ۱۴۰۲ در تهران برگزار شد.

آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهوری نیز دوم شهریور امسال در این نشست شرکت و به ایراد سخنرانی پرداخت و گفت: مطمئنا فواید عضویت جمهوری اسلامی ایران در بریکس تاریخ‌ساز خواهد بود و فصل و گامی نو را در راستای گسترش عدالت، انصاف، اخلاق و صلح پایدار در صحنه بین‌المللی رقم خواهد زد. رئیس‌جمهوری بعد از بازگشت به تهران نیز در اظهاراتی در این‌باره بیان کرد: موضوع عضویت جمهوری اسلامی ایران در «بریکس» از آنجا آغاز شد که سال گذشته در نشست مجازی بریکس شرکت کردیم و درخواست عضویت جمهوری اسلامی ایران در آن نشست، مطرح شد. پیگیری‌هایی نیز از طریق سران بریکس برای عضویت ایران انجام گرفت، بر کسی پوشیده نیست که جمهوری اسلامی ایران از جایگاه ژئوپلتیک، کنشگری فعال در عرصه‌های مختلف بین‌المللی دارد. موضوع عضویت جمهوری اسلامی ایران در بریکس با اجماع اعضا صورت گرفت و به اتفاق آرا به عضویت جمهوری اسلامی ایران رأی مثبت داده شد. رئیس‌جمهوری با تاکید بر اینکه به‌طبع سازکارها و برنامه‌ریزی‌هایی را می‌طلبد که این سازکار اجرایی همکاری ما با بریکس فراهم شود، گفت: با سرعت این سازکارها در حال ایجاد است، از آن زمانی که عضویت اعلام شد، همکاران وزارت خارجه کشورمان بررسی‌هایی را انجام داده‌اند، یکی از مفاهیمی که مطرح شد، ایجاد صندوق بریکس بود که تمرکز بریکس بر همکاری‌های تجاری و اقتصادی است. رئیسی یکی از مزایای عضویت در بریکس را موجب توانمندی کشور در حوزه قدرت سیاسی خواند و افزود: زیرا ارتباط جهانی، حتما قدرت سیاسی جمهوری اسلامی ایران را ارتقا خواهد داد، یعنی ارتباط با سازمان‌های جهانی و منطقه‌ای به توان سیاسی و اقتصادی کشور خواهد افزود.

ایران، کشوری استراتژیک در بریکس

نقش ممتاز راهبردی ایران مزیت بسیار مهمی در اجرای اهداف اقتصادی‌اش در چارچوب بریکس محسوب می‌شود. به‌طورمثال، اگر ایران بتواند به‌عنوان پل ارتباطی هند و روسیه تبادلات اقتصادی خود با این ۲ کشور را افزایش دهد، ممکن است هند را متقاعد کند تا از کنش ذیل نظام تحریمی امریکا درباره مجوزهای اوفک خارج شود. مزیت راهبردی ایران به‌عنوان نقطه اتصال آسیا به اروپا در اجرای این هدف بسیار موثر خواهد بود. در این زمینه اقداماتی طی سال‌های اخیر انجام گرفته که توسعه بندر چابهار، توسعه سواحل مکران و رسیدن کالاها از بنادر روسیه به خلیج‌فارس از طریق ایران که مسیر سفر را از ۴۵ روز فعلی به ۱۰ روز کاهش می‌دهد از جمله کارهای در حال انجام است. در همین راستا، اردیبهشت امسال توافقنامه احداث راه‌آهن رشت ـ آستارا بین ایران و روسیه منعقد شد. به‌طورخلاصه می‌توان گفت که بریکس ظرفیت مناسبی برای ائتلاف ذیل موضوعات مختلف ایجاد کرده و مهم آن است که خواسته‌های کلان اقتصادی جمهوری اسلامی ایران از فضای جهانی چه باشد. فاصله گرفتن از بازار سنتی، حمایت از تولیدکننده مبتنی بر قواعد زنجیره ارزش، ایجاد حسابداری اقماری، حرکت از حمایت‌های تعرفه‌ای و گمرکی به‌سمت حمایت‌های غیرتعرفه‌ای، سرمایه‌گذاری در راستای ایجاد ارزش‌افزوده، شکل‌گیری صنایع ایجاد ارزش‌افزوده، سازماندهی صنعتی جدید، تسهیلگری رویه‌های تجاری و افزایش اثرگذاری بر روابط بین‌المللی از جمله مزیت‌های اتصال به گروه بریکس محسوب می‌شود. براساس آنچه مقامات وزارت امور خارجه ایران اعلام کرده‌اند، شراکت بین ایران و بریکس، در برخی حوزه‌ها در عمل آغاز شده است که در این ارتباط می‌توان به موضوع حمل‌ونقل اشاره کرد. در این حوزه، کریدور شمال ـ جنوب که هند را از طریق ایران به روسیه متصل می‌کند، بخشی از یک پروژه حمل‌ونقل در قالب بریکس است. همکاری‌های ایران و چین برای اتصال چین به خلیج‌فارس، دریای‌عمان و اقیانوس هند، در عمل چین و هند را به هم وصل می‌کند و از طریق حمل‌ونقل ترکیبی می‌تواند چین را به افریقای‌جنوبی و برزیل متصل کند. مقامات جمهوری اسلامی ایران همواره اعلام کرده‌اند که عضویت ایران در گروه بریکس ارتقای همکاری‌های ایران با این گروه یک منفعت دوجانبه هم برای ایران و هم برای اعضای بریکس به‌همراه دارد و در این ارتباط، معتقد هستند که در حوزه انرژی و تامین امنیت پایدار آن، ایران یک ارزش‌افزوده مطلق برای اعضای بریکس و اعضای آتی آن است و حضور ایران و کشورهایی مانند عربستان‌سعودی، عراق، امارات و برخی از دیگر کشورها به‌عنوان دارندگان مهم ذخایر انرژی در جهان در کنار بریکس و مشارکت در حوزه انرژی، موقعیت این بلوک اقتصادی را تقویت خواهد کرد.

فرصت‌های بریکس برای ایران

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران گزارشی با عنوان «بانک توسعه جدید: ساختار، کارکرد و چشم‌انداز عضویت ایران» منتشر کرده و در آن به این موضوع پرداخته که چون عضویت در بریکس زمانبر است و بیشتر منافع پرستیژی برای کشور دارد، ایران می‌تواند با عضویت در بانک توسعه جدید برای منافع عینی اقتصادی مذاکره کند. در این گزارش به اهمیت و ظرفیت فزاینده بانک توسعه جدید در شکل‌دهی به آینده اقتصادی کشورهای عضو و به روند شکل‌گیری و تحول بانک توسعه جدید بریکس پرداخته و بر تبیین ساختار، کارکردها، اولویت‌ها و فرصت‌های بالقوه پیش‌روی بخش خصوصی و دولت ایران در ارتباط با این بانک، متمرکز شده، همچنین در این گزارش، مکانیسم‌های تامین مالی مورد استفاده قرار گرفته و بخش‌های اولویت‌دار بانک برای سرمایه‌گذاری بررسی شده است. گروه بریکس یکی از مهم‌ترین نمادهای کنش چندجانبه قدرت‌های نوظهور است. مهم‌ترین دستاورد چندجانبه‌گرایی بریکس، تاسیس بانک توسعه جدید است؛ نهادی با اهداف بلندپروازانه که به‌دنبال گسترش توسعه پایدار و رسیدگی به شکاف‌های زیرساختی و توسعه‌ای در کشورهای عضو است. همان‌گونه که پیش‌تر هم اشاره شد، مهم‌ترین ابتکار گروه بریکس، ایجاد بانک توسعه جدید به‌منظور رسیدگی به بخش زیرساختی و نیازهای توسعه‌ای کشورهای عضو و سایر اقتصادهای نوظهور بوده است. در مقیاس بزرگ‌تر، منطق تشکیل این بانک را می‌توان در قالب کوشش‌های بریکس به‌منظور اصلاح نظام مالی جهانی تبیین کرد. اعضای بریکس همواره در پی رفع عدم‌تعادل و نارسایی در نظم مالی جهانی موجود بوده‌اند و در این مسیر، پیوسته از سیستمی فراگیرتر و عادلانه‌تر حمایت کرده‌اند؛ سیستمی که به اقتصادهای نوظهور، قدرت تصمیم‌گیری بیشتری در موسسات مالی بین‌المللی اعطا کند. افزون بر این، تقویت تجارت و سرمایه‌گذاری درون‌گروهی از طریق کاهش موانع تجاری، ترویج مبادلات ارزی و افزایش همکاری در زمینه‌هایی مانند فناوری و نوآوری در میان اولویت‌های این گروه قرار دارد. همچنین، بریکس بر همکاری در بخش‌های مختلف از جمله کشاورزی، انرژی و علم و فناوری به‌منظور تقویت رشد و توسعه متقابل تاکید دارد.

مزایای عضویت در بانک توسعه جدید

در پنجمین اجلاس سران بریکس که در دوربان افریقای‌جنوبی در سال ۲۰۱۳ برگزار شد، کشورهای عضو به‌طوررسمی تصمیم تاسیس بانک توسعه جدید را اعلام کردند. در سال ۲۰۱۴، بانک توسعه جدید با هدف اولیه تامین مالی پروژه‌های زیرساختی و توسعه پایدار در کشورهای بریکس و سایر اقتصادهای نوظهور تاسیس شد. سرمایه مجاز اولیه بانک ۱۰۰ میلیارد دلار تعیین شد که هر یک از اعضا در تامین آن، از سهم مساوی برخوردار هستند. علاوه بر این، ترتیبات ذخیره احتمالی (CRA) ایجاد شد که یک شبکه ایمن مالی احتیاطی برای کشورهای عضوی که با مشکلات تراز پرداخت‌ها مواجه هستند، فراهم می‌کند. اهداف بانک توسعه جدید را به چند دسته می‌توان تقسیم کرد: توسعه زیرساخت‌ها، توسعه پایدار، حمایت از اقتصادهای در حال ظهور، توسعه همکاری میان کشورهای جهان جنوب، مقابله با تغییرات اقلیمی و رشد فراگیر. بانک توسعه جدید، وام‌های پروژه را به وام‌گیرندگان واجدشرایط در کشورهای عضو خود ارائه می‌دهد. در همین راستا، شرکت‌ها یا دولت‌های متقاضی دریافت وام، باید استانداردهایی را رعایت کند که مهم‌ترین آنها عبارتند از: الزام همسویی پروژه با اولویت‌های استراتژیک بانک توسعه جدید مبنی بر توسعه پایدار، مقابله با تغییرات اقلیمی و رشد فراگیر، توجیه‌پذیری مالی و مقرون‌به‌صرفه بودن پروژه از نظر اقتصادی، برخورداری وام‌گیرنده از سابقه خوب در مدیریت پروژه و عملکرد مالی، الزام وام‌گیرنده به ارائه تضمین کافی به‌منظور توانایی در بازپرداخت مبلغ وام و انطباق شرایط وام‌گیرنده با سیاست‌های حفاظت از محیط‌زیست و اجتماعی بانک توسعه. انرژی و منابع تجدیدپذیر، بهسازی شبکه حمل‌ونقل، اقتصاد دیجیتال، زیرساخت‌های اجتماعی و حفاظت از محیط‌زیست نیز از جمله مهم‌ترین حوزه‌هایی هستند که تاکنون از سوی این بانک تامین مالی شده‌اند. از سوی دیگر، بهبود نظام پولی بانکی جهانی و تمرکز بر ارزهای ملی یکی از مسائل اقتصادی مهم موردتوجه گروه بریکس است؛ چنان‌که این گروه در سال ۲۰۱۵ بانک بریکس با نام «بانک توسعه نوین» را ایجاد کرد و در راستای توجه به ارزهای ملی کشورهای عضو، تشکیل صندوق «ذخیره ارزی بین‌المللی» براساس ارز کشورهای عضو در جریان است. رعایت توازن منطقه‌ای در پذیرش اعضای جدید موردتاکید بانک قرار دارد. از این منظر با پذیرش امارات به‌عنوان همسایه ایران و کشوری در خلیج‌فارس و نیز پذیرش مصر در جایگاه کشوری خاورمیانه‌ای، شرایط برای پذیرش ایران ممکن است با چالش‌هایی مواجه شود. مهم‌تر آنکه عربستان نیز در پی عضویت در این بانک برآمده است؛ با عضویت عربستان شرایط برای ایران پیچیده‌تر خواهد شد.

سخن پایانی

باتوجه به مسائل مربوط به تحریم، نمی‌توان از برخی چالش‌های تاسیس این بانک به‌راحتی گذشت، اما به‌لحاظ حقوقی این بانک الزامی به رعایت تحریم‌های ایالات‌متحده ندارد. بنابراین در شرایط کنونی ایران می‌تواند بر زمینه‌سازی برای عضویت در این بانک و نه دستیابی آسان و سریع به منابع آن متمرکز شود. از آنجا که این بانک مهم‌ترین جنبه منافع عینی ناشی از عضویت احتمالی ایران در بریکس است، پیشنهاد می‌شود ایران به‌جای تمرکز بر عضویت در بریکس که بیشتر جنبه پرستیژی دارد، همانند کشورهای مصر، بنگلادش و امارات بر عضویت در این بانک متمرکز شود و پس از عضویت در این بانک، فرآیند عضویت در بریکس را پیگیری کند.

از سوی دیگر، باید پیش‌شرط‌های فنی برای پیوستن کشورها به بانک توسعه جدید بریکس مدنظر قرار گیرد. این پیش‌شرط‌های فنی به چند دسته برخورداری از یک سیستم اقتصادی و مالی سالم، سابقه حکمرانی خوب، تعهد به توسعه پایدار، سازگاری رویه‌های ارزیابی پروژه با سیاست‌های بانک، ظرفیت مدیریت پروژه‌های تامین‌مالی‌شده توسط بانک توسعه جدید و سوابق مطلوب کشور متقاضی در اجرای طرح‌های عمرانی تقسیم می‌شوند.

حضور ایران و کشورهایی مانند عربستان‌سعودی، عراق، امارات و برخی از دیگر کشورها به‌عنوان دارندگان مهم ذخایر انرژی در جهان در بریکس موقعیت این بلوک اقتصادی را تقویت خواهد کرد

بریکس از کنار هم گذاشتن حرف اول نام ۵ کشور برزیل، روسیه، هند، چین و افریقای‌جنوبی در زبان انگلیسی تشکیل شده است

دریچه

پول بریکس جای دلار را می‌گیرد؟

استفاده از یک ارز جدید به‌جای دلار در مبادلات اقتصادی گروه بریکس، اتصال ریلی آسیا به اروپا توسط ایران، مجاب کردن کشورهای عضو برای تبعیت نکردن از تحریم‌های امریکا، ارتقای فناوری دیجیتال و توسعه تجارت بین کشورهای عضو از جمله مزیت‌های اتصال ایران به ائتلاف بریکس محسوب می‌شود. پوتین پیشنهاد داده اعضای بریکس ارز ذخیره را به‌جای سایر ارزها استفاده کنند که البته تحقق این هدف نیازمند همکاری درهم‌تنیده اقتصادی کشورهای عضو است.

به‌گزارش ایسنا، گروه بریکس که ۲۲ سال قبل گلدمن ساکس از آن به‌عنوان قدرت‌های برتر در پیش‌بینی اقتصادی جهان نام برد، روز گذشته از ۵ کشور به ۱۱ کشور افزایش پیدا کرد. نام این گروه از اتصال حرف اول کشورهای عضو یعنی برزیل، روسیه، هند، چین و افریقای‌جنوبی تشکیل شده است. پانزدهمین اجلاس سران گروه بریکس روز گذشته برگزار و عضویت کشورهای ایران، عربستان، امارات، آرژانتین، مصر و اتیوپی در این گروه پذیرفته شد. این عضویت از ابتدای ژانویه ۲۰۲۴ رسمیت خواهد یافت.

بریکس، مشابه پیمان‌ها و ائتلاف‌های اقتصادی واجد سیاست‌های خاص خود در حوزه تجارت، سرمایه‌گذاری، شرکت‌های خرد، کوچک و متوسط، تامین مالی، تغییرات اقلیمی، انرژی، توسعه زیرساخت، امنیت غذایی و در نهایت توسعه انسانی است.

■ بریکس به‌دنبال تغییر سازکارهای جهانی

به‌نظر می‌رسد گروه بریکس در کوتاه‌مدت به‌دنبال تغییر نرم در سازکارهای جهانی و در بلندمدت در پی ایجاد تغییرات جدی و جدید در نظم بین‌المللی است.

در اجلاس سال ۲۰۲۰، راهبرد همکاری اقتصادی اعضای گروه تا سال ۲۰۲۵ در ۳ بسته شامل بسته «تجارت، سرمایه‌گذاری، فاینانس»، بسته «اقتصاددیجیتال» و بسته «توسعه پایدار» به‌تصویب اعضا رسید. در سال ۲۰۲۱ نیز موضوعاتی نظیر «به‌رسمیت شناختن سیستم‌های چندجانبه تجاری و مالی در اقتصاد جهانی» و «رشد متوازن و توسعه همه‌جانبه و فراگیر» مطرح شد.

ظرفیت‌های بریکس در ۹ بخش اصلی که در واقع سیاست‌های آن را شکل می‌دهد، خلاصه می‌شود. سیاست‌های کلان گروه بریکس شامل تجارت، سرمایه‌گذاری، توسعه شرکت‌های خرد، کوچک و متوسط، تامین مالی، مقابله با تغییرات اقلیمی، گسترش فناوری‌های نو در بخش انرژی، توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل، امنیت غذایی و توسعه انسانی است.

■ اقتصاد دیجیتال و تربیت کارگر ماهر

از جمله برنامه‌هایی که در قالب توسعه انسانی گروه بریکس هدفگذاری شده است، می‌توان به بخش سلامت، دسترسی به خدمات دیجیتال، تربیت کارگر ماهر برای صنایع پیشرفته، تسهیل رفت‌وآمد متخصصان دانشگاهی، نیروی کار و متخصصان سلامت درون کشورهای عضو، تضمین تجهیز کارگران به ابزار کار و مهارت به‌روز متناسب با انقلاب صنعتی چهارم و ... اشاره کرد. ارتباط مردم با مردم به‌عنوان یک ضرورت مشترک برای همه اعضای بریکس مطرح شده است.

در ارزیابی از سرفصل توسعه انسانی کشورهای گروه بریکس انتظار می‌رود که مناسبات انسانی بین مردم کشورهای عضو افزایش پیدا کند و شاهد رفت‌وآمدهای بیشتری در زمینه‌های مختلف تجاری، گردشگری، آموزشی، سلامت و ... بین کشورهای عضو باشیم.

پیوستن ایران به ائتلاف بریکس به‌نظر می‌رسد بازی برد ـ برد برای هر دوطرف محسوب می‌شود. در واقع ۵ کشور قبلی بریکس با علم به اهمیت ۶ عضو جدید، آنها را در این گروه پذیرفته‌اند. هم ایران و هم کشورهای عضو این گروه می‌توانند از مزیت‌های اقتصادی، علمی، سیاسی و راهبردی ایران به‌عنوان قلب خاورمیانه برای تقویت بنیه اقتصادی و علمی خود استفاده کنند.

■ همکاری ایران، عربستان و امارات

لاوروف، وزیر خارجه روسیه در زمینه اهمیت الحاق کشورهای جدید به گروه بریکس گفته است: پس از ملحق شدن عربستان‌سعودی، ایران و امارات‌متحده‌عربی به بریکس، موضوع انرژی در پرتو جدیدی خواهد درخشید و تقاضای زیادی هم ایجاد خواهد شد. توافقی وجود دارد که برای تشکیل سیستم‌های مالی جایگزین سخت کار کنیم و این کمکی به تسهیل کار بانک توسعه بریکس خواهد بود. در بریکس هیچ هژمونی که امریکا در سازمان‌های بین‌المللی اعمال می‌کند، وجود ندارد.

روز گذشته، سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهوری کشورمان در پانزدهمین نشست سران بریکس در افریقای‌جنوبی شرکت کرد. رئیس‌جمهوری پس از بازگشت در تشریح دستاوردهای عضویت ایران در بریکس گفت: گروه بریکس در نقاط مختلف دنیا اعضای قابل‌توجهی دارد که سهم بزرگی از جمعیت، تولید ناخالص داخلی و وسعت سرزمینی دنیا را به خود اختصاص داده‌اند. ائتلاف‌های جهانی نظیر بریکس و شانگهای، ائتلاف‌های نوظهوری هستند که کاملا مخالف یک‌جانبه‌گرایی بوده و با نگاه احترام به استقلال کشورها برای همگرایی و همکاری در راستای پیشرفت امور ملت‌ها تشکیل شده‌اند.

یادداشت

هدف‌گذاری اولیه با تعامل بنگاه‌ها

مسعود مومنی
فعال حوزه املاک

یکی از چالش‌های اصلی، نبود زیرساخت‌های اطلاعاتی درست، دقیق و به‌روز در حوزه مسکن است. البته اگر اطلاعاتی هم باشد، سازمان‌های ذی‌ربط به‌سختی در اختیار پلتفرم‌ها قرار می‌دهند و به‌طورعموم از ارائه اطلاعات امتناع می‌کنند.

نبود زیرساخت‌های به‌روز می‌تواند یکی از چالش‌های اصلی در حوزه مسکن باشد. اطلاعات دقیق و به‌روز درباره قیمت‌ها، موقعیت جغرافیایی، ویژگی‌ها و وضعیت ملک‌ها برای خریداران و فروشندگان بسیار اهمیت دارد. اما جمع‌آوری و تامین اطلاعات مسکن به‌صورت جامع و مرتب در بسیاری از کشورها به‌دلیل نبود سازمان‌های ذی‌ربط یا ناکافی بودن دسترسی به اطلاعات، مشکل است.

معیارها و استانداردهای دقیق برای جمع‌آوری و انتقال اطلاعات مسکن ممکن است، وجود نداشته باشد و سازمان‌ها به توافقی در این زمینه نرسیده باشند. از طرفی، برخی سازمان‌ها ممکن است نگرانی‌های امنیتی و حفظ حریم خصوصی را به‌عنوان دلیلی برای امتناع از ارائه اطلاعات به پلتفرم‌های اینترنتی بیان کنند یا تمایل کافی برای همکاری با پلتفرم‌های اینترنتی را نداشته باشند و ارائه اطلاعات را از دسترسی عمومی خارج کنند.

این چالش‌ها می‌توانند منجر به عدم‌دسترسی به اطلاعات دقیق و به‌روز درباره قیمت‌ها و وضعیت مسکن شود که در نتیجه ممکن است افراد را مجبور کند به تخمین قیمت‌ها یا به‌طورکلی از اطلاعات ناکافی برای تصمیم‌گیری استفاده کنند.

برای حل آن، سازمان‌های مسئول باید رویکرد محرمانه‌پنداری را که نسبت به اطلاعات در زمینه‌های مختلف اعم از مسکن دارند، کنار بگذارند و به موضوع شفافیت و دسترسی عموم به اطلاعات، احترام بگذارند، چراکه نبود شفافیت، موجب بروز تخلفاتی می‌شود که مهار آن دشوار است.

چنین شرایطی در بیشتر کشورهای پیشرفته روال آسان‌تری دارد، به‌طوری‌که هر فردی در هرکجای دنیا می‌تواند به این اطلاعات دسترسی داشته باشد، اما در ایران چنین روندی کند و زمانبر است که مسیر دشواری هم دارد که در نهایت هیچ نتیجه‌ای هم از لحاظ دسترسی به اطلاعات موردنظر حاصل نمی‌شود، این شرایط در زمانی است که اطلاعات موجود باشد؛ در حالی که در برخی موارد اصلا اطلاعاتی وجود ندارد.

دسترسی آسان و بدون هزینه مردم به اطلاعات املاک و کسب اطلاعات به‌روز مولفه‌ای است که مردم به آن نیاز دارند. به‌طورکلی، پلتفرم‌های اینترنتی در زمینه شفاف‌سازی و ارائه اطلاعات دقیق، درست و به‌روز نقش مهمی را ایفا کردند و می‌توانند کارآ و موفق باشند؛ هرچند به‌دلیل نداشتن دسترسی به زیرساخت‌های اطلاعاتی، مشکلات زیادی برای استارت‌آپ‌ها به‌وجود می‌آید و حمایت چندانی هم از سوی مسئولان انجام نمی‌گیرد.

این موضوع بستگی به هدف‌گذاری استارت‌آپ‌ها دارد. پلتفرم‌ها به‌شکل معمول با بنگاه‌ها تعامل دارند، اما ممکن است پلتفرم‌هایی هم فعالیت داشته باشند که خودشان در حوزه املاک فعالیت می‌کنند. هدف‌گذاری اولیه ما تعامل با بنگاه‌ها برای ارتقای کیفیت خدمات آنها و تسهیل فرآیند جست‌وجوی مسکن بوده و اکنون هم این تعامل را با آنها داریم.

همواره در طول تاریخ علم ثابت کرده است که می‌تواند جلوی بسیاری از کارشکنی‌ها و تخلفات را بگیرد، بی‌شک اجرای طرح کنترل و ساماندهی اجاره‌بهای املاک مسکونی امری شدنی است که داشتن کد رهگیری معاملات و همکاری مشاوران املاک، ۲ شرط اصلی اجرایی شدن این طرح است. هم‌اکنون جامعه منتظر است تا ببیند آیا مجلس این اراده را دارد که همسو با سران قوا درباره ساماندهی این بخش تصمیم‌گیری کند؟

ضمن اینکه مجلس باید برای مقابله با برخی تحرکاتی که درباره قانون جهش تولید مسکن و حذف ماده ۴ آن وجود دارد، اقدامی انجام دهد، ضمن اینکه به‌طورحتم باید سران قوا به‌ویژه رئیس مجلس به نمایندگی از نمایندگان عنایت ویژه‌ای به این بخش داشته باشد و مانع از تخریب قانون جهش تولید مسکن شود.

برخی کارشناسان موافق این طرح معتقدند، طراحان این طرح به‌دنبال این هستند که مانع از انجام این معاملات در فضای مجازی درباره اجاره مسکن خارج از چارچوب مصوبه سران قوا شوند و برای تحقق این امر پیگرد قانونی در نظر گرفته شده است، ضمن اینکه طراحان مخالفتی با اصلاح جزئیات این طرح ندارند و با هدف ضابطه‌مند کردن بازار اجاره‌بهای مسکن این طرح را پیشنهاد داده‌اند.

به‌طورکلی تدابیر قانونی و سیاست‌های دولت در هر کشور، چراغ راهی برای بازار مسکن است. این سیاست‌ها ممکن است شامل محدودیت‌های اقتصادی، مالیات‌ها، تسهیلات یا نحوه قراردادهای ملکی باشند، اما متاسفانه در دهه‌های اخیر در کشور ما کمتر به آن توجه و امید اقشار کم‌درآمد برای خرید خانه کاملا کور شده است.

حوزه سیاست‌های خرد و کلان بخش مسکن نیاز به اصلاحات بسیار دارد. هزینه تولید مسکن در ایران به‌هیچ‌عنوان اقتصادی نیست، این امر باعث می‌شود بهای تمام‌شده مسکن به‌صرفه و اقتصادی نباشد، بنابراین محصول نهایی که همان خانه باشد، گران درمی‌آید، این در حالی است که باید از فناوری‌های نوین در ساخت مسکن استفاده شود تا بهای تمام‌شده خانه کاهش یابد، در غیر این صورت نمی‌توان بهای ملک را متعادل کرد.

قیمت‌سازی پلتفرم‌های اینترنتی در بازار مسکن بحران‌ساز شد

چار دیواری، اختیاری!

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

پلتفرم‌های اینترنتی در بسیاری از کشورها ابزاری برای آگاهی یافتن از قیمت‌ها و بازار مسکن بوده‌اند. برخی از این پلتفرم‌ها امکان جست‌وجو و مقایسه قیمت‌های مسکن را فراهم می‌کنند و برخی دیگر، امکان خریدوفروش مسکن را درون خود دارند. با این حال، تاثیر این پلتفرم‌ها بر قیمت‌گذاری مسکن در کشور ما به‌نوعی جو نامناسبی را رقم زده است.

چند سالی است که انگشت گرانی ملک در کشور به‌سوی مشاوران املاک نشانه گرفته شده، اما هیچ نهادی به فکر قیمت‌گذاری سلیقه‌ای و بی‌اساس در پلتفرم‌های اینترنتی نیست که به‌نوعی مرجعی برای قیمت‌گذاری اشتباه شده‌اند و هر فردی، با هر قیمتی که دلش بخواهد، اقدام به درج آگهی ملک خود می‌کند.

بارها دیده شده است که برخی از همین مشاوران املاکی که اکنون سیبل گرانی مسکن شده‌اند، با این نرخ‌های پیشنهادی مخالفت کرده و حاضر نشده‌اند که روی برخی آگهی‌های خارج از عرف کار کنند. گاهی این عددسازی‌ها به‌عنوان مرجعی برای قیمت‌گذاری در یک منطقه قرار می‌گیرند و باعث می‌شوند دیگران هم با استناد به این اعداد و ارقام غیرواقعی، ملک خود را قیمت‌گذاری و بازار مسکن را از حالت فعلی نیز بدتر کنند. صمت در این گزارش به تاثیرات منفی پلتفرم‌های اینترنتی بر قیمت‌گذاری بازار مسکن پرداخته است.

نوسانات ناهماهنگ و ناسازگار در بازار مسکن

این روزها پلتفرم‌های مرتبط با انتشار آگهی‌های فروش کالا، بسیار گسترده‌تر از گذشته شده‌اند که باوجود داشتن مزایا، معایب و تبعات مهم و قابل‌توجهی را نیز با خود به‌همراه دارند.

یکی از نکاتی که در زمینه این پلتفرم‌ها وجود دارد، نبود نظارت تخصصی برای کیفی‌سنجی آگهی‌های منتشرشده در پلتفرم‌های مذکور است.

لازم به ذکر است، همین خلأ نظارتی که در زمینه سکوهای انتشار آگهی وجود دارد، در مواردی سبب شده تا با دستور مقام قضایی، فعالیت سکوهای مذکور به‌دلیل برخی تخلفات با محدودیت‌هایی مواجه و در بعضی موارد حتی بحث بسته شدن و تعطیلی آنها نیز مطرح شود.

از این‌رو دولت در کنار اقداماتی مثل افزایش تولید مسکن و دوبرابر کردن مبلغ وام اجاره، قصد دارد جلوی قیمت‌سازی توسط برخی بنگاه‌ها و سامانه‌های اینترنتی آگهی مسکن را بگیرد. سال‌هاست که درباره عملکرد برخی مشاوران املاک که به گرانی مسکن دامن می‌زنند و همچنین سایت‌ها و پلتفرم‌های فعال در بازار مسکن بحث و تبادل‌نظر می‌شود.

یکی از چالش‌هایی که در این حوزه وجود دارد، قیمت‌گذاری‌های گاه بدون قاعده است،به‌طوری که در مواردی دیده می‌شود نرخ یک آپارتمان به‌مراتب بیش از نرخ متعارف منطقه در سامانه‌های فروش مسکن عرضه می‌شود.

در صورتی که به‌تازگی رئیس‌جمهوری بر لزوم نظارت بر عملکرد سکوهای ارتباطی به‌منظور جلوگیری از سوداگری و قیمت‌سازی در بازار مسکن و اجاره‌بها تاکید کرده است.

در سال‌های گذشته، نشست‌هایی بین فعالان سایت‌های اینترنتی فروش مسکن، مشاوران املاک و دستگاه‌های نظارتی برگزار شد، اما به‌نظر می‌رسد نتایج قابل‌توجهی که بتواند بازار مسکن را از خطر آسیب‌های فضای سایبری مصون نگه دارد، به‌دست نیامده است. تنها در مواردی به عدم‌درج نرخ در آگهی‌های فروش مسکن بسنده شد که ثمره چندانی هم نداشت.

بخش قابل‌توجهی از آگهی‌های فروش مسکن در سایت‌های اینترنتی توسط مشاوران املاک درج می‌شود. باتوجه به اشراف واسطه‌های ملکی بر آخرین وضعیت بازار مسکن و قیمت‌های هر منطقه این انتظار وجود دارد که مشاوران املاک به‌عنوان دلالت‌کننده و حلقه واسط بین خریدار و فروشنده در راستای کنترل و آرامش این بازار قدم بردارند.

هرج و مرج در قیمت‌گذاری مسکن

رضا میرحسینی، کارشناس بازار مسکن در این‌باره به صمت گفت: مشاوران املاک حدود ۲سال قبل نسبت به فعالیت برخی پلتفرم‌های غیرتخصصی که در زمینه ملکی فعالیت می‌کنند، به اتحادیه مشاوران املاک معترض شدند. در آن زمان، اتحادیه تضمین داد که در این زمینه ورود و موضوع را بررسی کند. در نتیجه جلساتی را هم در این‌باره با وزارت صمت، اتاق بازرگانی، اتاق اصناف و مدیران سایت دیوار برگزار کرد. اما نتیجه این جلسات راضی‌کننده نبود و تنها از طرف اتحادیه به دفاتر مشاوران املاک پیامک‌هایی با این مضمون که «به علت همکاری نکردن سایت دیوار با اتحادیه، هرگونه همکاری با این سایت ممنوع است» ارسال شد. از این‌رو بسیاری از مشاوران در آن زمان همکاری خود را با سایت دیوار قطع کردند و معتقد بودند که اپلیکیشن‌های غیرتخصصی تنها باعث هرج و مرج در قیمت‌گذاری بازار مسکن می‌شوند.

انگشت اتهام به‌سمت مشاوران املاک

وی در ادامه افزود: متاسفانه بعد از گذشت چند وقت، دوباره اعلام شد که همکاری با سایت دیوار هیچ مشکلی ندارد و همه‌چیز مثل روال قبل است. با این اتفاق نه‌تنها مشاوران املاک به حق و حقوق خود نرسیدند، بلکه در جلسات متعددی که تشکیل شد، مشاوران املاک به گرانی ملک متهم شدند و همه تقصیرها گردن این صنف افتاد. به‌طوری‌که تصمیم بر این شد که کمیسیون مشاوران املاک کاهش پیدا کند. چنین سیاست‌گذاری‌هایی در حالی انجام گرفت که تمام ابزارهایی که در دستان مشاوران املاک است، گرفته شده و در عمل این صنف توانایی گرانی ملک را ندارد.

نرخ‌گذاری سلیقه‌ای، بلای جان بازار مسکن

این کارشناس تصریح کرد: مثال بارزی که در زمینه نقش پلتفرم‌های اینترنتی در افزایش نرخ ملک می‌توان مطرح کرد، قیمت‌های خارج از عرف برای اجاره و فروش در این پلتفرم است. به این صورت که اگر فردی بخواهد خانه ۷۰ متری در محله جمهوری را با ۲۵۰ میلیون پول پیش و ماهی ۱۲ میلیون اجاره، فایل کند؛ شاید بسیاری از مشاوران املاک با فرد مذکور همکاری نکنند و در واکنش به این نرخ بگویند که ملک شما با این مبلغ، ارزش رهن و اجاره ندارد؛ اما وقتی این فرد آگهی ملک خود را با همین نرخ نجومی در سایت دیوار قرار می‌دهد، دیگر نظارتی در کار نیست و فرد به‌راحتی اقدام به نرخ‌گذاری سلیقه‌ای برای ملک خود انجام می‌دهد، آن‌هم بدون هیچ نظارتی!

وی گفت: شاید بپرسید اینکه یک فرد نرخ خانه خود را بالا تعیین کند، چه تاثیری بر املاک دیگر دارد؟ در پاسخ باید بگویم ممکن است ملکی در دیوار با نرخ بالایی آگهی شود و متقاضی برحسب اتفاق یا مطلع نبودن از قیمت‌ها، خانه مذکور را اجاره یا خرید کند، با این اتفاق نوعی قیمت‌سازی و عددسازی‌ها رخ می‌دهد و این اقدام ممکن است بر نرخ املاک چند کوچه و خیابان اطراف تاثیر بگذارد و افراد با استناد به چنین آگهی‌هایی، ملک خود بیشتر از ارزش واقعی برای اجاره یا فروش قرار دهند.

راهکار مناسب برای جلوگیری از نرخ‌سازی

میرحسینی با بیان اینکه دستگاه‌های نظارتی باید به‌نحوی مداخله کنند که امکان درج مستقیم آگهی و قیمت‌گذاری توسط خود اشخاص ممنوع شود، به صمت گفت: راهکار مناسب برای چنین اتفاقاتی این است که باتوجه به هر منطقه و محله، تعدادی دفتر مشاور املاک به آگهی‌دهندگان معرفی شود و در یک طیف مشخص، قیمت‌گذاری توسط این دفاتر انجام شود، وگرنه اینکه موجر و فروشنده خودشان اقدام به قیمت‌گذاری کنند و هیچ نظارتی نباشد، بازار مسکن روز به روز متلاطم‌تر و بی‌نظم‌تر می‌شود. وی در پایان افزود: در یک دوره از لحاظ درآمدی برای مشاوران املاک بسیار مناسب بود و بازار مسکن در یک شرایط باثباتی حرکت می‌کرد، به‌نحوی‌که اگر فردی برای فروش یا اجاره به یک بنگاه رجوع می‌کرد و نرخ بالایی را پیشنهاد می‌داد، املاکی‌ها همکاری نمی‌کردند و فرد مذکور مجبور بود تا نرخ خود را متعادل‌تر کند؛ اما اکنون اگر فردی به یک بنگاه مراجعه کند و با جواب منفی دفتر مشاور املاک روبه‌رو شود، ملک خود را در پلتفرم‌های اینترنتی به‌راحتی آگهی می‌کند. بنابراین ضرورت دارد مسئولان و افراد ذی‌ربط برای حل چنین چالش‌هایی پیشقدم شوند و سیاست‌گذاری‌ها را به نحو بهتری در نظر بگیرند تا حق هیچ فرد یا صنفی ضایع نشود.

> دستگاه‌های نظارتی باید به‌نحوی مداخله کنند که امکان درج مستقیم آگهی و قیمت‌گذاری توسط خود اشخاص ممنوع شود

قیمت‌گذاری هیجانی نباشد

مهدی روانشادنیا، کارشناس بازار مسکن به صمت گفت: درج قیمت‌ها در آگهی‌های اینترنتی هم مفید است و هم می‌تواند مشکل‌ساز شود. همین مشکلات هم باعث شده تا هر چند وقت یک‌بار بحث حذف قیمت‌ها از پلتفرم‌های اینترنتی داغ شود.

حذف قیمت‌ها در مقطعی که التهاب در بازار مسکن ایجاد شده، ممکن است گروهی را از آگهی دادن خارج کند که از روی سرگرمی و انگیزه‌هایی غیر از فروش، آگهی می‌گذارند و در گران کردن قیمت‌ها منافعی داشته‌اند. این افراد گاهی فایل‌های غیرواقعی ارائه می‌کنند تا به افزایش نرخ دامن بزنند. در سمت تقاضا نیز، افرادی هستند که قصد خرید ندارند، اما از روی کنجکاوی یا مقایسه رشد نرخ مسکن نسبت به دیگر بازارها در آگهی‌ها جست‌وجو می‌کنند. حذف نرخ باعث می‌شود این دو گروه از بازار خارج شوند که نتیجه نسبتا خوبی می‌تواند داشته باشد. وی بیان کرد: حذف قیمت‌ها یک کار مبنایی برای سر و سامان دادن به بازار مسکن نیست و در درازمدت کمکی به سیاست‌گذار بخش مسکن نمی‌کند. در گذشته نیز، این سیاست اجرایی شده بود، اما خواه ناخواه باید این اتفاق می‌افتاد که امکان درج نرخ فراهم شود؛ چراکه نبودن قیمت، شفافیت را کاهش می‌داد و ما را در عمل به سیستم سنتی قیمت‌گذاری بازمی‌گرداند.

قیمت‌ها منصفانه شود

روانشادنیا توضیح داد: در شرایطی که بازار مسکن بیش از متغیرهای داخلی، از متغیرهای بخش عمومی اقتصاد کلان کشور تاثیر می‌پذیرد، لازم است با اطلاع‌رسانی بهتر به مردم، قیمت‌های منصفانه پیش‌روی آنها قرار گیرد. البته، در صورتی که کالایی بیش از نرخ ذاتی خود قیمت‌گذاری شود، دیر یا زود در نرخ منصفانه خود در شرایط رقابتی قرار می‌گیرد.

خریداران بخش مسکن نسبت به هیجاناتی که در بازار است، دقت بیشتری داشته باشند و ریسک شرایط متلاطم امروز را با مدیریت دقیق‌تری بپذیرند. شهروندانی که در بخش مسکن دارای تقاضای واقعی نیستند و قصدشان از خریداری مسکن تنها سرمایه‌گذاری است، توجه کنند که شرایط قیمتی امروز شرایط قابل‌اتکایی نیست و ممکن است سرمایه‌گذاری آنها در بخش مسکن باعث زیان‌های قابل‌توجهی برای آنها شود.

وی در پایان گفت: وضعیت بازار مسکن و به‌طورکلی وضعیت اقتصاد در شرایط ابهام و پیچیدگی قرار دارد و شاید بتوان گفت که سیاست‌های سرکوب قیمتی، عامل تعیین‌کننده‌ای برای پایان دادن به سردرگمی فعلی بازار مسکن نیست.

> سیاست‌های سرکوب قیمتی، عامل تعیین‌کننده‌ای برای پایان دادن به سردرگمی فعلی بازار مسکن نیست

سخن پایانی

بررسی‌ها نشان می‌دهد که برخی سکوهای انتشار آگهی فروش به‌دلیل نبود نظارت تخصصی و عدم‌محدودیت در انتشار هرگونه آگهی فروش، به جولانگاهی برای سفته‌بازان و دلالان تبدیل شده است. بر همین اساس، یکی از تکنیک‌هایی که سودجویان در این سکوها استفاده می‌کنند، نرخ‌سازی‌های کاذبی است که قصدی جز خط‌دهی و سیگنال‌سازی و تطبیق نرخ واقعی بازار با قیمت‌های ساخته‌شده برخی سودجویان ندارد. در فرآیند خرید و اجاره مسکن، وب‌سایت‌ها و پلتفرم‌های اینترنتی به‌عنوان یک نقطه اساسی برای تعیین قیمت‌ها و ارزیابی املاک موردتوجه قرار گرفته‌اند، اما این موضوع، به‌عنوان منبعی برای قیمت‌گذاری، منجر به نوسانات ناهماهنگ و ناسازگار در بازار شده است. افراد به‌طرز نادرستی، براساس آگهی‌های موجود، ارزش خانه‌های خود را تعیین می‌کنند که سبب به‌وجودآمدن نقص و نارواییی در تعیین قیمت‌ها و این امر منجر به تخریب اعتماد و منطقی‌نمایی قیمت‌ها می‌شود. در همین حال، برای اصلاح این وضعیت، می‌توان به اقداماتی نظیر مداخله سازمان‌های نظارتی در برابر تبلیغات غیرمعقول در این پلتفرم، تعیین نرخ‌های منصفانه براساس موقعیت جغرافیایی و ویژگی‌های ویژه هر ملک، ارتقای سیستم ثبت آنلاین رایگان قراردادهای اجاره مسکن تحت‌نظر وزارت راه و شهرسازی و اعمال مالیات‌های متناسب با تعداد املاک خریداری‌شده توسط دلالان مسکن به‌منظور بهبود و اصلاح بازار مسکن پرداخت. این تدابیر می‌توانند به‌طورموثری بهبودی را در این عرصه به‌ارمغان آورند.

تحلیل صمت از یک مطالعه علمی درباره اثر نقدینگی و ارز بر قیمت‌ها

نرخ ارز از نقدینگی تورم زاتر است

امیرعباس آذرم‌وند: **تورم بالا و مستمر در اقتصاد به‌عنوان یک معضل ساختاری دارای پیامدهای اقتصادی، سیاسی و فرهنگی گسترده‌ای است و برای کنترل تورم، سیاست‌گذاران باید سیاست‌های مناسب، به‌موقع و متناسب با ساختار اقتصادی را اتخاذ کنند. یک پژوهش اقتصادی که در نشریه‌ای وابسته به دانشگاه علامه طباطبایی منتشر شده، نشان می‌دهد نقدینگی در بلندمدت بر نرخ تورم تاثیر ندارد.همچنین، تکانه‌های رشد نرخ ارز بر تورم اثرگذار است، به‌گونه‌ای که نرخ ارز در هم در کوتاه‌مدت و هم در بلندمدت اثر مهمی بر تورم دارد. صمت در تحلیل پیش‌رو به ماهیت تورم در اقتصاد ایران پرداخته که برمبنای پژوهشی دانشگاهی تهیه شده است.**

عکس: آیدا فریدی

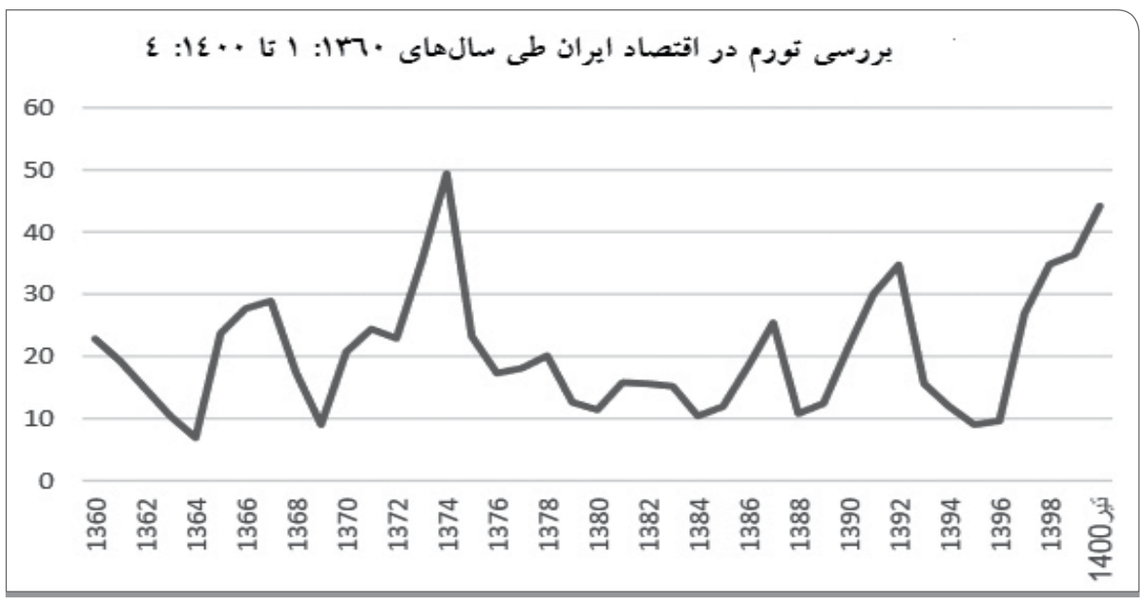
ایران رکورددار نرخ‌های تورم دو رقمی در جهان

اقتصاد ایران در بیش از ۵۰ سال گذشته، درگیر نرخ‌های بالا و دورقمی بوده و از این حیث، رکورددار نرخ‌های تورم دورقمی در جهان است. در سال‌های اخیر، افزایش نرخ تورم به بالاتر از ۴۰ درصد رسیده و پیش‌بینی ماندگاری این رقم در اقتصاد ایران، موج تازه‌ای از فشار تورمی را رقم زده است. نرخ تورم در ایران در دولت یازدهم روندی کاهشی داشته است و حتی نرخ تورم تک‌رقمی شد، اما از سال ۱۳۹۷ و پس از خروج ترامپ از برجام، تکانه ارزی، مسیر تورمی در ایران را دستخوش تغییر کرد. براساس افکارسنجی‌های انجام‌شده در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در مرداد سال گذشته، نرخ تورم احساس‌شده توسط مردم ۸۶ درصد بوده است. در حالی که بانک مرکزی و مرکز آمار در این ماه، نرخ تورم نقطه به نقطه را ۴۶ و ۵۱ درصد اعلام کرده‌اند. تفاوت در نرخ تورم احساس‌شده و نرخ تورم اعلامی نهادهای رسمی در میان‌مدت، به آمارهای رسمی کشور خدشه وارد می‌کند.

همچنین، باتوجه به آنکه مطالعات مختلف نشان می‌دهد که انتظارات تورمی شکل‌گرفته در افراد، متاثر از درک آنها از تورم گذشته است. از این‌رو سیاست‌گذار پولی باید برای اجرای سیاست پولی نرخ تورم احساس‌شده در افراد را به‌طورمستمر رصد کند. نکته اینجاست که براساس اعلام انجام‌گرفته در این گزارش، تفاوت تورم احساسی با نرخ تورم نهادهای رسمی تنها منحصر به ایران نبوده و حتی در اقتصادهای توسعه‌یافته مانند اتحادیه اروپا، کانادا و حتی ژاپن این تفاوت جدی است.

نرخ تورم در دهه‌های اخیر

به‌گزارش مطالعه پژوهشی با عنوان «بررسی ماهیت تورم در اقتصاد ایران» که به قلم عباس شاکری، استاد گروه اقتصاد دانشگاه علامه و الناز باقرپور، دانشجوی دکتری این دانشکده انجام شده است، در ابتدا به بررسی نرخ تورم در دهه‌های اخیر می‌پردازد. در این مدت، تورم بالا و مستمر یک مشکل بزرگ اقتصادی در ایران بوده، به‌طوری‌که مطابق با شواهد تجربی در سال‌های ۷۳، ۷۴، ۹۱، ۹۲، ۹۷، ۹۸ و ۹۹ هم تورم‌های سنگین در اقتصاد کشور تجربه شده؛ با این حال، تورم بالا از سال ۹۸ به این‌سو یک مشکل اساسی است. در واقع، مسئله اصلی در ایران نه نرخ تورم که مزمن بودن آن است که برای سال‌ها ادامه یافته و توسعه را دچار مشکل کرده و در سال‌های گذشته تلاش شده بود که با اعمال محدودیت در عرضه پول بر تورم غلبه شود که به‌نظر می‌رسد نتایج حاصله با توصیه‌های مرسوم برای کنترل نقدینگی مغایرت داشته است.

به‌طورکلی وجود تعریفی مشخص درباره تورم، دیدگاه واحدی در زمینه علل ایجاد آن ندارد. برخی اقتصاددانان رشد بی‌رویه حجم پول، برخی دیگر اضافه تقاضا در بازار کالا، برخی فشار هزینه و افزایش نرخ نهادهای تولیدی و در نهایت عده‌ای عوامل ساختاری و تنگناهای موجود را منشأ تورم می‌دانند.

نگاهی به تئوری‌های تورمی

نظریه‌های اقتصادی نگرش‌های مختلفی درباره رابطه نقدینگی و تورم دارند؛ به‌طوری که برخی تئوری‌ها بر اثر نقدینگی بر تورم تاکید داشته‌اند و برخی دیگر، معتقد به جریان رابطه علیت از سوی تورم به نقدینگی هستند. مناسب است که با نظریه پولی (اقتصاد جریان اصلی دست‌راستی) توضیح داد. در این نظریه، اقتصاد ارتدوکس را براساس نظریه مقداری پول معرفی می‌کند و به‌همین‌دلیل این نظریه بیشتر به‌عنوان شروع تحلیل رابطه بلندمدت میان نقدینگی و قیمت‌ها مورداستفاده قرار می‌گیرد.

نکته اصلی در بیشتر افکار «پول‌گرایان» این است که ضریب فزاینده را باثبات در نظر می‌گیرند. به‌همین‌سبب، بانک مرکزی با کنترل پایه پولی باید بتواند عرضه پول را کنترل کند. از آنجا که هم پایه پولی و هم عرضه پول برون‌زا هستند، دلیل افزایش سطح عمومی قیمت‌ها افزایش حجم پول است. از همین‌رو تورم را همیشه و در هر مکانی، یک پدیده پولی به‌حساب می‌آورند.

در نظریه پولی اقتصاد هتردوکس عرضه پول درون‌زا است و در سیستم اقتصادی توسط نیاز کل اقتصاد به اعتبار تعیین می‌شود. به‌طورکلی ریشه بحث درباره درون‌زایی عرضه پول را می‌توان در بحث‌هایی که در قالب مکتب بانکداری و در مخالفت با مکتب اسکناس و نظریه مقداری پول مطرح شده است،جست‌وجو کرد. این مسئله در چند دهه اخیر توسط پساکینزی‌ها هم موردتوجه قرار گرفته است. در تحلیل اقتصاددانان پساکینزی که ادعا می‌کنند تورم، پدیده پولی نیست، ۲ موضوع اساسی وجود دارد. نخست، رفتار تعیین‌کننده نرخ واحدهای اقتصادی در بازارهای کالا و کار است و دوم، نقشی که بانک‌های تجاری و مرکزی در تامین تقاضای اعتباری واحدهای اقتصادی برعهده می‌گیرند. این ۲ مسئله رابطه علی بین کل‌های پولی و سطح عمومی قیمت‌ها را معکوس می‌کند. نه‌تنها عرضه پول، بلکه پایه پولی هم درون‌زا می‌شود.

«تطابق‌گرایان» یک چالش مستقیم برای نظریه متعارف پولی هستند. رویکرد تطابق‌گرایی استدلال می‌کند که رویکرد پول‌گرایی با دنیای واقعی که بانک‌های تجاری تعیین‌کننده نرخ و مقادیر آن هستند، سازگار نیست.

در این دیدگاه، اعتقاد بر این است که عرضه ذخایر بانک مرکزی در راستای تطابق کامل تقاضا برای ذخایر از سوی بانک‌های تجاری انجام گرفته و منحنی آن در سطح نرخ بهره هدف‌گذاری‌شده از سوی بانک مرکزی به‌صورت افقی و کاملا با کشش است.

ساختارگرایان استدلال می‌کنند که بانک‌های مرکزی به‌میزان کمی عرضه ذخایر را کنترل می‌کنند و در پاسخ، بانک‌ها با افزایش نسبت وام به ذخیره خود برای تامین تقاضای اضافی، سیاست مدیریت بدهی را پی می‌گیرند.

رفتار غیرتطبیقی بانک مرکزی، همراه با مدیریت بدهی بانک‌های تجاری، ۲ پیامد به‌دنبال دارد؛ نخست، پایه پولی می‌تواند اعتبار بانکی ایجاد کند و دوم، انتظار می‌رود اجزای ضریب فزاینده پول متاثر شود که در نتیجه بر وام‌های بانکی اثر بگذارد. بنابراین، می‌توان فرضیه ساختارگرایی را به‌عنوان یک مدل ترکیبی توصیف کرد که برخی از ایده‌های رویکرد پول‌گرایی و تطابق‌گرایان را هم در بر می‌گیرد.

▣ نرخ ارز و شاخص نرخ کالاها و خدمات

در اقتصادهای رقابتی توسعه‌یافته، معمولا تغییرات پولی عامل تاثیرگذار بر نرخ ارز محسوب می‌شوند. به‌ویژه نظریه پولی تراز پرداخت‌ها و مدل‌های پولی تعیین نرخ ارز که بر نظریه برابری قدرت خرید مبتنی هستند، بر این مسئله صحه می‌گذارند؛ یعنی، پیش‌تر افزایش حجم پول در جریان با ثابت بودن سایر شرایط موجب تورم داخلی می‌شود و این خود کالای داخلی را گران‌تر و کالاهای رقیب داخلی را ارزان‌تر می‌سازد. بنابراین تقاضای اسعار خارجی را افزایش می‌دهد و در صورت وجود شرایط رقابتی در قلمرو تجارت خارجی، موجب گران شدن اسعار خارجی می‌شود.

همچنین، تاثیر نرخ ارز بر تورم به انتخاب رژیم نرخ ارز در یک کشور بستگی دارد. تغییرات نرخ ارز به‌طورمستقیم و غیرمستقیم تاثیر زیادی بر اقتصاد خواهد داشت. در سیستم نرخ‌های شناور ارز، نوسانات نرخ ارز می‌تواند از طریق تقاضا و عرضه کل بر سطح قیمت‌ها تاثیر بگذارد. از نظر عرضه کل، کاهش ارزش پول داخلی می‌تواند به‌شکل مستقیم از راه کالاهای وارداتی که مصرف‌کنندگان داخلی پرداخت می‌کنند، بر نرخ اثر بگذارد. با این حال، این شرایط، زمانی روی می‌دهد که این کشور از جمله کشورهای دریافت‌کننده قیمت‌های بین‌المللی باشد. تاثیر غیرمستقیم کاهش ارزش پول در برابر سطح نرخ کشورها را هم می‌توان از نرخ کالاهای سرمایه‌ای واردشده توسط تولیدکننده به‌عنوان ورودی مشاهده کرد. تضعیف نرخ ارز موجب گران شدن نرخ نهاده‌ها و در نتیجه افزایش هزینه تولید می‌شود. پس تولیدکنندگان هزینه کالاها را بالا می‌برند که بر سطح کل قیمت‌ها می‌افزاید.

در سال ۱۳۹۹ ، هاشمی و همکاران رابطه تورم و نرخ ارز را با در نظر گرفتن شاخص فشار بازار ارز و درجه مداخله بانک مرکزی در اقتصاد برای سال‌های ۷۰ تا ۹۷ نشان می‌دهد. بازار ایران در ۹۱ فصل از ۱۱۱ فصل، افزایش فشار در بازار ارز را تجربه کرده است تا از ارزش ریال کاسته نشود. از محل درآمد نفت، یک تکانه وارده از ناحیه فشار بازار ارز و یک تکانه واحده از ناحیه مداخله بانک افزایش ۲۸ و ۵۲ درصدی در تورم ایجاد می‌کند.

کمیجانی و عزیزنژاد در سال ۹۶ اثرات نوسانات ارزی را روی برخی متغیرهای کلان اقتصادی به‌دست آوردند. این مطالعه نشان می‌دهد که در سال‌های ۸۹ تا ۹۱ نوسانات نرخ حقیقی ارز در اقتصاد ایران به‌ترتیب روی تغییرات نرخ سود سپرده‌های کوتاه‌مدت و نرخ تورم تولیدکننده بیشترین تاثیر را داشته است.

نقدینگی نقشی کوتاه‌مدت در نرخ تورم دارد

برخی اقتصاددانان در حالی همواره تورم بالا در ایران را محصول رشد نقدینگی می‌دانند که نمی‌توانند به این سوال پاسخ دهند که همیشه در ایران، رشد نقدینگی عامل افزایش نرخ تورم بوده است.

در سال‌های ۸۲-۹۱، ۸۴-۸۵ و ۹۰-۹۱ تورم کشور تا حد بیشتری وابسته به نقدینگی و رشد آن بود،اما در سال‌هایی که اقتصاد ایران با جهش‌های تورمی بالاتر از متوسط مواجه شده، ملاحظه می‌شود که از سال ۷۲ تا ۷۶ و ۹۱ تا ۹۲، ۹۷ و ۹۸ تورم تاثیر کمتری از رشد نقدینگی دیده است.

از سال ۶۷ تا ۹۲ شواهد مطالعه اخیر و تجربی نشان می‌دهند که در مقاطعی جهش نرخ تورم در کشور کاهنده بوده، جهش در رشد نقدینگی دیده نشده و شواهد به‌دست‌آمده تاییدی بر این گزاره است که رشد نقدینگی در ایران عامل توضیح‌دهنده جهش‌های تورمی نیست. به زبان دیگر، نتیجه اخیر این است که تورم این ایده را تقویت می‌کند که تورم ایران تنها یک پدیده پولی نیست، دوم اینکه نقدینگی در اقتصاد ایران مطابق با نظرات پساکینزی، درون‌زا است و در دوران سازکار انتقال و تعدیل اقتصاد و زمان‌های عدم‌تعادل و بی‌ثباتی، انفعال پولی یک واقعیت مسلم است، را تقویت می‌کند.

همچنین شواهد حاکی از آن است که اقتصاد هرگاه با جهش‌های تورمی مواجه شده است، شاهد بی‌ثباتی‌هایی در نرخ ارز بوده‌ایم و نرخ ارز در طول این سال‌ها به‌شدت زیاد شده و بنابراین، این مسئله مطرح می‌شود که آیا در سالیان اخیر تغییرات نرخ ارز به‌عنوان یکی از عوامل تعیین‌کننده طرف عرضه در افزایش نرخ تورم موثر بوده است یا خیر؟

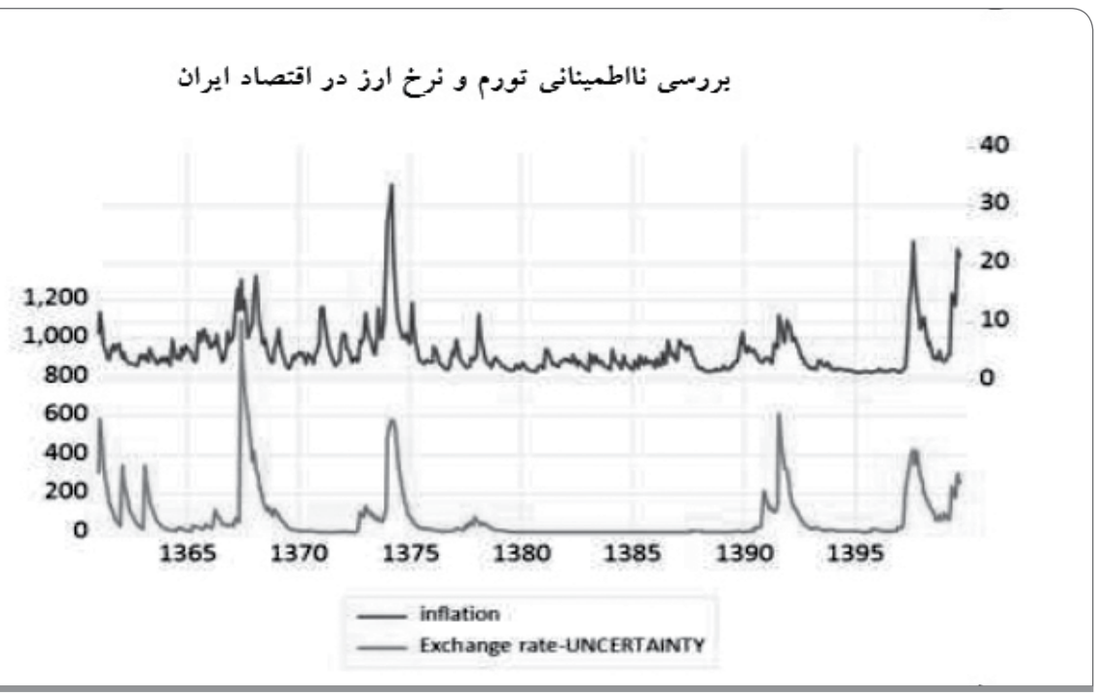
بررسی‌ها نشان می‌دهد از سال ۶۶ تا ۹۱ ، کمابیش هر ساله نرخ ارز و تورم به‌صورت هم‌جهت حرکت کرده‌اند. بر این اساس، تغییرات هریک از متغیرهای ذکرشده، تغییر متغیر دیگر را به‌دنبال داشته است. در کوتاه‌مدت، شوک‌های ارزی اثر چشمگیرتری بر نرخ تورم داشتند؛ مانند سال‌های ۷۴، ۹۱ و ۹۸. در میان‌مدت (۱۲ تا ۴۸ماهه) نیز علیت از نرخ ارز به تورم در سال‌های ۷۴ تا ۸۲ و ۹۰ تا ۹۷ و در بلندمدت علیت از نرخ ارز به تورم در سال‌های ۷۴ و ۹۲ مشاهده می‌شود.

به‌عبارت‌ساده‌تر، در این سال‌ها نوعی رفتار متقابل میان متغیرهای نرخ ارز و تورم مصرف‌کننده وجود دارد. در ابتدا نرخ ارز منجر به افزایش نرخ تورم مصرف‌کننده شده و پس از آن افزایش نرخ تورم در بازه بسیار بلندمدت فشار برای افزایش نرخ ارز را به‌دنبال داشته است. بنابراین، باتوجه به نتایج به‌دست‌آمده یک عامل دیگر، طرف عرضه است که تورم ایجاد می‌کند و عامل پولی نیست. بر این اساس، نتایج نشان می‌دهد که رابطه علی تورم و نرخ ارز اقتصاد ایران بسیار پایین است.

شوک و تعدیل ساختاری تورم‌زا است

بررسی‌های بیشتر حاکی از آن است که در سال‌های۷۴_۷۳، ۱۴۰۱-۹۲، ۹۷ و ۹۹-۹۸ به‌دلیل سیاست تعدیل ساختاری، تحریم و کاهش درآمدهای نفتی و به‌تبع آن، کمبود درآمدهای ارزی، دسترسی به منابع ارزی محدود و نرخ ارز دچار جهش‌های زیادی شد و در این دوره، نااطمینانی ارزی و تورمی به‌شدت افزایش یافت و افزایش نرخ ارز در شرایطی که نااطمینانی ارزی و تورمی همراه آن باشد، با شدت بیشتری بر نرخ تورم اثر خواهد گذاشت.

به‌طورکلی باتوجه به شواهد به‌دست‌آمده در زمینه ریشه تورم بالا در ایران می‌توان گفت زمانی که نرخ تورم جهش پیدا می‌کند و به اعداد بالاتر از متوسط تورم می‌رسد، همانند زمانی که میانگین نرخ تورم اعداد پایین‌تری را نشان می‌دهد، دیگر متغیرهای پولی نمی‌توانند توضیح‌دهنده باشند. همچنین، درباره ریشه‌یابی تورم می‌توان گفت در سال‌های گذشته به‌دلیل تعدیل ساختاری و کاهش درآمدهای نفتی، تقاضای ارز خارجی از عرضه آن بیشتر شده بود و ما شاهد بی‌ثباتی‌هایی در نرخ ارز بودیم. از این‌رو بی‌ثباتی و تغییرات نرخ ارز و شاخص‌های مربوط به آن تنها از شرایط پولی پیروی نمی‌کند. به این ترتیب، ثبات نرخ‌های ارز به ثبات قیمت‌ها و محدود شدن دنباله‌روی پولی شده و تورم حاصل از آن، خود موجب تغییر بیشتر نرخ ارز در دوره آینده می‌شود.

تورمی خاص اقتصاد ایران

یک سوال مهم که درباره اقتصاد ایران و مشکل تاریخی آن یعنی نرخ بالای تورم می‌تواند مطرح شود، این است که آیا تورم در اقتصاد ایران فقط پولی است؟ پژوهش‌های انجام‌شده اغلب در زمینه تورم، ریشه آن را پولی نشان می‌دهند. این در حالی است که براساس نتایج حاصل از یک مطالعه دانشگاهی، در بلندمدت، علیت معکوس از تورم به نقدینگی دیده می‌شود. همچنین، رشد نرخ ارز بر تورم در فرکانس‌های مختلف اثر دارد. بر این اساس، باتوجه به تاثیر بلندمدت تکانه وارد از طرف نرخ ارز، یکی از دلایل مزمن‌شدن تورم در ایران، تاثیرگذاری متغیر نرخ ارز بر تورم است و به‌همین‌دلیل، تورم نتیجه سیاست‌های فقط پولی نیست.

بررسی رابطه میان نرخ ارز و تورم نشان می‌دهد که تکانه‌های رشد نرخ ارز بر تورم موثر است؛ به‌گونه‌ای که نرخ ارز در کوتاه‌مدت و بلندمدت اثر معناداری بر تورم داشته و یافته‌های تجربی نیز بر این واقعیت دلالت دارد که تورم‌های بیش از ۳۰ تا ۴۰ درصدی که از سال ۹۷ تجربه شده، نتیجه نوسان و بی‌ثباتی نرخ ارز بوده است.

بر این اساس، می‌توان گفت زمانی تورم ناشی از افزایش نقدینگی است که پول کاملا فعال بوده، سرعت گردش آن ثابت و تابع تقاضای پول باثبات باشد، اما در ایران بخشی از پول منفعل است، سرعت آن سیال و تابع تقاضای پول نیز باثبات نیست. ضمن اینکه، تورم حاصل اختلالات سمت عرضه و نه انبساط اجزای تقاضای کل است، اصرار بانک مرکزی بر عدم‌همسازی با انبساط نقدینگی در مقابل معضل تورم هم کم‌اثر است.

همچنین، بدهی دولت و کسری بودجه به‌دلیل نرخ پایین ارز و انرژی نیست و ریشه در وضعیت ناصحیح مالیات‌ستانی و عدم‌شفافیت بودجه دارد. از سوی دیگر، بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی نیز معلول استفاده‌های سوداگرانه پرسود از نقدینگی توسط عوامل نامولد و سوداگر است. در ایران که بیشتر قیمت‌ها به‌شکل مستمر در حال افزایش هستند، تغییر چند نرخ کلیدی، نرخ سایر کالاها و خدمات را هم متاثر می‌کند. از همین‌رو، توصیه می‌شود از بکارگیری سیاست‌های تورم‌زا و شوک‌درمانی‌های بدون بستر اجتناب شود.

بررسی مزایای عضویت ایران در جمع اقتصادهای نوظهور

دستاورد «سیاسی» بریکس بزرگ‌تر از «اقتصادی» است

یک کارشناس اقتصاد با مثبت شمردن عضویت ایران در بریکس، درباره دستاوردهای اقتصادی این مسئله گفت: شاید دستاوردهای اقتصادی عضویت ایران در پیمان‌ها و اتحادیه‌های بین‌المللی در سایه تحریم‌ها، کمتر از انتظار باشد و در شرایط عادی بتوان دستاوردهای بالاتری را کسب کرد، اما عضویت در این پیمان‌ها از منظر سیاسی دارای اهمیت بالایی است. هادی حق‌شناس، از مدیران دولتی و استاندار پیشین گلستان، در ادامه اظهار می‌کند: اتحادیه بریکس دربرگیرنده ۵ اقتصاد بزرگ نوظهور، یعنی برزیل، روسیه، هند، چین و افریقای‌جنوبی است. اعضای بریکس همواره در پی رفع عدم‌تعادل و نارسایی در نظم مالی جهانی موجود بوده‌اند و در این مسیر، پیوسته از سیستمی فراگیرتر و عادلانه‌تر حمایت کرده‌اند؛ سیستمی که به اقتصادهای نوظهور، قدرت تصمیم‌گیری بیشتری در موسسات مالی بین‌المللی اعطا کند. افزون بر این، تقویت تجارت و سرمایه‌گذاری درون‌گروهی از طریق کاهش موانع تجاری، ترویج مبادلات ارزی و افزایش همکاری در زمینه‌هایی مانند فناوری و نوآوری در میان اولویت‌های این گروه قرار دارد. همچنین، بریکس بر همکاری در بخش‌های مختلف از جمله کشاورزی، انرژی و علم و فناوری به‌منظور تقویت رشد و توسعه متقابل تاکید دارد؛ بنابراین ایران هنگامی که موفق می‌شود به عضویت این اتحادیه در آید، یعنی به جمع کشورهایی که در مقابل بلوک حاکم بر جهان، یعنی بلوک غرب به رهبری ایالات متحده قد علم کرده‌اند، پیوسته است. تعدادی از اعضای بریکس مانند ایران دچار تحریم‌های ظالمانه شده‌اند و دیگر کشورها هم به روند فعلی اداره جهان انتقاد دارند. این کشورها با غرب از نظر سیاسی چالش‌های گوناگونی دارند که عضویت ایران در میان آنها پیام مشخص خود را هم منعکس می‌کند؛ بنابراین عضویت ایران در بریکس دارای بار و معنی سیاسی قابل‌توجهی است؛ البته مزایای اقتصادی این عضویت نیز قابل‌کتمان نیست. آنچه در ادامه می‌خوانید متن کامل گفت‌وگوی صمت با هادی حق‌شناس، کارشناس اقتصاد است.

◉ این روزها پیوستن ایران به کشورهای عضو پیمان بریکس، بحث‌های فراوانی ایجاد کرده است. به‌نظر شما عضویت ایران در این دست از پیمان‌های بین‌المللی چه دستاوردی خواهد داشت؟

واقعیت این است که در ۲ سال گذشته ما با دو اقدام مهم و مشخص در دستگاه دیپلماسی دولت سیزدهم مواجه بوده‌ایم؛ یکی پذیرش عضویت جمهوری اسلامی ایران در پیمان شانگهای و دیگری عضویت در بریکس. هرچند انتقاداتی به عملکرد دستگاه وزارت خارجه وارد است، اما ورود ایران به جمع اعضای پیمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در نهایت به سود اقتصاد خواهد بود.

ایجاد پیمان‌های دو یا چندجانبه از این جهت حائزاهمیت است که طرفین فرصت استفاده از امتیازهای اقتصادی یکدیگر را فراهم می‌کنند و تجارت میان طرفین آسان‌تر از تجارت با دیگر کشورها می‌شود. به این ترتیب پیمان‌هایی چون بریکس یا شانگهای فرصت تجاری را برای اعضای خود به‌وجود می‌آورند که مشمول بازرگانان کشورهای غیرعضو این پیمان‌ها نمی‌شود. جهان امروز، شرایطی به‌وجود آورده که ماندن در انزوای تحمیلی اقتصادی، به زیان اقتصاد تمام می‌شود و ورود به این پیمان‌ها، به‌معنای یافتن راه‌ها و منافذی برای خروج از این وضعیت است، به همین دلیل در اینکه اقدامات موردبحث، مطلوب هستند، نباید لحظه‌ای تردید کرد. اگر بعدها نیز کسی بخواهد کارنامه دیپلماتیک دولت سیزدهم را بررسی کند، به‌طور حتم عضویت در شانگهای و بریکس را دو گام مثبت ارزیابی خواهد کرد.

◉ مزایایی که از این عضویت‌ها به اقتصاد ایران خواهد رسید، چه هستند؟

بهره‌مندی کامل از مزایای یک قرارداد یا پیمان، نیاز به وجود یک شرایط متعارف و به‌اصطلاح نرمال در کشور و در منطقه دارد. امروز چه عضویت در شانگهای و بریکس و چه هر اقدامی که منجر به تسهیل و توسعه بازرگانی شود، اقدامی مثبت است، اما برای بهره از ظرفیت‌های این الحاقات بین‌المللی باید محدودیت‌های ناشی از تحریم‌ها نیز برطرف شوند.

البته عضویت در پیمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی یکی از شروط و پیش‌نیازهای توسعه تجارت با جهان است و در عین حال باید به نکاتی که در بیانیه‌ها و تعهدنامه‌های مشترک می‌آید نیز توجه کرد. به‌عنوان نمونه بریکس ضمن ابراز خوشحالی از پذیرفتن رسمی ایران در جمع اعضای این سازمان، در بیانیه پایانی اجلاس، توصیه کرد برای استفاده بیشتر ایران از ظرفیت‌های کشورهای عضو این پیمان، دوباره برجام احیا شود؛ بنابراین می‌توان گفت پذیرفته شدن و عضویت در پیمان‌ها، یک شرط لازم برای برقراری رابطه و افزایش تجارت میان اقتصادهای مختلف است، اما شرط کافی نیست و برای فراهم کردن زمینه‌های مراوده مالی میان کشورهای مختلف راهی جز رفع محدودیت‌های ناشی از تحریم و حل موضوع FATF نیست.

> حتی صرف حضور در اتحادیه‌ها و پیمان‌های بین‌المللی یا پذیرش عضویت ایران در این اتحادیه‌ها، در توسعه روابط بین‌الملل موثر است

به‌عنوان نمونه در حال حاضر هیچ کشوری به اندازه عراق، با دولت ایران روابط خوب و حسنه ندارد؛ با این حال نمی‌تواند منابع ما را به خودمان بدهد. حتی در ماجرای آزادسازی منابع کشور از بانک‌های سئول هم مشاهده کردیم که غرب دست ما را کاملا باز نگذاشت و این پول‌ها در کشور ثالثی مانده و صرف خرید و واردات کالاهای موردنیاز و دارو خواهد شد.

به این ترتیب باید بپذیریم موانع زیادی در برقراری رابطه طبیعی اقتصادی با دیگر اقتصادهای جهان داریم. ما نمی‌توانیم مانند کشورهای دیگر وارد مراودات اقتصادی بین‌المللی شویم و از ظرفیت‌هایی که اقتصاد جهانی برای‌مان ترتیب داده، بهره بگیریم.

بر همین اساس می‌توان گفت عضویت در این پیمان‌های بین‌المللی در شرایطی فعلی، نمی‌تواند به اندازه‌ای که در یک شرایط نرمال و غیرتحریمی به عضویت آنها در می‌آییم، به ما منفعت برساند.

اقتصاد ایران برای داشتن یک وضعیت عادی و حرکت به سمت توسعه و پیشرفت، نیاز به برقراری رابطه با کشورهای دیگر و اقتصادهای مختلف دارد. همچنین برای استفاده حداکثری از ظرفیت‌های موجود اقتصاد جهانی باید بتوان موانع موجود در تجارت خارجی را مرتفع کرد.

◉ در شرایط فعلی چه عاملی مانع استفاده حداکثری اقتصاد ایران از ظرفیت چنین پیمان‌های بین‌المللی می‌شود؟

ایران در این سال‌ها عضو اتحادیه‌ها و پیمان‌های مختلفی شده که حتی عضویت صرف و حضور نمادین در آنها هم به سود کشور است. به‌هر روی امروز غرب و به‌طور مشخص ایالات متحده امریکا، ایران را زیر فشار حداکثری قرار داده و مانع برقراری روابط بین‌المللی کشورها با ایران می‌شوند؛ بنابراین صرف حضور در این پیمان‌ها یا پذیرش عضویت ایران، در توسعه روابط بین‌الملل بی‌اثر نیست و مانع از تحقق کامل اهداف امریکا در اعمال محدودیت برای اقتصاد ایران می‌شود.

به‌دنبال پیگیری‌ها در دولت گذشته ایران به عضویت پیمان اوراسیا در آمد. پیش از انقلاب نیز عضویت در پیمان اکو، از مهم‌ترین عضویت‌های ایران در پیمان‌های بین‌المللی بود.

پس همان‌طور که مشاهده می‌کنیم در دوره‌های مختلف حاکمان و دولت‌ها تمایل به عضویت در برخی از این پیمان‌ها داشته‌اند. همان‌طور که در پاسخ سوالات پیش هم گفتم، اقتصاد ایران با ابزاری چون تحریم‌های ظالمانه، به سمت انزوای حداکثری سوق داده می‌شود که شکست این سیاست بدون توسعه روابط متناسب با کشورهای جهان، ممکن نیست.

هرچند توسعه روابط اقتصادی ایران با همسایگان پرتعدادمان ممنوع نیست و مشکلی میان ما و همسایگان نیز وجود ندارد، اما انعقاد پیمان‌های دوجانبه یا منطقه‌ای تسهیلگر روابط اقتصادی و تجاری میان طرفین است و به‌نوعی مشوقی برای افزایش همکاری‌ها به حساب می‌آید. مشکلاتی که تحریم‌ها برای اقتصاد ما به‌وجود آورده بیشتر در زمینه جذب سرمایه‌گذاری، افزایش هزینه مبادله پول و مسائلی از این دست هستند. به این ترتیب با رفع مشکل تحریم، اقتصاد ایران می‌تواند از فرصت‌های پیمان‌های موردبحث استفاده حداکثری داشته باشد و تحت تحریم، این پیمان‌ها اثرات شگرفی در میان‌مدت بر روند تجاری کشور نخواهند گذاشت.

◉ با استناد به گفته شما، بدون لغو تحریم‌ها، عضویت در بریکس، شانگهای و حتی کشورهای اوراسیا از اهمیت قابل‌انتظار برخوردار نیست؟

شاید دستاوردهای اقتصادی عضویت ایران در این پیمان‌ها و اتحادیه‌های بین‌المللی در سایه تحریم‌ها، کمتر از انتظار باشد و در شرایط عادی بتوان دستاوردهای بالاتری را کسب کرد، اما عضویت در این پیمان‌ها از منظر سیاسی دارای اهمیت بالایی است.

درباره بریکس، این اتحادیه شامل ۵ اقتصاد بزرگ نوظهور، یعنی برزیل، روسیه، هند، چین و افریقای‌جنوبی است. اعضای بریکس همواره در پی رفع عدم‌تعادل و نارسایی موجود در نظم مالی جهانی بوده‌اند و در این مسیر، پیوسته از سیستمی فراگیرتر و عادلانه‌تر حمایت کرده‌اند؛ سیستمی که به اقتصادهای نوظهور، قدرت تصمیم‌گیری بیشتری در موسسات مالی بین‌المللی اعطا کند. افزون بر این، تقویت تجارت و سرمایه‌گذاری درون‌گروهی از طریق کاهش موانع تجاری، ترویج مبادلات ارزی و افزایش همکاری در زمینه‌هایی مانند فناوری و نوآوری در میان اولویت‌های این گروه قرار دارد. همچنین بریکس بر همکاری در بخش‌های مختلف از جمله کشاورزی، انرژی و علم و فناوری به‌منظور تقویت رشد و توسعه متقابل تاکید دارد.

ایران وقتی موفق می‌شود به عضویت این اتحادیه در آید، یعنی به جمع کشورهایی که در مقابل بلوک حاکم بر جهان، یعنی بلوک غرب به رهبری ایالات متحده قد علم کرده‌اند، پیوسته است. تعدادی از اعضای بریکس مانند ایران دچار تحریم‌های ظالمانه شده‌اند و دیگر کشورها هم به روند فعلی اداره جهان انتقاد دارند. این کشورها با غرب از نظر سیاسی چالش‌های گوناگونی دارند که عضویت ایران در میان آنها پیام مشخص خود را هم منعکس می‌کند؛ بنابراین عضویت ایران در بریکس دارای بار و معنی سیاسی قابل‌توجهی اس؛ البته مزایای اقتصادی این عضویت نیز قابل‌کتمان نیست.

◉ آیا در فرآیند اختلاف چین با ایالات متحده یا برزیل، اختلافی آنتاگونیستی (قهرآمیز) مشاهده می‌کنید؟

به هیچ وجه چنین نیست و گاهی مسئله میان آنها اختلاف برادرانه و حتی اختلاف بر سر منافع یک شراکت است. ضمن اینکه به‌خوبی می‌دانیم میان کشورهای عضو بریکس، درک مشترکی در زمینه غرب وجود ندارد و این جبهه‌ای ایدئولوژیک و منسجم نیست. اعضای این نهاد بیشتر از هر چیزی می‌خواهند بگویند کشورهای قدرتمند نباید تا جایی که می‌توانند در کار کشورهای دیگر مداخله کنند.

این چالش‌ها به هیچ وجه چالش‌هایی رادیکال که منجر به نابودی یکی از طرفین شود، نبوده و نیست. چالش‌های موردبحث شراکتی و رفاقتی هستند؛ همچنان که باوجود همه بحث‌ها میان پکن و واشنگتن، جمهوری خلق چین بیشترین ذخایر خود را به‌شکل دلار در امریکا نگه می‌دارد و این کشورها بزرگ‌ترین شرکای تجاری یکدیگر هستند. حتی اگر این دو قدرت، از سهمی که هر کدام از کیک اقتصاد جهانی می‌برند، ناخرسند باشند هم موافق زدن زیر میز نیستند.

در این میان ایران کشوری است که نتوانسته از ظرفیت‌های اقتصاد جهانی برای توسعه بهره ببرد و گاهی از ظرفیت‌های بالقوه و موجود نیز به‌نحو شایسته‌ای استفاده نکرده، به همین دلیل مشکلاتی برای پیشرفت و توسعه داریم. به‌طور مثال از سال ۹۷ دولت‌ها نتوانستند متناسب با ظرفیت‌های سرزمینی، نفت و گاز صادر کنند و منابع ارزی حاصل از آن را به کشور برگردانند. ما نتوانستیم در حد نیاز و به اندازه همسایگان در مخازن مشترک گاز و نفت سرمایه‌گذاری کنیم و به‌مراتب کمتر از همسایگان نیز از مخازن مشترک بهره‌برداری کرده‌ایم.

در این سال‌ها نه‌تنها موفق نشدیم سرمایه موردنیاز برای توسعه را جذب کنیم، بلکه زیرساخت‌های کشور دچار مشکل شده و امروز صنایع به‌مراتب بیشتر از ۱۵ سال پیش از نظر فناوری روز، عقب‌مانده محسوب می‌شوند.

> ماندن در انزوای تحمیلی اقتصادی، به زیان اقتصاد است و ورود به این پیمان‌ها، به معنای یافتن منافذی برای خروج از این وضعیت است

حتی از زیرساخت‌های بخش حمل‌ونقل، باتوجه به اهمیت ژئواستراتژیک ایران، بهره‌برداری لازم نشده و صنعت حمل‌ونقل هوایی و دریایی ایران به‌مراتب عقب‌تر از چیزی است که انتظار آن می‌رفت. در کل تحریم‌ها به‌طور جدی زیرساخت‌های ما را هدف گرفتند و کشور در این بخش‌ها با مشکلات جدی مواجه است.

این موارد نشان می‌دهند تحریم‌ها اثر واقعی بر اقتصاد داشته و پیش‌نیاز رفع مشکلات فعلی، رفع تحریم‌ها است؛ بنابراین پذیرفتن پیمان‌های دو و چندجانبه و عضویت در اتحادیه‌ها حتما خوب و مطلوب است، اما برای بهره حداکثری از ظرفیت‌ها باید زمینه‌ها و بسترهای لازم در داخل نیز فراهم شود.

بریکس هرچند به روند غرب در اداره جهان امروز انتقاد دارد، اما از تعامل اعضای خود با غرب نیز ممانعت نمی‌کند، به همین دلیل چین که قدرتمندترین عضو بریکس است مهم‌ترین شریک تجاری ایالات متحده اروپا هم به حساب می‌آید. بریکس برای همکاری میان اعضای خود و ایجاد جبهه‌ای علیه غرب شکل گرفته و برای اعضایش تسهیلاتی قائل شده، اما مانع روابط کشورها با یکدیگر هم نیست؛ بنابراین اگر امریکا برای مقابله با توسعه روابط بین‌المللی کشورهای عضو بریکس با ایران از ابزار تحریم‌ها استفاده کند، اعضای بریکس هم نمی‌توانند نسبت به این رویه بی‌تفاوت بمانند.

برخی تاکید دارند نزدیکی به کشورهای آسیا، افریقا و امریکای لاتین اقدامی مناسب است. عده‌ای نیز با تاکید بر تولیدات اقتصاد ایران، بازارهای افریقایی و کشورهای درحال توسعه را برای فروش کالاهای ایرانی مناسب‌تر از بازار کشورهای پیشرفته و ثروتمند می‌دانند. مزیت اقتصاد ایران در همکاری با کدام کشورها است؟

اینکه یک اقتصاد در چارچوب همکاری با چه اقتصادهایی می‌تواند دستاوردهای بیشتری داشته باشد، موضوع تحقیقات فراوانی است. به‌طور اجمالی مزیت اقتصاد ایران در صنایع نفت، گاز، پتروشیمی و معدن است. در عین حال حوزه ترانزیت و گردشگری نیز از مزیت‌های سرزمینی ایران به‌شمار می‌روند و می‌توانند آورده اقتصادی را بیشتر کنند.

در طرف مقابل بهتر است ما با کشورهایی وارد شراکت اقتصادی شویم که به یک مبادله مطلوب دست پیدا کنیم؛ یعنی در بخش‌های دارای مزیت در اقتصاد ایران، سرمایه‌گذاری کنیم و با شناسایی بازارهای هدف و نیاز و سلیقه مشتریان، به تولید کالاهای صادرات‌محور بپردازیم.

◉ در حال حاضر کشورهای مختلف، از جمله کشورهای فقیرتر و در حال توسعه می‌توانند بخشی از اقتصاد ایران را با تقاضای مضاعف مواجه کنند.

در مقابل ایران در سایه محدودیت‌های ناشی از تحریم، دچار عقب‌ماندگی در فناوری تولید شده و برای بروزرسانی تجهیزات و ماشین‌آلات نیاز به برقراری روابط حسنه دارد. در این بین کشورهای غربی بهتر از اقتصادهای دیگر نقاط جهان می‌توانند نیاز ما به فناوری را مرتفع کنند.

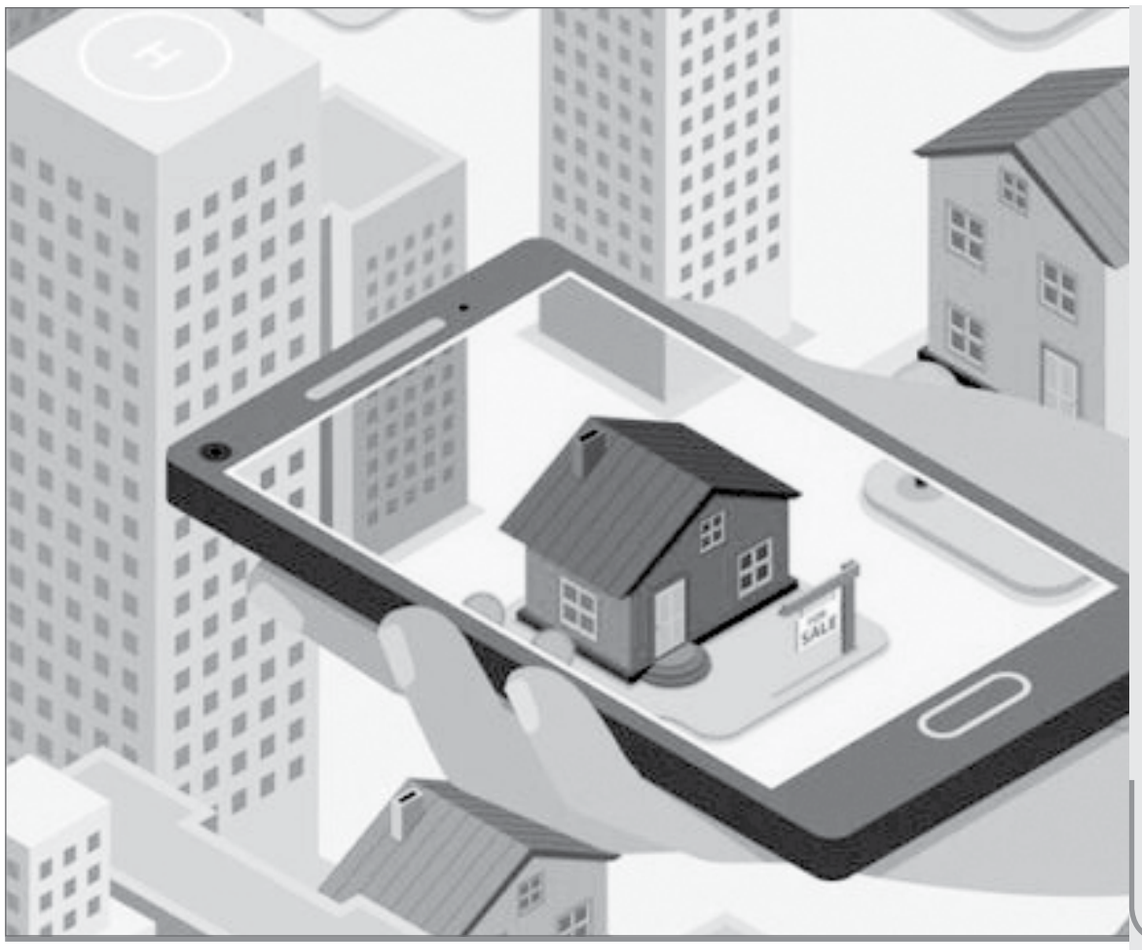
برخی کشورهای صاحب فن و فناوری نیز ممکن است در این فهرست قرار بگیرند که می‌توان با شناسایی نیاز بازارهای کشورهای هدف و برقراری مبادلات تجاری، به ورود فناوری هم کمک کرد. این وضعیت مطلوب‌ترین حالت مبادله است، زیرا رفع نیازهای اقتصادی طرفین می‌تواند به حل مشکلات سیاسی هم بینجامد.

در روابط بین کشورها می‌گویند بهترین شاخص و عیار برای میزان موفقیت یک رابطه، منافع ملی و در واقع سود اقتصادی آنها است و کشورها روابط خود را در جهان امروز بر این مبنا تنظیم می‌کنند. این مسئله اگر در کشور ما هم به‌طور جمعی فهم شود، می‌تواند گام مهمی در جهت توسعه به شمار آید. در جهان امروز، ایران نیاز به بهبود وضعیت نسبت به گذشته است که تحقق این مهم با میدان‌داری رقبا و از دست دادن فرصت‌ها بسیار دشوارتر خواهد شد.

در جهان امروز

تاثیر فناوری اطلاعات بر بازار مسکن بررسی شد

پلتفرم‌ها، رقیب دلالان بازار ملک

اغلب کارشناسان معتقدند، حرکت به‌سمت کاهش واسطه‌ها به‌گونه‌ای که کالاها و خدمات با واسطه کمتری در اختیار مردم قرار بگیرند، کمک بیشتری به کاهش نرخ و تامین منافع عمومی می‌کند و در نهایت، به بهبود کیفیت منجر می‌شود. یکی از راهکارهای کاهش این واسطه‌ها استفاده از پلتفرم‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات است که می‌توانند جایگزین و رقیب سازکار رایج مشاوران املاک باشند. در حال حاضر نیز بخشی از نابسامانی‌های بازار مسکن را می‌توان ناشی از فعالیت مشاوران املاک و منافع آنها دانست. به‌عنوان‌مثال، کمیسیون مشاوران املاک به نرخ مسکن پیوند داده شده، در حالی که باتوجه به خدمت ثابت و روتین ارائه‌شده توسط مشاوران املاک، نباید ارتباطی میان کمیسیون و نرخ مسکن وجود داشته باشد. از نظر مردم، استفاده از سامانه‌هایی که کاهش هزینه‌های مصرف‌کننده را دربردارد و باعث می‌شود افراد کمیسیون کمتری برای معاملات مسکن پرداخت کنند، پدیده‌ای مطلوب است. با اینکه پلتفرم‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات نمی‌توانند سوداگری در بخش مسکن را به‌طورکامل از بین ببرند، اما به‌اعتقاد کارشناسان، گامی رو به جلو در شفاف‌سازی اطلاعات هستند. بنابراین، مهم‌ترین و مثبت‌ترین عملکردی که این پلتفرم‌ها می‌توانند داشته باشند، این است که جریان اطلاعات را شفاف کنند.

صمت به نقش اپلیکیشن‌ها در نظم‌بخشی و کنترل نرخ در بازار مسکن پرداخته است.

املاکی‌ها مخالف هستند

حمید چرم‌فروشان از فعالان استارت‌آپی در حوزه املاک در گفت‌وگو با صمت گفت: به‌طورعموم می‌توان با بهره‌گیری از دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌ها برمبنای فناوری اطلاعات در حوزه مسکن و املاک یعنی خریدوفروش و رهن و اجاره به شفاف‌سازی رسید، اما نمی‌توان به کنترل نرخ پرداخت، در واقع می‌توان از طریق هولوگرام یا کد رهگیری قولنامه‌های مسکن فرآیند رهن و اجاره را هوشمندسازی کرد و با پلتفرم‌هایی چنین فرآیندی را تحت‌نظارت و کنترل درآورد.

نظم‌بخشی با کمک فناوری اطلاعات

این فعال در عرصه فناوری اطلاعات گفت: در واقع می‌توان در مسیر شفاف‌سازی قیمت‌های واقعی اجاره از فناوری اطلاعات بهره کافی گرفت. برای اجرایی کردن چنین پلتفرم‌هایی مشکل در ایجاد زیرساخت‌ها لازم نیست، بلکه معضل اصلی در روند اجرای آن است. به‌قدر کافی دانش و زیرساخت فنی لازم را در کشور برای ایجاد یک شبکه جامع در رهن و اجاره املاک به‌ویژه املاک مسکونی داریم. معضل اصلی در دریافت اطلاعات اولیه براساس کد رهگیری یا همان هولوگرام قراردادهای رهن و اجاره است. گفتنی است، ۹۰ درصد این قراردادها فاقد کد رهگیری هستند و در کل کشور، تنها ۱۰ درصد قراردادها دارای این کد هستند.

چرم‌فروشان گفت: بیشتر مشاوران املاک برای پیوستن به این اکوسیستم امتناع می‌کنند، چراکه منجر به شفاف‌سازی اطلاعات و در نهایت اخذ مالیات می‌شود و آنها در صورت پیوستن به چنین شبکه‌هایی هم، اطلاعات کامل ارائه نمی‌دهند، بنابراین مشاوران املاک سد بزرگ اجرایی کردن طرح کنترل و ساماندهی اجاره‌بهای املاک مسکونی از طریق پلتفرم‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات با کمک دانش‌بنیان‌ها، هستند.

حوزه کاری مشاوران املاک بیشتر فضایی سنتی است و بسیاری از افرادی که در این زمینه مشغول به فعالیت هستند، نگرش مثبتی به انجام کارهای‌شان در فضای آنلاین ندارند. این یکی از چالش‌های مهمی است که در ابتدای کار بسیاری از فعالان عرصه فناوری اطلاعات و مسکن در قالب دانش‌بنیان‌ها با آن روبه‌رو بوده‌اند. از نظر بسیاری از مشاوران املاک که به آنها مراجعه می‌کردیم، کار در فضای آنلاین بی‌فایده است و به‌هیچ‌عنوان نظر مثبتی درباره آن ندارند.

استارت‌آپ‌ها مشکل را حل می‌کنند

وی افزود: به‌طورکلی در زمینه تسهیلگری رهن و اجاره، فعالیت‌های نوآورانه زیادی را می‌توان انجام داد، برای مثال، اگر مستاجران خواهان ارائه رهن زیاد در قبال پرداخت اجاره کم هستند، می‌توان با یک واسطه به‌نام کارگزاری بورس چنین اتفاقی را به‌راحتی رقم زد. در واقع استارت‌آپ‌ها می‌توانند این افراد را به کارگزاران بورس متصل کنند تا با پرداخت پول رهن و کارکرد آن، اجاره موجران را پرداخت کنند. مستاجرانی که توانایی ارائه رهن زیاد را نداشته باشند، می‌توانند از طریق کارگزارانی که استارت‌آپ‌ها واسطه بین آنها بودند، اقدام کنند و به‌عبارت روشن‌تر، خانه از طریق کارگزاری‌ها بیمه می‌شود تا مستاجرانی که نمی‌توانند رهن زیاد را پرداخت کنند، بتوانند خانه اجاره کنند و در این زمینه کارگزاری‌ها یا شرکت‌های بیمه می‌توانند نقش‌آفرین باشد.

چرم‌فروشان گفت: بسیاری از سیاست‌هایی که در کشورمان وجود دارد، نه‌تنها کمکی به شکل‌گیری و توسعه کسب‌وکارهای نوپا نمی‌کند، حتی باعث ضربه زدن به آنها می‌شود، چراکه هنوز بخشی از قوانین کشورمان با فضای تازه کسب‌وکارهای نوپا و استارت‌آپی همخوانی ندارد و همین موضوع می‌تواند باعث دلسردی فعالان این حوزه شود.

برای جلوگیری از شکست‌های استارت‌آپی و توسعه شفافیت برای پیشگیری از تخلفات به‌ویژه در امر مسکن باید در حوزه قانون و سیاست‌گذاری‌ها تغییراتی اعمال شود و اعتماد بیشتری به علم و فناوری و در اصل به دانش‌بنیان‌ها کنیم.

بیشتر مشاوران املاک از پیوستن به اکوسیستم فناوری امتناع می‌کنند، چراکه این اقدام منجر به شفاف‌سازی اطلاعات و در نهایت اخذ مالیات می‌شود

اپ‌ها بازار ملک را شفاف‌تر می‌کنند

ناصر معبود از دیگر دانش‌بنیان‌های فعال در زمینه مسکن در گفت‌وگو با صمت گفت: می‌توان با بهره‌گیری از دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌ها برمبنای فناوری اطلاعات در حوزه مسکن و املاک یعنی خریدوفروش و رهن و اجاره به شفاف‌سازی رسید، اما کنترل نرخ تا حد زیادی خارج از امکانی است که پلتفرم‌ها می‌دهند، در واقع می‌توان از طریق هولوگرام یا کد رهگیری قولنامه‌های مسکن، فرآیند رهن و اجاره را هوشمندسازی کرد و با پلتفرم‌ها، چنین فرآیندی را تحت‌نظارت و کنترل درآورد.

این فعال در عرصه فناوری اطلاعات گفت: می‌توان در مسیر شفاف‌سازی قیمت‌های واقعی اجاره از فناوری اطلاعات بهره کافی گرفت. برای اجرایی کردن چنین پلتفرم‌هایی مشکل در زیرساخت‌های لازم نیست، مشکل در روند اجرای آن است. به‌قدر کافی دانش و زیرساخت فنی لازم در کشور برای ایجاد یک شبکه جامع در رهن و اجاره املاک به‌ویژه املاک مسکونی داریم. معضل اصلی در دریافت اطلاعات اولیه براساس کد رهگیری قراردادهای رهن و اجاره است.

گفتنی است، ۹۰ درصد این قراردادها فاقد کد رهگیری هستند و در کل کشور، تنها ۱۰ درصد قراردادهای رهن و اجاره دارای این کد هستند.

وی ادامه داد: برای مثال، زمانی می‌توان طرح‌هایی نظیر کنترل و ساماندهی اجاره‌بهای املاک مسکونی را اجرا کرد که نرخ قبلی موجود باشد و براساس آن، افزایش ۲۵ درصدی اعمال شود، به‌عبارت‌روشن‌تر، باید بانک جامعی از رهن و اجاره داشته باشیم و در کل، داشتن کد رهگیری، اصلی‌ترین داده‌ای است که موجب توسعه پلتفرم‌ها می‌شود و می‌توان به جزئیات املاک هم دسترسی پیدا کرد.

وی افزود: نرخ رهن و اجاره باید ۱۵ تا ۲۰ درصد نرخ اصلی ملک باشد که براساس جغرافیای ملک و دیگر پارامترها تعیین می‌شود. کنترل نرخ فروش ملک از کنترل اشخاص خارج است ، چراکه مواد اولیه آن یعنی مصالح ساختمانی قابل‌کنترل نیست. گفتنی است، کمتر از ۲ درصد املاک، دارای کد رهگیری هستند و برای شفافیت، باید سامانه جامع اطلاعات املاک راه‌اندازی شود، به‌عبارت مشخص‌تر، فناوری اطلاعات می‌تواند نرخ مسکن را به‌شرط وجود اطلاعات کافی کنترل کند.

به‌قدر کافی دانش و زیرساخت فنی در کشور برای ایجاد یک شبکه جامع در رهن و اجاره املاک به‌ویژه املاک مسکونی داریم

قیمت‌گذاری کاذب اپ‌ها در بازار مسکن

قیمت خرید و فروش و اجاره مسکن که از اواخر اردیبهشت سال ۱۳۹۹ به دستور دادستانی از اپلیکیشن‌ها، وب‌سایت‌ها و پلتفرم‌های اینترنتی حذف شد، زیرا وزارت صمت معتقد بود که درج آگهی در سایت‌ها و پلتفرم‌های آنلاین باعث ایجاد یک هیجان کاذب در بازار مسکن می‌شود، هرچند قیمت‌ها بعد از مدتی بازگشتند، اما واقعا پلتفرم‌های مسکن منجر به سوداگری در بازار مسکن می‌شوند؟

سعید لطفی، عضو هیات‌مدیره اتحادیه مشاوران املاک تهران در گفت‌وگو با صمت در این‌باره گفت: نبود نظارت بر اپ‌های فعال در بازار املاک، موجب التهاب این بازار شده است. البته بی‌انصافی است که بگوییم عامل گرانی مسکن، اپلیکیشن‌ها هستند، اما می‌توان به‌عنوان یک عامل اصلی از آن نام برد. افرادی که در قالب اپلیکیشن‌ها قیمت‌گذاری می‌کنند، متخصص و کارشناس نیستند، به‌همین‌دلیل همین امر موجب آشفتگی در بازار ملک می‌شود. در نتیجه، مالکان با دیدن قیمت‌های بالا تصمیم می‌گیرند که بر همان مبنا قیمت‌گذاری کنند. به‌اعتقادمن، مبنای قیمت‌گذاری املاکی‌ها هستند و باید از آنها سبک نرخ‌گذاری‌ها را جویا شد و دولت باید نظارت جدی‌تری و نسبت به عملکرد اپلیکیشن‌ها برخورد قاطعانه‌تری داشته باشد.

این مسئله در حوزه مسکن تبدیل به بنای بسیار بدی شده است؛ در حالی که هیچ‌گونه نظارتی بر این آگهی‌ها انجام نمی‌گیرد و در بازار نیز اثر مخرب دارد.

وی افزود: به‌همین‌منظور، چندی پیش به دادستانی پیشنهاد دادیم که اپلیکیشن‌های انتشار آگهی در حوزه قیمت‌گذاری مسکن ورود نکنند، چراکه دیده می‌شود بدون آنکه معامله‌ای انجام گیرد یا نرخی تعیین شود، در این اپلیکیشن‌ها قیمت‌هایی اعلام می‌شود که این موضوع در معاملات مسکن اثرگذار و کار بسیار نادرستی است.

لطفی با بیان اینکه مشاوران املاک تنها دلیل گرانی مسکن نیستند، گفت: مالکان در اپلیکیشن‌های مختلف، قیمت‌گذاری می‌کنند و مشاوران املاک هم نقشی در این قضیه ندارند. متاسفانه مشاوران املاک ابزاری برای رفع مشکلات در اختیارشان نیست.

دبیر اتحادیه مشاوران املاک تهران تاکید کرد: انتظار این است که دستگاه‌های نظارتی بر فعالیت این اپلیکیشن‌ها نظارت کنند تا در حوزه قیمت‌گذاری وارد نشوند؛ چراکه هیجان کاذب به بازار وارد می‌کنند و هر فردی، هر قیمتی که تمایل داشته باشد، در این آگهی‌ها درج می‌کند.

وی افزود: نمی‌توانیم با فناوری مقابله کنیم، چراکه در کنار خدماتی که سال‌ها از سوی انسان به انسان داده می‌شد، ورود کرده و باعث سرعت عمل بیشتری شده است و در اغلب موارد، بسیار مفید بوده، اما در مواردی هم آسیب زده است. اگر نظارت نباشد و فرهنگ استفاده از اپ‌ها جا نیفتد، به‌طورقطع آسیب‌زننده خواهد بود. بنابراین، فرهنگ و میزان استفاده از اپ‌ها باید در جامعه جا بیفتد.

لطفی گفت: بی‌شک با ورود اپ‌ها می‌توان از تخلفات املاکی‌ها جلوگیری کرد، چراکه تجارب کشورهای توسعه‌یافته حاکی از آن است که هوش‌مصنوعی نقش مهمی در جلوگیری از تلفات در هر بازاری داشته، به‌شرطی‌که بتوانیم آموزش‌های درست را ببینیم.

نبود نظارت بر اپ‌های فعال در بازار املاک، موجب التهاب این بازار شده است

سخن پایانی

به‌گفته بسیاری از کارشناسان در استفاده از این پلتفرم‌ها نیاز به برنامه‌ریزی وجود دارد تا از ایجاد انحصارگرایی توسط آنها جلوگیری شود و همچنین مسائلی مانند قیمت‌گذاری تحت هدایت و کنترل دولت قرار گیرد، به این معنا که دولت امکان ایجاد فعالیت رگولاتوری را داشته باشد. موضوعی که در حال حاضر زیرساخت اجرای آن با مکانیزم مشاوران املاک وجود ندارد. بی‌شک، طراحی فرآیندها و سیاست‌گذاری‌هایی که منافع عمومی مردم را در بالاترین حد ممکن تامین کند، مسئله اساسی است که باید موردتوجه باشد. ما نیازمند اپراتورهای مجازی بازار مسکن چه در حوزه اجاره‌داری و چه در حوزه خریدوفروش هستیم؛ اما به‌گونه‌ای که این اپراتورها از افزایش نرخ و تورم در حوزه زمین و مسکن منتفع نشوند و بتوانند خدمات بهتر را با هزینه کمتر به مردم ارائه دهند.

یادداشت

جای خالی آموزش در بازار مسکن

امید صادقی
کارشناس املاک

در عصر حاضر سیستم‌های سنتی و کاغذها جای خود را به سایت‌ها، نرم‌افزارها و هر آنچه به دستگاه‌های هوشمند مرتبط است، داده‌اند. در این میان، بسیاری از سایت‌های ملکی جای خود را در میان کسانی که به‌نوعی با املاک و مستغلات سر و کار دارند، باز کرده‌اند. به علاوه، در کشوری مثل ایران از زمانی که دریافت کد رهگیری و استعلام این کد از طریق اینترنت انجام می‌شود، بار دیگر تکنولوژی، قدرت خود را در مقابل سیستم‌های سنتی نشان داده است. بسیاری از صاحبان این سایت‌ها در کمترین زمان و همزمان با انتقال نسل به استفاده از گوشی‌های هوشمند، نسخه تلفن‌همراه از سایت خود را توسعه دادند و در حال حاضر بسیاری در پی ساخت برنامه‌های کاربردی به‌صورت تخصصی در صنعت املاک و مستغلات هستند. از طرفی، برخی قدیمی‌ها در حوزه املاک تصور می‌کنند که انتقال کسب‌وکار به‌سمت استفاده از فناوری هزینه‌بر است. در حالی که بسیاری از این کسب‌وکارها مدت‌هاست که به شیوه سنتی عمل کرده‌اند و یادگیری فناوری‌های جدید را دشوار می‌دانند؛ در حالی که به‌واقع چنین نیست.

باتوجه به وجود مشکلات عدیده مردم درباره فرآیند خریدوفروش و اجاره مسکن که به‌طورعمده مربوط به فعالیت‌های فعالان در بنگاه‌های معاملات املاک بود؛ تلاش کردیم که با همکاری با آنها به افزایش توانمندی‌شان بپردازیم. از آنجایی که نام دیگر فعالان این عرصه مشاور املاک است، در تلاش بودیم با هدف کمک به مردم برای انتخاب بهتر مسکن، جریان مشاوره در بستر دقیق‌تر و جامع‌تری اتفاق بیفتد. برهمین‌مبنا، نزدیک به یک سال و چند ماه با مشاوران املاک همکاری داشتیم که از اتفاق، بازخوردهای خوبی هم دریافت کردیم؛ اما در واقعیت ماجرا آن اتفاقی که منتظرش بودیم، رخ نداد.

دلیل آن به دانش و مهارت کم افرادی برمی‌گشت که در این عرصه فعال بودند. در واقع، تعداد کثیری از فعالان این عرصه، هدفی جز کمک به مردم دارند و تنها سود خود را مدنظر قرار می‌دهند و تنها عقد قراردادها و بسته شدن معاملات برای آنها اهمیت دارد.

اینکه در جریان همکاری با بنگاه‌های املاک نتوانستیم به‌نتیجه مطلوب برسیم، مربوط به متفاوت بودن نگرش و هدف‌مان از فعالیت در بازار مسکن می‌شد. از آنجایی که هدف ما کمک به مردم برای انتخاب دقیق‌تر، بهتر و آگاهانه‌تر بود، در تلاش بودیم که با توانمندسازی مشاوران املاک به این هدف برسیم. در واقع یکی از مشکلات اساسی در بازار مسکن، نداشتن دانش کافی و مهارت فعالان این عرصه است که در کشور ما روندی برای آموزش دیدن در حوزه بازار مسکن وجود ندارد.

به‌عبارت روشن‌تر، برای هر تخصص و شغلی در کشور دوره آموزشی وجود دارد، اما در هیچ سازمانی آموزش‌هایی مبنی بر خریدوفروش مسکن و کارشناسی این عرصه وجود نداشته است.

به‌همین‌دلیل، بیشتر مشاوران املاک دانش و تجربه کافی را ندارند و بیشترشان در هنگام کار به‌کسب تجربه می‌پردازند. آگاهی از سلامت فیزیکی خانه و املاک یکی از دغدغه‌های خریداران است که هیچ سازمان یا نهادی هم متولی این امر در فرآیند خریدوفروش نیست، در واقع جای خالی اطمینان‌بخشی به‌شدت احساس می‌شود. به‌همین‌دلیل، پاییز سال گذشته به این نتیجه رسیدیم که بهتر است مجموعه خودمان در این عرصه به‌فعالیت بپردازد، برهمین‌اساس در ۲ زمینه قیمت‌گذاری و کارشناسی مسکن شروع به فعالیت کردیم.

خوشبختانه تاکنون بازخورد خوبی از مردم دریافت کردیم؛ باید به این موضوع اشاره کنم که فعالیت ما با آنچه مشاوران املاک انجام می‌دهند، مستقل است. یکی از خدماتی که تلاش کردیم در کسب‌وکار خود نهادینه کنیم، ارائه اطلاعات و امکانات لازم برای پیشگیری از مشکلات حقوقی افراد در مسکن است. از آنجایی که یک‌سوم پرونده‌های دعاوی مربوط به خریدوفروش ملک است، در مجموعه خود به پیش‌بینی این مشکلات پرداختیم و تلاش کردیم در ابتدای امر اطلاع‌رسانی جامعی به مردم ارائه بدهیم.

از آنجایی که چنین روندی در بازار مسکن تا حد زیادی به‌ندرت اتفاق می‌افتد، در تلاش هستیم تا بتوانیم هم خریداران و هم فروشندگان آنچه باید و لازم است را درباره خانه بدانند و به‌اطلاع یکدیگر برسانیم.

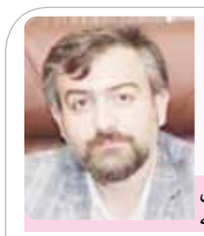
در بخش کارشناسی از بیرونی‌ترین اجزای ساختمان نظیر ایزوگام و حیاط تا درونی‌ترین آن یعنی تجهیزات لوله‌کشی و سیم‌کشی آن، اطلاعات لازم را به مردم می‌دهیم و در پایان کارشناسی، گزارشی جامع و شفاف را که برای خریدار قابل‌فهم باشد، در اختیار آنان می‌گذاریم تا به‌طورکامل متوجه شوند که محاسن و معایب ملک موردنظر چیست. همچنین، در بخش کارشناسی بخشی وجود دارد به نام عیوب پنهان خانه که شاید در نگاه و بازدید فیزیکی مردم از یک خانه مورداغماض قرار گیرد یا افراد متوجه این عیوب نشوند که ما تلاش کردیم در این گزارش به این موارد هم بپردازیم.

از دیگر مواردی که در فرآیند کارشناسی انجام می‌گیرد، ارائه اطلاعات مربوط به جغرافیا و راه‌های ارتباطی به مسکن موردنظر است. بسیاری از افراد در هنگام خرید یا اجاره ملک اطلاعاتی نظیر نزدیکی به ناوگان حمل‌ونقل، مترو و وجود مراکز خرید درمان و... موردنیازشان می‌شود و می‌خواهند تا پیش از خرید یا اجاره خانه موردنظر به چنین اطلاعاتی دسترسی داشته باشند که به‌طورمعمول این اطلاعات باید با حضور در آن مکان یا آن محله خاص و با پرس‌وجو از اهالی اتفاق بیفتد. ما تلاش کردیم این اطلاعات به‌صورت آنلاین و جامع در اختیار عموم مردم قرار بگیرد تا یک انتخاب آگاهانه و کامل داشته باشند.

به‌قدر کافی دانش و زیرساخت فنی در کشور برای ایجاد یک شبکه جامع در رهن و اجاره املاک به‌ویژه املاک مسکونی داریم

یادداشت

ابهام در نقش موثر بریکس

مهدی بیات‌منش
کارشناس بازار سرمایه

بریکس متشکل از حروف اول نام کشورهایی است که در این گروه عضویت دارند. کشورهای عضو بریکس عبارتند از چین، روسیه، هند، برزیل و افریقای جنوبی و در آخرین توافق صورت‌گرفته بین اعضای گروه بریکس، عضویت ایران، عربستان، آرژانتین و امارات نیز در این نهاد بین‌المللی پذیرفته شد. می‌توان آثار و نتایج اجتماعی و اقتصادی عضویت ایران در بریکس را از دو جنبه بررسی کرد؛ اولین بعد پیوستن ایران به بریکس تبلیغاتی است. مواضع ایران در برابر شرق و غرب مشخص است و در مجموع عضویت ایران در این گروه یک بعد مثبت دارد و نشانه‌ای از افزایش ارتباطات و تعاملات اقتصادی با سایر کشورها است که می‌تواند از چشم‌انداز مثبت آینده در حوزه صادرات و سیستم بانکی خبر بدهد.

اعضای بریکس حدود ۳۰ تا ۴۰ درصد اقتصاد دنیا در اختیار دارند و عضویت در این گروه می‌تواند به ما در بعد اقتصادی کمک کند. اما آنچه در این میان باید به آن پرداخته شود این است که اعضای بریکس در این شرایط تاریخی چقدر حاضر هستند بریکس را به سایر بازارهای خود اولویت بدهند؟ به این معنا که نقش موثر بریکس چقدر روشن است؟ به‌عنوان مثال کشوری مانند چین که با غرب و اروپا، تعاملات اقتصادی و بازرگانی انجام می‌دهد چند درصد تعاملات اقتصادی‌اش با این کشورهاست و چند درصد با گروه بریکس؟

زمانی تعاملات اقتصادی در بریکس موثر است که درصد بالایی از تجارت اعضا با کشورهای عضو این نهاد انجام شود. کشورها باید یک سری ضمانت‌های اجرایی که نقش این اتحادیه‌ها و گروه‌ها را موثر می‌کند، ایجاد کنند. به‌عنوان مثال بزرگ‌ترین شریک تجاری چین، امریکا است و اگر چین بخواهد همچنان تمرکز تجاری خود را بر این کشور بگذارد و صرفا نیم‌نگاهی به اعضای گروه بریکس داشته باشد، نمی‌توان انتظار رسیدن به نتایج مطلوب را داشت.

در بعد مالی و بانکی به‌نظر می‌رسد اعضای گروه بریکس یک بانک برای خود تعریف کنند. باید این نکته را در نظر داشت که ممکن است بانکی که قرار است گروه بریکس افتتاح کند، تحریم شود یا واحد پولی که می‌خواهند ایجاد کنند باید دیواره آتش داشته باشد تا در شرایط تحریم هم بتواند به کار خود ادامه بدهد. باید بانکی افتتاح شود که کارآیی بالا داشته باشد. در حال حاضر بانک مشترک ایران و ونزوئلا در نظام بانکداری ما وجود دارد، اما چقدر این بانک توانسته مشکلات ما در دوره تحریم در زمینه مراودات پولی و بانکی بین‌المللی را حل کند؟

اگر اعضای بریکس می‌خواهند بازارهای جهانی را تسخیر کنند و کشورهای غربی را به انزوا ببرند، باید کالاهای با برند مشترک بریکس تولید کنند. اگر در این فضا کار شود احتمال اینکه سهم بیشتری از بازار اروپا و امریکا گرفته شود، وجود دارد؛ بنابراین اعضا باید برادری خود را ثابت کنند و با امضای قراردادهای همکاری ضمانت اجرایی بریکس را بالا ببرند. اگر کشورها بخواهند و اراده کنند بریکس یک اتحادیه نمایشی نخواهد بود و یک اتحادیه کارآمد است که در نظام بین‌المللی می‌تواند نقش‌آفرینی کند.

طرحی به‌نام پول مشترک آسیایی داشتیم. در بحث پول آسیایی هم باید به این موضوع پرداخته شود که اگر کشورها صندوق مشترک برای یک پول مشترک ایجاد کنند و به یک نظام‌نامه متعهد شوند و مبنا را به‌گونه‌ای تنظیم کنند که ارزش پول ملی آن کشور افت کرد، خدشه‌ای به پول مشترک وارد نشود.

به‌نظر می‌رسد اگر بانک بریکس افتتاح شود شرایط خاص کشورهای عضو در آن دیده خواهد شد؛ به‌عنوان مثال ایران و روسیه که تحریم‌های بین‌المللی علیه آنها اعمال می‌شود، ممکن است بعد از افتتاح بانک بریکس شرایط‌شان در نظام بین‌المللی پولی و بانکی دیده شود یا این احتمال وجود دارد که از بانک بریکس بخواهند متناسب با شرایط خاص آنها قوانین را جلو ببرد و حکمرانی جدید در نظام بین‌المللی ایجاد کنند. خوشحالی کشورها این است که نظام جدید حکمرانی اقتصادی در کشورها ایجاد خواهد شد و دیگر زیر سایه قوانین سابق نخواهند بود.

در ۸ سال گذشته تلاش برای دلارزدایی از اقتصاد بین‌المللی گسترش پیدا کرده و این موضوع نشان می‌دهد پتانسیل حذف دلار از اقتصاد بین‌المللی وجود دارد. در اقتصاد بین‌الملل چیزی به‌نام تعارف وجود ندارد و اگر کیفیت یک طرح اثبات شود و از نظر سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و بحث‌های حقوقی به‌درستی در نظام بین‌المللی چیده شود، به‌راحتی می‌توان جایگزینی آن را انجام داد و اگر برخی کشورها مانند چین در دلارزدایی تعلل دارند این است که نمی‌خواهند سهم خود را از این بازار از دست بدهند.

گزارش صمت از فرآیند تامین اعتبار واردات خودرو کارکرده

پایان باز سناریو تامین ارز

سیرآنوش موسوی
editor@smtnews.ir

در سال‌های اخیر کمبود تولید و سرمایه‌ای شدن خودرو، شرایط بازار این محصول را تا حدودی پیچیده کرد؛ تا جایی که خرید خودرو ازسوی مصرف‌کنندگان با نرخ واقعی دشوار شد و یکه‌تازی دلال‌ها در این بازار به اوج رسید. در ماه‌های اخیر برای مهار و کنترل قیمت در این بازار، با هدف افزایش عرضه واردات خودرو دست‌دوم در دستور کار قرار گرفت و در حال حاضر هم آیین‌نامه واردات خودرو برای تصویب به کمیسیون اقتصادی هیات دولت ارجاع شد تا مراحل نهایی را طی کند. اما در این مسئله پرسش مهم مطرح این است که قرار است ارز واردات خودرو از کدام محل تامین شود؟ در شرایطی که کشور برای تامین ارز کالاهای اساسی با چالش مواجه است، دو پیشنهاد کلی برای تامین ارز واردات خودروهای دست دوم روی میز است؛ نخست تامین ارز از طریق ارزهای خانگی (یکی از نمایندگان مجلس مدعی شد حدود ۶۰ میلیارد دلار ارز در اختیار مردم قرار دارد) و دوم، واردات خودرو بدون انتقال ارز یا استفاده از ارز خارج‌نشینان. تحلیلگران اقتصادی بر این باورند که احراز منشأ ارز در گزینه دوم برای بانک مرکزی دشوار است و به‌نظر می‌رسد در نهایت بانک مرکزی با این شیوه تامین ارز موافقت نکند، چراکه هرگونه سپرده ارزی باید به تایید این بانک برسد. صمت در این گزارش شرایط و تاثیر این نوع واردات بر بازار و نرخ ارز را بررسی کرد.

عکس: صمت

بندهای تامین ارز واردات خودرو

در آیین‌نامه واردات خودرو در ۲ بند به محل تامین ارز واردات خودرو اشاره شده است؛ در ماده ۳ این آیین‌نامه آمده است منابع ارزی موردنیاز واردات خودرو کارکرده از محل ارز حاصل از صادرات خود یا دیگران، ارز منشأ خارجی، سرمایه‌گذاری خارجی و سایر منابع موردتایید بانک مرکزی خواهد بود. نکته اساسی دیگر درباره واردکنندگان حقیقی یعنی مردم است؛ اینکه اشخاص حقیقی می‌توانند نسبت به ورود یک دستگاه خودرو به ازای هر کد ملی توسط همان فرد و بدون نیاز به ثبت سفارش، از محل سپرده ارزی خود که به تایید بانک مرکزی رسیده باشد و با رعایت سایر قوانین و مقررات، اقدام کنند؛ یعنی اشخاص حقیقی هم می‌توانند برای خودشان یک خودرو کارکرده وارد کنند. در اینجا این پرسش مطرح است که مطابق با قانون مبارزه با کالای قاچاق و ارز خریدوفروش ارز بیش از ۲ هزار دلار در بازار آزاد جرم محسوب می‌شود و از آنجایی که با ۲ هزار دلار نمی‌توان مبادرت به واردات خودرو کرد، چرا این بند در آیین‌نامه ذکر شده و چگونه قرار است اجرایی شود؟

قواعد بانک مرکزی اعلام نشد

اگر منشأ ارز برای بانک مرکزی مشخص نشود، هیچ خودرویی مجوز واردات پیدا نخواهد کرد

مهدی دارابی، محقق اقتصاد در گفت‌وگو با صمت، با تاکید بر اینکه سپرده‌های ارزی افراد باید تایید بانک مرکزی را دریافت کنند، گفت: قواعد بانک مرکزی برای پذیرش سپرده ارزی افراد، در زمینه واردات خودرو شفاف اعلام نشده و به‌نظر می‌رسد اگر افراد بدون ثبت‌سفارش بخواهند مبادرت به واردات خودرو کنند فشار مضاعفی به بازار غیررسمی ارز وارد می‌شود که در نهایت افزایش نرخ ارز در بازار غیررسمی را به همراه می‌آورد.

وی با بیان اینکه افزایش نرخ در بازار غیررسمی ارز بانک مرکزی را مجبور به ارزپاشی و فروش ارز در بازار غیررسمی می‌کند، تصریح کرد: تنها راه تامین اعتبار واردات خودرو، تعریف منابع جدید است. اگر منابع جدید در نظر گرفته نشود، دوباره شاهد فشار در بازار رسمی و غیررسمی ارز خواهیم بود و اگر از ارزهای صادراتی استفاده کنیم، بدون تردید نرخ ارز در بازار رسمی کاهش پیدا خواهد کرد.

این کارشناس اقتصاد ادامه داد: اگر مردم در بازار غیررسمی ارز خریداری کنند، شاهد افزایش نرخ ارز خواهیم بود؛ از این رو بانک مرکزی قید کرده که از محل منابع ارزی جدید واردات خودرو انجام شود تا فشار به بازار رسمی و غیررسمی ارز وارد نشود، زیرا در این شرایط ممکن است افرادی ارز را از کف بازار خریداری و سپرده کنند، این در حالی است که هر گونه خرید و فروش ارز خارج از سامانه‌های ارزی مصداق قاچاق است.

دارابی با تاکید بر اینکه فشار آوردن به بازار آزاد ارز، منجر به افزایش نرخ غیررسمی خواهد شد، افزود: عده‌ای خارج از ایران سپرده‌های ارزی دارند که می‌خواهند از آن استفاده کنند، اما محدودیت‌های زیادی برای واردات خودرو از این طریق وجود دارد. فرض را بر این بگیرید که شخصی در امارات ساکن است و به بانک مرکزی ایران اعلام می‌کند که در بانک امارات ارز دارد؛ منشأ این پول برای بانک مرکزی ایران مشخص نیست و این احتمال وجود دارد که این ارز از بازار غیررسمی در دوبی خریداری شده باشد؛ از این رو بانک مرکزی به‌راحتی نمی‌تواند مجوز واردات با این ارز را بدهد.

تشخیص منشأ ارز دشوار است

وی فرآیند احراز منشأ ارز ازسوی بانک مرکزی را دشوار دانست و خاطرنشان کرد: اگر منشأ ارز برای بانک مرکزی مشخص نشود، هیچ خودرویی مجوز واردات پیدا نخواهد کرد؛ به‌بیان دیگر ما واردات خودرو را قانونی کرده‌ایم، اما از سوی دیگر در آیین‌نامه کلی تاکید کرده‌ایم که باید این کار به تایید بانک مرکزی برسد.

به‌گفته دارابی در عمل بسیاری از حساب‌ها قابل‌رصد و پایش نیست و ممکن است ارز از بازار غیررسمی جمع شده باشد.

این کارشناس ارزی ادامه داد: به‌نظر می‌رسد تامین ارز برای واردات خودرو محدود خواهد بود؛ بخشی از ارز می‌تواند ارز حاصل از صادرات باشد که صادرکننده آنها را باز نگردانده که در این صورت صادرکننده مرتکب جرم شده و مجرم تلقی می‌شود؛ طبیعی است که کسی نمی‌گوید این ارزی است که من آن را به کشور باز نگرداندم. پس یک حالت دیگر باقی می‌ماند و آن این است که ایرانیان مقیم خارج از کشور می‌خواهند به‌نوعی ارز خود را به ایران برگردانند؛ نمی‌دانم بانک مرکزی چه مکانیسمی برای این افراد تعریف کرده است.

وی با بیان اینکه موازنه پرداخت بانک مرکزی ایران تحت فشار است، گفت: تقاضای زیادی برای واردات در کشور وجود دارد و این روند از سال ۹۷ به این سو نیز تشدید شده است؛ به همین دلیل بانک مرکزی به‌دنبال قواعدی است تا فشاری به منابع ارزی کشور وارد نشود، اما مسئله اصلی این است که احراز منشأ حساب‌ها دشوار است و به‌نظر می‌رسد واردات خودرو از این محل انجام نشود.

در ایران سرمایه‌گذاری شود

وی با ترسیم حالت‌های مختلف داشتن ارز، گفت: ممکن است شخصی ۲ هزار دلار ارز از بانک مرکزی خریداری کرده باشد که بدون تردید با این حجم از پول نمی‌تواند خودرو وارد کند؛ مگر اینکه طی ۵ تا ۶ سال هر سال ۲هزار دلار خریداری و سپرده کرده باشد یا ۲ هزار دلار دیگران را خریداری کرده باشد که این اقدام مصداق قاچاق ارز است، چراکه طبق قانون افراد نمی‌توانند بیش از ۲ هزار دلار خرید و فروش ارز کنند یا در حالت دیگر تاجر و بازرگانی مبادرت به صادرات کرده، اما ارز حاصل از آن را به کشور مرجوع نکرده که این هم طبق قانون قاچاق محسوب می‌شود.

این محقق اقتصادی ادامه داد: در حالت‌های ذکرشده فرآیند واردات خودرو دشوار یا غیرممکن است؛ از این رو بانک مرکزی باید از محل جدید ارز واردات خودرو را تهیه کند.

دارابی با تاکید بر اینکه با سرمایه‌گذاری مستقیم و ورود ارز به ایران امکان واردات خودرو فراهم می‌شود، گفت: ریسک‌های سرمایه‌گذاری در ایران بالاست و بعید به‌نظر می‌رسد سرمایه‌گذاری از این محل برای افراد جذاب باشد. ایرانیان خارج‌نشین که ارز به ایران می‌آورند، می‌خواهند بعد از واردات ریال را تبدیل به ارز و دوباره پول خود را از کشور خارج کنند که در این حالت نیز فشار مضاعف به بازار وارد می‌شود.

وی در پایان تاکید کرد: به‌نظر می‌رسد در عمل امکان واردات خودرو از این محل نیز وجود ندارد و اگر بانک مرکزی سهل بگیرد و مجوز ورود هر پول خارجی به ایران را بدهد، در نهایت فشار به بازار غیررسمی زیاد خواهد شد؛ پس می‌توان گفت سناریوهای موجود برای تامین ارز واردات خودرو راه به جایی نمی‌برد.

ممنوعیت‌های واردات خودرو کارکرده

اگر قرار باشد با تخصیص ارز بانک مرکزی، واردات خودرو انجام شود، نباید بین افراد عادی و شرکت‌ها تفاوتی در نظر گرفته شود

رسول سلیمانی، کارشناس بازار خودرو در گفت‌وگو با صمت، ضمن اشاره به ممنوعیت‌های پیش روی واردات خودرو، گفت: علاوه بر مانع اصلی کمبود ارز، چالش‌های دیگری پیش روی واردات خودرو قرار دارد؛ ذهنیت غلطی در زمینه واردات خودرو وجود دارد که باعث شده سخت‌گیری‌ها روی استانداردها و ارائه خدمات پس از فروش تشدید شود و همین موضوعات در عمل مانع واردات خودرو شده است.

وی با تاکید بر اینکه ابهام در استاندارد تا حدی رفع شده، بیان کرد: سازمان ملی استاندارد ایران اعلام کرده اگر خودروها استانداردهای کشورهای عربی، چین و برخی کشورهای اروپایی را پاس کرده باشند، مجوز واردات را به دست خواهند آورد. اما اینکه واردکننده چه سندی را باید به سازمان ملی استاندارد نشان بدهد، جای بحث دارد؟

سلیمانی با بیان اینکه بانک مرکزی برای واردات خودرو یک میلیارد دلار در نظر گرفته، گفت: بحث این است که این ارز به چه کسانی داده می‌شود؛ در شرایطی که افراد زیادی متقاضی این ارز هستند؟ آیا قرار است قرعه‌کشی انجام شود یا مکانیسم دیگری برای تخصیص این ارز در نظر گرفته شده است؟

وی سرمایه‌گذاری در زمینه بهینه‌سازی مصرف سوخت را کارآمد دانست و افزود: می‌توان ارز حاصل از این محل را برای واردات خودرو استفاده کرد. در فرآیند بهینه‌سازی مصرف سوخت (سوختی که قابلیت صادرات دارد و کمتر وارد می‌شود) سرمایه‌گذار ریالی سرمایه‌گذاری می‌کند، اما درآمد ارزی حاصل می‌شود. با این شیوه امکان تامین ارز برای واردات خودرو وجود دارد.

این کارشناس بازار خودرو با تاکید بر اینکه امکان تشخیص منشأ ارز نگهداری‌شده ازسوی مردم توسط بانک مرکزی وجود ندارد، اضافه کرد: اگر قرار باشد با تخصیص ارز بانک مرکزی، واردات خودرو انجام شود، نباید بین افراد عادی و شرکت‌ها تفاوتی در نظر گرفته شود.

به‌نظر بنده همه چیز به نحوه اجرای آیین‌نامه بستگی دارد. اگر وزارت صمت بخواهد واردات انجام شود، به‌نحوی عمل خواهد کرد که شاهد واردات خودرو در حجم قابل‌توجه خواهیم بود یا اگر هدف دیگری دارد به‌نحوی عمل می‌کند که به‌طور محدود واردات خودرو انجام شود.

سخن پایانی

تحلیلگران بازار خودرو بر این باورند که بسیاری از حساب‌ها قابل‌رصد و پایش نیست و تا زمانی‌که منشأ یک ارز برای بانک مرکزی مشخص نشود، این بانک نمی‌تواند مجوز استفاده از آن برای واردات خودرو را بدهد. بر همین اساس به‌نظر می‌رسد راهکارهایی که بانک مرکزی برای واردات خودرو در نظر گرفته، قابلیت عملیاتی شدن ندارد و باید از محلی جدید ارز برای واردات خودرو تامین شود تا به منابع ارزی فشاری وارد نشود.

در آستانه برگزاری نمایشگاه «ایران کان‌مین» مطرح شد

نقش هوش مصنوعی در معادن و صنایع معدنی

شهریار خادمی
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

ایران با در اختیار داشتن حدود ۶۸ نوع ماده معدنی، ۳۷ میلیارد تن ذخایر کشف شده و ۵۷ میلیارد تن ذخایر بالقوه به ارزش ۷۷۰ میلیارد دلار، از نظر معدنکاری در غرب آسیا در رتبه نخست و در قاره آسیا در جایگاه سوم ایستاده و در میان ۱۵ قدرت معدنی جهان جای گرفته است، اما تولیدات معدنی کشور کمتر از یک درصد تولید ناخالص داخلی کشور را تشکیل می‌دهد. عوامل بسیاری در این امر موثر بوده‌اند، از جمله نبود زیرساخت‌های مناسب، موانع قانونی، مشکلات اکتشاف و کنترل دولت. این ظرفیت بزرگ، نشان‌دهنده اهمیت این صنعت در ایران است و در همین راستا برگزاری نمایشگاه و رویدادهای مرتبط می‌تواند در ارتقای این بخش نقش بی‌همتایی را ایفا کند. نمایشگاه بین‌المللی معدن، صنایع معدنی، ماشین‌آلات و تجهیزات معدن، راهسازی و صنایع وابسته (ایران کان‌مین) مهم‌ترین نمایشگاه معدن ایران است که فعالان این حوزه در آن حضور می‌یابند و هفدهمین دوره آن از ۱۳ تا ۱۶ آبان ۱۴۰۲ برگزار خواهد شد.

کان‌مین ۱۴۰۲ در راه است

با توجه به چالش‌های پیش‌روی این صنعت در ایران، نمایشگاه معدن، صنایع معدنی، ماشین‌آلات و تجهیزات معدن، راهسازی و صنایع وابسته ایران به‌عنوان بزرگ‌ترین رویداد صنعتی و تجاری در حوزه صنعت معدن می‌تواند نقش مهمی در بهبود شرایط در این حوزه ایفا کند. به‌طورکلی نمایشگاه بین‌المللی معدن و صنایع معدنی Iran Conmin جزو مهم‌ترین نمایشگاه‌های تجاری منطقه برای بخش‌های بین‌المللی ماشین‌آلات ساخت‌وساز، تجهیزات معدن، ساختمان و سنگ طبیعی به‌شمار می‌رود. این رویداد تجاری و صنعتی مهم، جایگاهی معتبر برای ارائه محصولات، نوآوری‌ها و راهکارهای فعالان این حوزه به متقاضیان و مشتریانی دارد که در این بازار در حال رشد حضور یافته‌اند. نکته قابل‌توجه در این دوره از نمایشگاه، برگزاری ۵ پنل تخصصی با حضور صاحب‌نظران، مدیران و تصمیم‌سازان حوزه معدن به‌صورت همزمان است. این پنل‌های تخصصی با عناوین پیش‌رو از ۱۳ تا ۱۶ آبان امسال در سالن ۱۰-۱۱ محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران برگزار خواهد شد.

۵ پنل تخصصی یادشده عبارتند از:

- مسئولیت‌پذیری اجتماعی سازمانی در صنایع معدنی
- راهکارهای تامین مالی در حوزه معدن
- چالش‌های توسعه پایدار در حوزه معادن و صنایع معدنی
- هوشمندسازی، تحول دیجیتال و انقلاب صنعتی چهارم در صنایع معدنی
- اهمیت و جایگاه حمل‌ونقل و ترانزیت در صنایع معدنی.

این نمایشگاه تخصصی توسط شرکت بانیان امید (برگزارکننده) با مشارکت خانه معدن ایران و همکاری موسسه فرهنگی و مطبوعاتی صمت برگزار می‌شود.

مجید وفایی‌فرد، مجری طرح ایجاد زیست‌بوم نوآوری و فناوری معادن و صنایع معدنی (ایمینو) درباره اثرات هوش مصنوعی در بخش معادن و صنایع معدنی، اظهار کرد: بسیاری از مدیران صنایع تصور می‌کنند برای هوشمندسازی فرآیندها، باید برای هر فرآیند یا زیرفرآیند، اینترنت اشیاء یا دستگاه‌های مجهز به هوش مصنوعی را مانند یک کالا یا یک قطعه یدکی خریداری کرده و با نصب آنها، اقدام به هوشمندسازی سیستم‌ها کنند، در حالی‌که هوش مصنوعی نه‌تنها زیرساخت و برنامه‌ریزی می‌خواهد، بلکه باید از درون و بطن خود سازمان‌ها، شرکت‌ها و کارخانجات آغاز شود. هوش مصنوعی در بستر حرکت و تحول دیجیتال تحقق می‌یابد و قبل از حرکت به‌سوی هوش‌مصنوعی، زیرساخت‌های زیادی برای ایجاد تحول دیجیتال در یک سازمان موردنیاز است.

سازکار ایجاد تحول دیجیتال در معادن

وی افزود: برای ایجاد تحول دیجیتال، یک سازمان، شرکت، کارخانه و...، نخست باید فرآیند دیجیتالی‌کردن یعنی تبدیل داده‌ها و اطلاعات به فایل‌های کامپیوتری را آغاز کند و سپس قدرت تحلیل داده‌ها را در درون سیستم افزایش دهد تا بتواند داده‌ها و اطلاعات موجود را تبدیل به دانش کند. با پرورش دانش در یک سازمان یا شرکت و شناسایی چالش‌ها یا نیازها در بطن آنها، حرکت به‌سوی تولید و ارائه محصولات دانش‌بنیان برای ایجاد ارزش‌افزوده یا فناوری و نوآوری انجام می‌شود؛ بنابراین تحلیل داده‌ها در یک سازمان یا شرکت ختم به ایجاد دانش شده و بلوغ دانش در سازمان سبب ایجاد توانمندی برای حل چالش‌ها و ارائه محصولاتی می‌شود که به محصولات دانش‌بنیان موسوم هستند و اقتصاد دانش‌بنیان نیز الهام گرفته از همین رویکرد است.

ورود هوش مصنوعی در مدیریت صنایع

وفایی‌فرد ادامه داد: برای ورود هوش مصنوعی در مدیریت صنایع و تحقق اتوماسیون پیشرفته صنعتی و فرآیندی، الزاما نیاز به ارائه محصولات دانش‌بنیان نیست، بلکه برای حرکت به سمت هوش‌مصنوعی ابتدا باید یک سازمان از فرآیند دیجیتالی‌کردن، به سمت افزایش داده‌ها و سازماندهی آنها و سپس تحلیل داده‌ها حرکت کند. پس از نیل به بلوغ و پختگی در تحلیل‌ها در یک سیستم، آن سیستم باید بتواند الگوریتم‌های اجرایی، عملیاتی، مدیریتی یا فرآیندی را برای ایجاد بهره‌وری یعنی افزایش کیفیت و کمیت در یک سیستم، شناسایی و ایجاد کند.

ارائه الگوریتم‌ها می‌توانند قدرت تصمیم‌گیری را افزایش دهند و در نتیجه می‌توان با ارائه آموزش به یک ماشین، قدرت تصمیم‌گیری را از انسان به همان ماشین منتقل کرد تا بعد تحلیل‌ها به‌سرعت توسط هوش مصنوعی یا یک ابزار مجهز به اتوماسیون هوشمند، انجام و تصمیم‌گیری نیز به‌سرعت توسط ابزار مجهز به هوش مصنوعی اتخاذ شود.

داده‌هایی که برای تحلیل سیستمی و سپس ایجاد آموزش ماشینی مورداستفاده قرار می‌گیرند، باید در آن‌واحد از کمیت و کیفیت و برخوردار باشند؛ بنابراین قبل از هر چیز و مقدم بر ارائه هرگونه تحلیل داده‌ها، خود داده‌ها بایست به‌درستی پایش شوند تا تحلیل‌های درست و دقیق‌تری ارائه شود. این امر به افزایش دقت در آموزش ماشینی کمک شایانی می‌کند.

چالش‌های معادن و صنایع معدنی

مجری طرح ایجاد زیست‌بوم نوآوری و فناوری ایمینو اظهار کرد: بزرگ‌ترین معضل و چالش در شرکت‌ها، سازمان‌ها و کارخانه‌ها به‌ویژه در بخش معادن و صنایع معدنی ایران این است که اولا به‌دلیل نبود بسترهای لازم برای سیر در مسیر تحول دیجیتال، امکان گردآوری داده وجود ندارد و حتی اگر امکان گردآوری داده‌ها و اطلاعات درباره یک سیستم خاص مقدور باشد، امکان افزایش کمیت داده‌ها و تبدیل آنها به متاداده‌ها یا داده‌های بزرگ وجود ندارد. بشر خود می‌تواند بسیاری از داده‌ها را تحلیل کند، اما با افزایش کمیت داده‌ها و تبدیل آنها به داده‌های کلان یا به‌اصطلاح کلان‌داده‌ها، ذهن بشر دیگر یارای تحلیل ندارد و اینجاست که انسان باید بتواند الگوریتمی طراحی کند که از پس تحلیل کلان‌داده‌ها به‌صورت زمان واقعی برآید تا بدین‌وسیله ماشین، ابزار یا دستگاهی که به این الگوریتم آموزش مجهز شده، بتواند بدون درنگ تصمیم‌گیری کند.

وفایی‌فرد ادامه داد: معضل دیگر در صنایع ایران، اساسا کیفیت خود داده‌هاست چه رسد به کیفیت کلان‌داده‌ها. بسیاری از داده‌هایی که ما در صنایع معدنی به‌دست می‌آوریم، فاقد کیفیت لازم برای بهره‌برداری و تجزیه‌وتحلیل در راستای نیل به دانش در نزدیک سیستم هستند. آنچه سبب کاهش کیفیت داده‌ها می‌شود، بروز خطا هنگام قرائت داده‌هاست. آنچه سبب بروز خطا و کاهش کیفیت داده‌ها می‌شود، ضعف در پایش دقیق داده‌ها و نظارت بر آنهاست. برای پایش داده‌ها در معادن و صنایع معدنی، باید به‌جای استفاده از ابزارهای اندازه‌گیری آنالوگ مانند همان گیج‌های متداول آنالوگ، به سمت استفاده از گیج‌های اندازه‌گیری دیجیتال و ابزارهای دقیق برویم تا دقت اندازه‌گیری‌هایمان را افزایش دهیم. ما هنوز در سیستم‌های اندازه‌گیری آنالوگ جا مانده‌ایم و اقبال زیادی در استفاده از سیستم‌های اندازه‌گیری دیجیتال و ابزارهای دقیق نداشته‌ایم.

وی افزود: سومین معضل در معادن و صنایع معدنی ایران، ضعف در تجزیه‌وتحلیل داده‌هاست. برای تجزیه‌وتحلیل داده‌ها نیاز به افراد باتجربه، متخصص و دارای دانش مکفی داریم. به‌طورکلی در صنایع با کمبود نیروهای فرآیندی و عملیاتی که قابلیت و توانمندی تجزیه‌وتحلیل داشته باشند، روبه‌رو هستیم. قدرت تجزیه‌وتحلیل نه‌تنها به سواد آکادمیک بستگی دارد، بلکه به میزان درگیری با فرآیندهای عملیاتی و تجارب اجرایی و عملیاتی افراد بستگی دارد. آنچه سبب ایجاد پیوند بین دانش آکادمیک و دانش تجربی افراد و در نتیجه افزایش قدرت تجزیه‌وتحلیل می‌شود، آموزش‌های مهم فرآیندی و عملیاتی است. آموزش سبب می‌شود یک فرد دارای تجربه اجرایی بتواند به صرافت شناسایی چالش‌ها، نیازها، کمبودها و مشکلات فنی موجود در خطوط تولید، ساخت و... و ارائه راهکار برای حل آنها بیفتد و مسیر تحول دیجیتال شامل دیجیتالی‌کردن دستگاه‌ها، تجهیزات و خدمات، پایش داده‌ها، کنترل دیجیتالی عملیات و... را تا سطح رسیدن به اتوماسیون دیجیتال پیشرفته و در نهایت بکارگیری هوش مصنوعی در فرآیندها و کنترل عملیات، به‌خوبی طی کند.

چالش‌های زیست‌محیطی

ما در دنیای امروز به‌دلیل بروز تغییرات اقلیمی و به بیان بهتر افزایش شدت و نوع رخدادهای ناشی از تغییرات اقلیمی (نظیر سیل و خشکسالی)، با سطح بی‌سابقه‌ای از تهدیدات مواجهیم. تغییرات اقلیمی بشر را ناچار به سناریوسازی برای تغییرات اقلیمی و پیش‌بینی دقیق‌تر در زمینه تاثیر تغییرات اقلیمی بر فعالیت‌های صنعتی، محیط‌زیست، میزان تولید گازهای گلخانه‌ای و... کرده است. این شرایط، نیاز به افزایش عمق تحلیل‌ها و گستردگی تحلیل‌ها را و در نتیجه نیاز به استفاده از قدرت هوش مصنوعی جهت تجزیه‌وتحلیل و همچنین تصمیم‌گیری را نیز بیشتر کرده است. اگر به اندازه کافی افراد زبده و تحلیلگر نداشته باشیم تا بتوانند با تکیه بر تجارب ارزنده نسبت به ارائه تحلیل و تبدیل تحلیل‌ها به الگوریتم‌های تشخیصی هوش مصنوعی، اقدام کنند، به‌طبع استفاده از هوش مصنوعی نمی‌تواند ثمربخش باشد و بلکه ممکن است مخرب نیز باشد.

مجری طرح ایجاد زیست‌بوم نوآوری و فناوری ایمینو خاطرنشان کرد: برای شناسایی نیازهای آینده و به‌طورکلی ارتقای نوآوری و فناوری در معادن و صنایع معدنی، سوای تحلیل‌های فنی و اقتصادی، تغییرات اقلیمی باید مدنظر قرار گیرند. به‌عنوان‌مثال، در ۲۰ سال گذشته، نرخ تبخیر- تعریق و شوری آب‌های زیرزمینی در کشورمان بیش از ۳۰ درصد افزایش یافته است. به‌طبع تغییر شوری، یک محرک دینامیکی بسیار قوی و تاثیرگذار روی فرآیندهای فلوتاسیون و به‌طورکلی فرآوری مواد معدنی خواهد بود. بنابراین شاید لازم باشد قبل از احداث یا توسعه هر کارخانه فرآوری در آینده، ابتدا به فکر شیرین‌سازی منابع آب مصرفی کارخانه‌ها باشیم.

نیاز ما به انسان‌های تحلیلگر، روزبه‌روز افزایش می‌یابد. این انسان‌های تحلیلگر هستند که می‌توانند با شناسایی مخاطرات، چالش‌ها و نیازهای حال و آینده آن‌هم با نگرش به سناریوها و الزامات ناشی از تغییرات اقلیمی، ضمن ارزیابی دقیق و واقع‌گرایانه ریسک‌ها، ما را به‌سوی استفاده از هوش مصنوعی در تحلیل‌ها و تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر کلان‌داده‌ها سوق دهند.

راهبرد هوش مصنوعی و تحول دیجیتال

وی افزود: هوش مصنوعی در انتهای تحول دیجیتال قرار دارد، اما نکته مهم این است که تحول دیجیتال باید به‌صورت تدریجی انجام شود. این بدان معناست که نمی‌توان کل یک سیستم بزرگ مانند یک معدن یا یک کارخانه فرآوری را در مقیاس کامل توسط هوش‌مصنوعی هدایت کرد و هوش مصنوعی باید ابتدا در زیرفرآیندها ساری و جاری شود و سپس مدیریت فرآیندهای اصلی و در نهایت مدیریت کل یک سیستم به هوش مصنوعی سپرده شود. هوش مصنوعی در معادن و صنایع معدنی درحال‌حاضر عمدتا برای اهدافی مانند افزایش ایمنی و کارآیی مورداستفاده قرار می‌گیرد و استفاده از آن برای ارتقای بهره‌وری سیستمی مانند کمیت و کیفیت محصولات و به‌طوری کلی ایجاد زنجیره ارزش، بسیار کم است، زیرا مقوله یا حوزه اخیر از حساسیت بالاتری برخوردار است و نمی‌توان مدیریت آن را به‌آسانی به هوش مصنوعی سپرد.

بنابراین در معادن و صنایع معدنی نیز هوش مصنوعی باید به‌تدریج در فعالیت‌های اکتشافی، استخراج و فرآوری وارد شود. شرکت‌های بزرگ معدنی جهان مانند ValeدرBHP ،برزیل در استرالیا و Rio Tinto در کانادا نیز از چنین سیاستی پیروی می‌کنند و با استفاده از اینترنت اشیا، در فاز نخست برای افزایش ایمنی و کارآیی در معادن برنامه‌ریزی می‌کنند تا بتوانند به‌مرور مدیریت هوش مصنوعی را در فرآیندهای عملیاتی ساده‌تر جاری کنند. برای تحقق فاز نخست هوشمندسازی در معادن، ابتدا ارتباطات در معادن از طریق اینترنت اشیاء متحول و تقویت می‌شود. در مرحله بعدی از فاز اول، از اینترنت اشیاء برای کنترل دستگاه‌هایی که دارای استهلاک هستند یا مصرف انرژی قابل‌ملاحظه‌ای دارند (مانند پایش ارتعاش، غلتک‌ها، نوارهای نقاله، پایش‌های زیست‌محیطی، ابزارها و تجهیزات ژئوتکنیکی) و نیز نقاطی که نزدیک به مراکز کنترل بوده و تقاضاهای خاص برای مصرف انرژی یا الزام سطح ایمنی حداقلی دارند، استفاده می‌شوند و در حال حاضر حتی در این شرکت‌ها نیز پلتفرم مشخصی برای استفاده از هوش‌مصنوعی در مقیاس وسیع وجود ندارد. در برخی از سایت‌های مهم در این شرکت‌ها، برای افزایش کارآیی عملیاتی و ایمنی در معادن، از حمل‌ونقل هوشمند استفاده می‌شود.

سخن پایانی

استفاده از هوش مصنوعی برای اکتشافات معدنی، روبه گسترش است و استفاده از داده‌های ماهواره‌ای مبتنی بر هوش مصنوعی، کاربرد گسترده‌تری در اکتشافات معدنی پیدا کرده‌اند. تلفیق تصاویر ماهواره‌ای با الگوریتم‌های پیشرفته آموزش ماشینی مبتنی بر هوش مصنوعی، امکان شناسایی نهشته‌های معدنی از راه دور و نیز تجزیه‌وتحلیل آنها را فراهم می‌کند. به‌طورکلی، اکتشافات معدنی مبتنی بر ماهواره می‌توانند به شرکت‌های معدنی کمک کنند تا تصمیمات آگاهانه‌تری در مورد کیفیت و کمیت منابع معدنی در یک ناحیه مشخص بگیرند. به‌علاوه، تکنولوژی‌های اکتشافات ماهواره‌ای سبب افزایش ایمنی و کاهش ریسک ناشی از اکتشافات می‌شوند. از سوی دیگر باید توجه داشت که هوشمندسازی به معنی ادغام تکنولوژی عملیاتی با اینترنت اشیا (Internet of Things یا IoT) نیست، بلکه باید تکنولوژی‌های عملیاتی و اینترنت اشیا به‌صورت ایزوله در لایه‌های مجزا باقی بمانند. در واقع مرکز ثقل امنیت در معدنکاری، همان تکنولوژی عملیاتی است. برای رسیدن به تکنولوژی عملیاتی در معادن و صنایع معدنی، هنوز نیاز به جمع‌آوری داده‌های عملیاتی بیشتری داریم. تکنولوژی عملیاتی در واقع روش استفاده از سخت‌افزار و نرم‌افزار برای کنترل تجهیزات معدنی است و قبل از هر چیز با دنیای فیزیکی تعامل دارد و به‌طورکلی مرتبط با سیستم‌های کنترل و ایمنی، اینترنت اشیاء و نیز مالکیت فرآیندهای صنعتی است و در نهایت اینکه تلفیق تکنولوژی هوش مصنوعی و تکنولوژی ماهواره استخراج منابع معدنی را به‌صرفه‌تر و پربازده‌تر می‌کند.

یادداشت

تکرار یک اشتباه

کریم رحیمی
فعال صنعت فولاد

عوارض صادراتی یکی از اهرم‌های دولت برای تحقق اهداف خود در زمینه اقتصاد است. به‌عنوان‌مثال، اگر میزان مصرف یک محصول در داخل بیش از میزان تولید آن باشد، دولت برای تنظیم بازار داخل، با تعیین عوارض صادراتی بالا، مانع از صادرات آن محصول می‌شود، اما در حال حاضر با وجود مازاد تولید محصولات، شاهدیم که دولت با ابلاغ دستورالعمل اخذ عوارض صادراتی محصولات فلزی و غیرفلزی، به‌دنبال جبران کسری بودجه خود در چند سال اخیر بوده و فعالیت صادرکنندگان را مختل کرده است. در صورتی‌که صادرکنندگان با صادرات محصولات، منابع ارزی کشور را تامین کرده و باعث افزایش ارزش پول ملی و درآمد دولت می‌شوند.

به همین دلیل پرواضح است که دولت باید در تصمیم‌گیری‌های خود تجدیدنظر کرده و شرایط صادرات را برای فعالان اقتصادی جهت صادرات مازاد محصولات تسهیل کند.

همچنین با توجه به ماده ۲ قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، مقرر شده بود، تا قبل از ابلاغ بخشنامه‌ها و تصویب قوانین جدید، بخش خصوصی نیز در جریان امور قرار گیرد و نظر خود را درباره ابلاغ مقررات جدید ارائه دهد، اما عوارض صادرات محصولات فلزی و غیرفلزی در سال ۱۴۰۲ نیز به یک‌باره بدون توجه به شرایط موجود و اخذ نظرات کارشناسان بخش خصوصی ابلاغ شد.

ابلاغ این دستورالعمل با توجه به شرایط اقتصادی حاکم بر کشور، فشار اقتصادی بسیاری را به بنگاه‌ها تولیدی تحمیل می‌کند. باید تاکید کرد که اخذ عوارض صادراتی دارای جنبه‌های مثبتی بوده و فعالان اقتصادی با آن مخالفتی ندارند، اما زمانی که این اقدام بدون در نظر گرفتن تمام جوانب و نتایج حاصله، انجام می‌شود، بی‌شک نمی‌توان نتیجه مطلوبی را انتظار داشت.

متاسفانه ابلاغ عوارض صادراتی در حالی انجام می‌شود که کشور روسیه درگیر تنش‌های ژئوپلتیکی و تحریم‌های شدید جوامع بین‌المللی است و این موضوع می‌توانست یک فرصت طلایی برای تولیدکنندگان ایرانی، جهت حضور پررنگ‌تر در بازارهای صادراتی و در پی آن ارزش‌آفرینی بیشتر برای کشور باشد. گفتنی است که صنایع معدنی و فلزی به‌ویژه صنعت فولاد، بعد از صنایع نفت و پتروشیمی هم از نظر میزان تولید محصولات و هم از نظر سودآوری، سهم بزرگی در رشد و توسعه اقتصاد کشور دارند، اما با توجه به اینکه ایران در شرایط تحریم و رکود بازارهای داخلی به سبب کاهش پروژه‌های عمرانی قرار دارد، میزان مصرف فولاد در کشور ۵۰ درصد میزان تولید آن است.

بی‌شک در این شرایط تولیدکنندگان ناگزیر به صادرات مازاد محصولات خود هستند، اما دولت به جای در پیش گرفتن سیاست‌های تشویقی و اعطای مشوق‌های صادراتی جهت رونق صادرات، سیاست‌های انقباضی در پیش گرفته و بدون توجه به شرایط اقتصادی کشور، با اخذ عوارض صادراتی سبب کند شدن یا متوقف شدن روند فعالیت صادرکنندگان می‌شود که این موضوع باعث خدشه‌دار شدن اعتبار تولیدکنندگان داخلی در عرصه‌های جهانی و از دست دادن مشتریان خارجی خواهد شد.

از سوی دیگر، به‌دلیل نبود نظارت دقیق سازمان‌های دولتی، استفاده از کارت‌های بازرگانی اجاره‌ای یا به‌اصطلاح یک‌بار مصرف بسیار رواج یافته است؛ چند نرخی بودن ارز این فرصت را برای افراد سودجو فراهم کرده تا با استفاده از کارت‌های بازرگانی اجاره‌ای، به‌طور شفاف اقدام به رفع تعهد ارزی نکنند.

این موضوع تاثیرات منفی بر روند صادرات و فعالیت صادرکنندگانی که مطابق با قانون عمل می‌کنند، دارد.

قوانین و مقررات فعلی تنها یک معنی دارد و آن اینکه صادرکنندگان از طرف دولت تحت‌فشار هستند تا هم با پرداخت عوارض صادراتی، کسری بودجه را تامین و هم با بازگرداندن ارز حاصل از صادرات و رفع تعهد ارزی، منابع ارزی گران خارج‌شده از کشور را ارزان جبران کنند!

ایران کان‌مین جزو مهم‌ترین نمایشگاه‌های تجاری منطقه برای بخش‌های بین‌المللی ماشین‌آلات ساخت‌وساز، تجهیزات معدن، ساختمان و سنگ طبیعی به‌شمار می‌رود

دوشنبه
۶ شهریور ۱۴۰۲- ۱۱ صفر۱۴۴۵ - ۲۸ اوت ۲۰۲۳- شماره ۲۳۹۳-پیاپی۳۷۱۱

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: صمیم

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

یادداشت

مبارزه با عربده‌های فساد

مسعود هندیان: در جامعه‌ای که شبکه‌های فساد برای تحویل سر افراد سالم جایزه تعیین می‌کنند، مبارزه با فساد راهی سخت و طولانی است. زمانی که باورهای وفاداری افراد نسبت به فرآیندهایی قانونی و نهادهای دولتی و حکومتی کاهش یابد، زمینه‌های فساد شکل می‌گیرد.

عدم وفاداری به کشور و جامعه و سازمان، وجود رانت، فساد، ژن برتر، آقازاده، پارتی‌بازی، فامیل‌بازی، قاچاق و گروه بازی‌های سیاسی، مانع تخصیص بهینه و منصفانه منابع در بخش عمومی وآسیب‌پذیری منابع بخش عمومی می‌شود.

از طرفی، وجود فساد در ادارات، سازمان‌ها و جامعه هزینه خدمات عمومی را بالا می‌برد و مانعی برای کار آفرینی و باعث نابرابری در توزیع فرصت‌ها، تغییرات اساسی در رفتارهای فردی و تغییر در طبقات اجتماعی جامعه می‌شود. همچنین افزایش فساد موجبات کاهش رشد اقتصادی وکاهش جذب سرمایه‌گذاری را ایجاد می‌کند و جامعه و سازمان‌ها را به سوی ناامنی سوق می‌دهد.

فساد اداری هنجارهای درونی جامعه را از بین می‌برد و هنجارهای ظاهری را جایگزین می‌کند.

فساد و سلامت دو کفه ترازو هستند که وزن هر کدام سنگین‌تر باشد وزن طرف مقابل کاهش پیدا می‌کند. فساد اداری، سازمان و جامعه را از حد اعتدال خارج می‌کند و معمولا به افراد انگیزه می‌دهد که با استفاده از امکانات و منابع عمومی و قانونی، به‌ویژه قانون‌های اضافی، در جهت کسب منافع شخصی گام بردارند. همچنین سیاسی بازی، گروه‌گرایی، خلأهای قانونی، تورم، درآمدهای پایین، شکاف طبقاتی، ضعف در مجازات‌ها و عدم برخورد با مفاسد، به‌ویژه در رده‌های مختلف از عوامل ایجاد وتوسعه فساد اداری است، فساد از توسعه جلوگیری و بنیادهای رشد اقتصادی را تضعیف می‌کند.

فساد سدی در برابر توسعه جامعه بوده و مانع ثبات سیاسی و اقتصادی و پیوستگی اجتماعی، بالا رفتن ریسک تخلف و عدم توسعه فرآیندهای منابع انسانی می‌شود. فساد دارای ریشه اعتقادی و اقتصادی است. در صورتی که ارزش‌ها، هنجارها، عقاید و باورهای حاکم بر افراد، متکی به مادی‌گرایی، تجمل‌گرایی، نگاه فردگرایانه و مصرف‌گرایانه باشد، هنجارهایی ظاهری جای خود را با هنجارهایی درونی جامعه عوض می‌کنند و ناکارآمدی و ضعف نظام فرهنگی و اجتماعی را به‌دنبال خواهند داشت.

از طرفی، بخشی از فساد اداری موجود، ریشه اقتصادی دارد، رکود، تورم، کاهش درآمدها، بی‌ارزش شدن پول ملی، عدم توزیع عادلانه ثروت، عدم برنامه‌ریزی برای جمعیت، بی‌عدالتی، ایجاد فاصله طبقاتی از زنجیره‌های فساد هستند. ضعف دستگاه‌های نظارتی، فشار گروه‌های ذی نفوذ وغوغاسالاری، ناآگاهی مردم از حقوق شهروندی و عدم توجه دولت‌ها به وضعیت مردم می‌تواند به افزایش و ایجاد فساد کمک کند.

در نظام‌ها و سازمان‌های اداری، وجود تشکیلات و ساختار اداری غیرکارآمد، پیچیدگی و ازدیاد قوانین و مقررات، تعدد بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها، وجود منابع انسانی غیرموثر، فقدان نظام شایسته سالاری، تبعیض در انتصاب‌ها و ارتقا افراد، نبود نظام تنبیه وتشویق در نظام‌های ارزشیابی، ترجیح و مقدم بودن اهداف شخصی و گروهی بر اهداف ملی و سازمانی، می‌تواند فساد را در سازمان‌ها تسهیل و سازمان وجامعه را به سوی آن سوق دهد.

فساد امری پیچیده، پنهان و متنوع و مبارزه با آن امری مستمر، طولانی و پیچیده است.

فساد اداری و رفتاری همانند بیماری عفونی است که اگر درمان نشود کل اندام‌های بدن را از کار می‌اندازد و به سایر اندام‌ها سرایت می‌کند. پیامدهای فساد اداری نیز در قالب معضلات و ناهنجاری‌هایی، همچون سوءاستفاده از موقعیت‌های شغلی، اجتماعی و سیاسی، ارتشا، کلاهبرداری، پارتی‌بازی، بی‌عدالتی، باج‌خواهی، ایجاد نارضایتی برای ارباب رجوع، سرقت اموال و دارایی‌های سازمان و جامعه، فروش اطلاعات به دیگران به صورت انفرادی، گروهی و سازمان یافته مشهود می‌شود.

بنابراین، ضروری است هر چه سریع‌تر در سازمان‌ها و جامعه، نسبت به تقویت فرهنگ سازمانی، آموزش آحاد جامعه، افزایش شفافیت و ساده‌زیستی، افزایش دسترسی عمومی به اطلاعات، ایجاد تغییرات فرهنگی و رفتاری در سطح سازمان‌ها وخانواده‌ها، تقویت ارزش‌های معنوی، کاهش تعامل سیستم‌های رو در رو برای انجام کار وخدمت‌رسانی، سازماندهی به صورت یک حرکت ملی جهت مبارزه با فساد اداری هدایت شود. چراکه با ادامه وضعیت کنونی هر روز به درجات بالاتر فساد دست می‌یابیم، زیرا فساد از ابعاد خرد، خاکستری، سیاه، به فساد سازمان یافته تبدیل می‌شود و قابل کنترل نیست.

در جامعه‌ای که فساد به صورت متمرکز عمل می‌نماید، آن جامعه قدرت انسان‌سازی را از دست می‌دهد، قبح رفتارهای نابهنجار از بین رفته و همه برای خالی کردن جیب همدیگر به حریم‌های اجتماعی، اقتصادی، تجاوز می‌کنند و وارد جنگ با یکدیگر می‌شوند. عامه مردم نیز با مشاهده این موضوع حریص‌تر شده و حتی ممکن است حملات آنان تندتر و جنبه فیزیکی پیدا کند. در این وضعیت هزینه سالم ماندن برای عده‌ای مساوی با مرگ می‌شود.

به‌دلیل به‌خطر افتادن امنیت شهروندان در اثر فساد سازمان یافته، جامعه آنومی و دچار بی‌قانونی و بی‌هویتی می‌شود. امروز هویت جامعه در حال تغییر است و نظام اداری مندرس، کم کار و فسادزا باعث فشار به بخش‌های مختلف اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و در آینده نزدیک امنیتی خواهد شد، چراکه رفتارهای ناهنجار و فسادگونه جایگزین قانون می‌شوند و جنبه رسمی وحقوقی پیدا می‌کنند. رفته رفته در بدنه قانون و جزئی از قانون شده و رفتارهای رسمی و قانونی خودبه‌خود کنار گذاشته می‌شوند و جامعه هویت جدید پیدا می‌کند. امروز فساد به صورت یک باور، جزئی از رفتارهای ما شده و شکل حقوقی پیدا کرده است.

باورهای وفاداری افراد نسبت به فرآیندهای قانونی از بین رفته و به صورت عدم وفاداری به کشور بروز می‌کند و در این شرایط فساد مانع تخصیص بهینه و منصفانه منابع عمومی شده و باعث تغییرات در رفتارهای فردی و تغییر در طبقات اجتماعی جامعه می‌شود. این روند کم‌کم به صورت اعتقاد متجلی می‌شود و ناکامی و ضعف فرهنگی و حقوقی را به‌دنبال خواهد داشت و از طرفی باعث کوچک شدن طبقه متوسط و بزرگ شدن دو طبقه فقیر و ثروتمند می‌شود.

امروز دلالان در صف می‌ایستند که دلار سکه، خودرو، مسکن، زمین و هر کالایی که مورد نیاز مردم است را برای احتکار بخرند و به اقتصاد و معیشت مردم صدمه بزنند.

بی‌هویتی رفتاری و هویت رفتاری در همین یک جمله قابل تعریف است. هرودت می‌گوید؛ در زمان هخامنشیان، ایرانیان به فرزندان خود اسب سواری، تیراندازی و راستگویی آموزش می‌دادند. هرودت اگر امروز بود چه می‌نوشت؟

در طول تاریخ همه کسانی که داعیه مبارزه با فساد را داشته‌اند از این نکته غافل مانده‌اند که برای قربانیان فساد برنامه‌ای نداشته‌اند، چرا که تا زمانی که فساد می‌تواند قربانی بگیرد، تکثیر می‌شود و ساختاری قدرتمند پیدا می‌کند. امروز قوه قضاییه باید یک برنامه برای قربانیان فساد داشته باشد، کسانی که حاضر نشدند در چرخه فساد قرار بگیرند و یا با آن مقابله کردند و به آنها حمله شده و زندگی آنان را به آتش کشیده‌اند و بازی گرگ‌ها را در مورد آنها اجرا کرده‌اند. تا زمانی که از حقوق قربانیان فساد دفاع نکنیم برنامه‌های مبارزه با فساد موفق نخواهد بود و همچنان کسانی که خود عامل فساد هستند در همایش‌ها، تاکتیک‌های ضد فساد ارائه می‌دهند. یعنی برای همان راهی که رفته‌اند، تاکتیک پیشنهاد می‌کنند که اثری از رد پای‌شان نباشد.

وقتی همه داعیه مبارزه با فساد را دارند، پس چرا نیروهای سالم بیشتر قربانی می‌شوند و فساد آنقدر سازمان یافته عمل می‌کند که گاهی اوقات نیروهایی از سه قوه برای ایجاد فساد با هم هماهنگ می‌شوند و این دقیقا مرز خطر فساد سازمان یافته است. امروز بیشتر سازمان‌ها به‌دلیل گسترش فساد، کارکرد و فونکسیون خود را از دست داده‌اند و گاه در جهت تمرکز فساد اقدام می‌کنند. دستمال‌های رنگی در سازمان‌ها سیاه وسفید و وجود فاسدان حرفه‌ای در سازمان‌های آماتور، نشانه فساد سازمان یافته است. باید برای پایان آن چاره‌ای اندیشید.

اگر جامعه وبازده و طاعون‌زده شود، اندیشه سلامت معنی نمی‌دهد و با دستگیری و محاکمه چند نفر، فساد کنترل وکاهش نمی‌یابد.

فساد ساختاری است و تیم افراد دستگیر شده همچنان به کارخودشان ادامه می‌دهند و سرگروه‌ها عوض می‌شوند و افراد تازه نفس وارد گود می‌شوند. گاهی اوقات سیستم ایمنی بدن به‌طور تصادفی، سلول‌های سالم بدن را به عنوان مهاجم خارجی فرض می‌کند و به آنها حمله می‌کند و بدن را ضعیف، فلج و نهایتا منجر به مرگ می‌شود.

متاسفانه امروز جامعه برای افراد سالم، خطرناک شده و جامعه‌پذیرای آنان نیست و آنان را مهاجم خارجی می‌داند و آنها هستند که احساس خطر می‌کنند و باید بروند و کوچ کنند. فساد باعث شده تا شاخص‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی کارکرد خود را از دست بدهند.

پررنگ شدن فساد، ویرانی جامعه را بدنبال خواهد داشت، پس چرا نیروهای سالم بدترین دشمن نظم، قانون و انسانیت است. راهی سخت وطولانی در پیش داریم، راهی دراز که مرد و زن شرافتمند بسیار می‌خواهد.

اگر همین‌طور پیش برویم و نتوانیم فساد را کنترل کنیم و همچنان همه ما در آن غوطه‌ور باشیم، به قول عزیز نسین روزی می‌رسد که باید بر گونه‌های مملکت بوسه‌ای بزنیم و بر بالینش این یادداشت را بگذاریم و برویم «آنقدر زیبا خفته بودی که دلم نیامد بیدارت کنم».

قوه قضاییه باید از قربانیان فساد که سرمایه‌های انسانی و پشتوانه کشور هستند دفاع کند و خسارات وارد شده به آنها را جبران کند و باعث دلگرمی فسادستیزان شود.

از فضای مجازی

اثر فشار اقتصادی بر ارزش‌های اخلاقی

محمدرضا یوسفی: گستره سرقت‌های کوچک و بزرگ، نزاع‌های خیابانی، کودک آزادی، خشونت نسبت به زنان، احتکار برخی کالاهای ضروری مردم، انواع کلاهبرداری، رواج دروغ، خیانت در خانواده، خودکشی، رشوه، اختلاس‌های بزرگ و کوچک، وعده‌های دروغین، خلف وعده‌ها، گزارش‌های خلاف واقع، نشانه‌هایی از افول اخلاقی جامعه است. اما خطرناک‌تر از این همه، بی‌تفاوتی جامعه نسبت به این اخبار است گویی اینها مسائل عادی زندگی شده، دیگر حساسیت کسی را بر نمی‌انگیزاند.

علل متعددی برای افول ارزش‌های اخلاقی در جوامع وجود دارد. اما فشار اقتصادی عامل مهمی است که در مطالعات تجربی نیز تایید شده است.

وقتی کسی ارزش‌های اخلاقی را نادیده می‌گیرد، الزاما تحت فشار مالی نیست. با وجود این، فقر و محرومیت و مشکلات مالی، از جمله مهم‌ترین عواملی هستند که می‌توانند نظام ارزش‌های اخلاقی را به هم بریزند. بحران‌های اقتصاد به‌ویژه در صورت تداوم، تا اندازه زیادی در رشد آسیب‌های اخلاقی و اجتماعی در جامعه، نقش دارند.

معمولا مردم دوست دارند اخلاقی زندگی کنند. اما وقتی شرایط اقتصادی رو به وخامت می‌گذارد و درآمدها کفاف هزینه‌های عادی زندگی را نمی‌دهند، پایبندی به اصول اخلاقی دیگر ساده نیست. نگرانی از دست دادن شغل، ابتلا به بیماری، حقوق پایین و مانند آن بی‌تردید فشار روحی زیادی به فرد وارد می‌کند. در این شرایط، افراد انگیزه عدول از اصول اخلاقی را پیدا می‌کنند، اما تنها چیزی که مانع آنان می‌شود، وجدان اخلاقی است.

برای بسیاری از مردم ارتکاب رفتارهای غیراخلاقی در ابتدا آسان نبوده، ندای درون‌شان آنان را آزار می‌دهد. اینجاست که انسان سعی می‌کند وجدان خود را آرام کند. در این شرایط، فرد با توجیهاتی سعی می‌کند، از قبح عمل غیر اخلاقی خود بکاهد.

گاه با این توجیه که به خاطر تامین ضروریات و حداقل‌های زندگی خانواده ناچارم، گاه با تغییر کلمات مانند تغییر رشوه به هدیه، گاه با این توجیه که«همه همینطورند»، گاه با این ادعا که اقتضای سیستم همین است، گاه با این سخن که «دارم حق خودم را از جامعه می‌گیرم و حقم بیش از اینهاست»، گاه این توجیه که «هزاران میلیارد اختلاس در کشور میشه که دزدی من در این میان گم است و مانند آن»، فرد سعی می‌کند تا رفتار خود را توجیه و وجدان خود را آرام کند.

بنابراین با این توجیهات، اقدام به عمل خلاف اخلاق بدون عذاب وجدان رخ می‌دهد و با توجه به شرایط بحرانی جامعه، زمینه پذیرش آن در میان مردم فراهم می‌شود. بدین‌سان از نظر گروه‌هایی، محرومیت دلیلی موجه برای بی‌اخلاقی خواهد بود و این یعنی معیارهای ارزیابی عمل اخلاقی در جوامع بحران زده نیز آسیب دیده است و مردم نیز قضاوتی منفی نسبت به چنین متخلفانی ندارند.

آسیب چنین وضعیتی به طبقات محروم اختصاص ندارد. در شرایط فشار اقتصادی، حتی طبقاتی که توانایی مالی مناسبی دارند نیز انگیزه زیرپا گذاشتن اصول اخلاقی را بیشتر پیدا می‌کنند. رفتارهایی مانند دروغگویی برای گرفتن بیمه یا برای فرار از مالیات، بزرگ نمودن کار در خدمات تعمیراتی، عدم‌استفاده از کارتخوان برای گروهی از پزشکان و ... بیانی از محدود نبودن انحراف از اصول اخلاقی به اقشار پایینی جامعه است.

این چنین است که وجود معیار اخلاقی و بیداری وجدان اخلاقی جهت نظارت و کنترل جامعه، تداوم ارزش‌های اخلاقی، انسجام در جامعه، سرمایه و اعتماد اجتماعی را تضمین می‌کند. اما جامعه‌ای که حساسیتش را نسبت به دروغ، رشوه، اختلاس، دزدی، کلاهبرداری، خشونت و نزاع‌های خیابانی و مانند آن از دست دهد، دچار افول ارزشی و اخلاقی شده است.

منبع: مجمع فعالان اقتصادی

یادبود

مرگ در آخرین روز مرداد به سراغش رفت!

به بهانه درگذشت ابراهیم گلستان، مروری داریم بر مستند «جمعه می‌بینمت» که یکی دو سال قبل در جشنواره برلین و سپس کارلووی‌واری به نمایش درآمد، این مستند به چگونگی ارتباط نامتعارف میان ابراهیم گلستان و ژان لوک گدار پرداخته است.

«جمعه می‌بینمت» یک مستند غیر متعارف به کارگردانی میترا فراهانی کارگردان ایرانی است که روایتی از گفت‌وگویی میان «ژان لوک گدار» چهره پیشگام سینمای موج نوی فرانسه و ابراهیم گلستان فیلمساز و چهره ادبی ایرانی از طریق ایمیل‌های منظم هفتگی، فیلم‌ها، تصاویر، کلمات قصار و نامه‌هاست.

ابراهیم گلستان را پیشگام سینمای ایران می‌دانند که با فیلم‌های «خشت و آینه» (۱۳۴۴) و «اسرار گنج دره جنی» (۱۳۵۳) شناخته می‌شوند. او در سال ۱۹۷۵ میلادی ایران را ترک کرد و در انگلستان اقامت گزید و از آن زمان به طور کامل روی نویسندگی خود تمرکز کرده است. گلستان و گدار پیش از این، شخصا یکدیگر را نمی‌شناختند.

فراهانی کارگردان مستند «جمعه می‌بینمت» با ارسال پیامی به «گدار»پیشنهاد ملاقاتی حضوری با ابراهیم گلستان را مطرح می‌کند اما در نهایت بر اساس ایده «گدار» مکاتبه میان این دو چهره تاثیرگذار بواسطه میترا فراهانی شروع می‌شود و بنابراین او هر هفته از شهر زم به لندن سفر می‌کرد و تا به خانه گلستان برود و گفته‌های او را ضبط و رونویسی کند و در نتیجه برای مدت ۸ ماه ارسال‌کننده تصاویر و کلمات میان گدار و گلستان می‌شود.

میترا فراهانی به ورایتی گفته است: «این یک هدیه برای من و خیلی بهتر از ملاقات حضوری بود. این ایده را که شامل تبادل کلمات و تصاویر بود را دوست داشتم. این دو مرد نماینده تقریبا یک قرن سینما هستند و من افکار آنها را می‌خواستم. این پروژه از شعری از شاعر و فیلمساز ایتالیایی «پیرپائولو پازولینی» با عنوان «من نیرویی از گذشته هستم» الهام گرفته شده است.»

رویه اساسا به این صورت بود که یک ایمیل با متن اما بدون تصویر توسط گلستان ارسال می‌شد و جمعه بعد گدار پاسخی از سوئیس همراه با فیلم، تصاویر و کلمات قصار ارسال می‌کرد.

گردش در جشنواره‌های جهانی

ابراهیم گلستان که با فیلم «یک آتش» جایزه بهترین مستند را از جشنواره فیلم ونیز در سال ۱۳۴۰ گرفت، خودش در سال ۱۳۹۹ سوژه مستند «جمعه می‌بینمت» شد، مستندی که درواقع روایت یک دوئل ذهنی و تا حدودی اندیشه ورزانه بین گلستان به‌عنوان نویسنده و فیلمساز ایرانی مقیم فرانسه و «ژان لوک گدار» فیلمساز شهیر فرانسوی، علاوه بر مخاطب فیلم است.

در این فیلم که ظاهرا بیشتر آن در سال ۲۰۱۴ میلادی فیلمبرداری شده، گلستان ۹۶ سال دارد و گدار ۸۴ ساله است. موضوع فیلم به کنکاش ذهنی گذرایی از گلستان درباره زندگی و مرگ، تاریخ نسل‌ها، حیات انسان هنرمند و روابط انسانی می‌پردازد.

در ادامه، با هدایت کارگردان، ارتباط ایمیلی بین گلستان و گدار شکل می‌گیرد که ضمن ابراز تمایل برای دیداری با گدار، موضوع اشاره شده هم سعی می‌شود که به بحث گذاشته شود.

فیلم، صحنه‌هایی از داخل منزل کوچک و زندگی کهنسالی گدار هم دارد اما بیشتر در منزل مجلل و قصرگونه گلستان و با حرف‌های او می‌گذرد.

از نکته‌های قابل توجه این فیلم این است که دوربین تا محل خواب ابراهیم گلستان هم نفوذ کرده و دیگر از زندگی مبهم او خبری نیست، بلکه در جای جای خانه و حتا هنگام بستری شدن گلستان در بیمارستان هم با او همراهی شده است.

همچنین در این فیلم دیگر از ابراهیم گلستان مغرور که با حرف‌هایش باعث رنجش دیگران می‌شود، اصلا خبری نیست و نه تنها در مواجهه با شخصیت شهیری چون گدار، بلکه در دیگر جاهای فیلم هم با گلستان متفاوتی از آنچه در چند سال گذشته در ذهن‌ها شکل گرفته است، روبه‌رو می‌شویم. ضمن آنکه طنز کلامی این چهره ادبیات و سینمای ایران که به صورت محترمانه‌ای بیان می‌شود، در فیلم حاضر، به جذابیت آن افزوده و مخاطب خارجی هم از این ویژگی فیلم لذت می‌برد.

قطعا مخاطب ایرانی نیز که با خلقیات ابراهیم گلستان از طریق اظهار نظرهای چند سال گذشته‌اش آشنایی دارد، از برخی صحنه‌های این فیلم متعجب می‌شود که مثلا او چگونه به روند طاقت‌فرسای قالب‌گیری صورتش و نیز اصل این قالب‌گیری برای ساخت سردیسی از خودش تن داده است.

در مستند «جمعه می‌بینمت رابینسون» به آثار ادبی ابراهیم گلستان تقریبا اصلا پرداخته نشده اما در تدوین جالب آن، از برخی از صحنه‌های فیلم مستند گلستان درباره کاوش باستان‌شناسی در تپه مارلیک استفاده شده است. همچنین در تدوین فیلم که نقطه قوت چشمگیر آن به شمار می‌رود، به تکرار، از آهنگ‌ها و برخی سخنان بتهون، آهنگساز شهیر آلمانی، در ارتباط با موضوع مورد بحث فیلم، استفاده شده است.

و حالا بعد از ۲ سال از رونمایی از این مستند، خبر رسیده که ابراهیم گلستان از دنیا رفته و کانون کارگردانان سینمای ایران هم پیامی را به شرح ذیل منتشر کرده است:

مرگ در آخرین روز مرداد ماه به سراغش رفت برای او یک‌سال و صد سال فرقی نداشت. و این صد ساله ابراهیم گلستان بود. روشنفکری که قبل از موج نو به سینمای ایران روحی تازه داد، ادیب و داستان‌نویسی که در نوشتار و گفتار بی‌مانند بود، مستندسازی که از آب و آتش و باد و آهن شعر می‌سرود، و همه اینها در این صد سال، کوتاه، همچون پلک زدنی بود. صد حیف از آن همه سال هجرت که هنر و ادبیات و سینمای ایران از وجودش بی‌بهره ماند.

کانون کارگردانان سینمای ایران